לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ג', כ"א בחשון תשמ"ו, 5 בנובמבר 1985 / שנת מ"ג מס' 12877 / המחיר —.630 שקל כולל מע"מ

דוברת „גוש אמונים" בארה"ב תוקפת יוזמת פרס בברכת שמיר

מאת כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — מזכירת „גוש אמונים" דניאלה וייס, המבקרת כאן בברכת לשכתו של שר־החוץ יצחק שמיר, תקפה את יוזמת־השלום של ראש־הממשלה שמעון פרס וטענה כי היא עצמה מייצגת „חצי מהציבור הישראלי".

הצעות פרס, אומרת וייס בתמסיר לעיתונות מטעם אירגון „אמריקנים למען ישראל בטוחה", אינן קבילות לא על הציבור הישראלי ולא על ירדן.

וייס תקיים כאן מחרתיים מסיבת עיתונאים, שבה תשוב ותודיע כי המתיישבים הישראלים בשטחים — לטענתה, 60,000 — לא יתפנו משם „בשום תנאי".

פרקליט ידוע ואשתו נרצחו על־ידי בנם בת"א ● עמוד 20

„איזבסטיה" מראיין (תוך הסתייגויות) את רייגן ● עמוד 18

הקבה"א: דאגה — לא פאניקה ● עמוד 4

שמאל וימין בהפגנה נגד הגזענות ● עמוד 3

מבצע להסברת זכויות העובדים להשלמת הכנסה ● עמוד 2

מחיר הסטי"ל החדש — פי שניים מהמתוכנן ● עמוד 7 / מטנן חלול

לגליון היום מצורף „הדף הירוק"

ערק למערב ובחזרה

וואשינגטון. — ויטלי יורצ'נקו, הקצין הבכיר בק.ג.ב. אשר ערק למערב באוגוסט, ערק בחזרה לבריה"מ.

דובר ועדת הביון בסינט האמריקני, אשר העביר ידיעה מדהימה זו אמש, אמר כי הסי.אי.אי. הוא שמסר לו על „שינוי עמדתו" של יורצ'נקו.

השגרירות הסובייטית בוואשינגטון זימנה אמש מסיבת עתונאים, שבה היה אמור יורצ'נקו להופיע ולהסביר את מעשיו. (איי.פי)

המתנחלים מסיתים למלחמת אזרחים

העתון „אלף יוד" קורא למלחמת אחים אם תחליט הממשלה להחזיר שטחים ● הח"כים בר־און ופלד תובעים להעמיד לדין עורך העתון ומזכ"ל מועצת יש"ע שאמר כי דינו של ר"מ המוותר על שטחים כדינו של המרשל פטן

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

מורלה בר־און (ר"צ) ביקש אתמול מהיועץ המשפטי לממשלה פרופ' שמיר להעמיד לדין את מזכ"ל מועצת יש"ע עתניאל שנלר בגין הסתה למרד ולרצח פוליטי.

במכתבו לפרופ' זמיר מציין בר־און כי בראיון לגלי־צה"ל, שלשום, אמר שנלר, כי המתנחלים „יקחו את החוק לידים", אם ממשלת ישראל תחליט לעשות ויתורים טריטוריאליים, במסגרת שלום אמת. בהמשך עשה שנלר השוואה, עם צרפת, מימי מלחמת העולם השנייה, ממנה השתמע כי דינו של ראש הממשלה שיוותר על שטחי מולדת הוא מוות.

הסתה למלחמת אזרחים

מתי פלד (הרשימה המתקדמת) קרא אתמול, במברקים ששלח לשרים רבין וברלב, לעצור לאלתר

(סוף בעמוד 16)

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הועד הפועל

ועידת ההסתדרות ה־15
כ"א–כ"ג בחשון תשמ"ו 5–7 בנובמבר 1985

עצרת הפתיחה

היום, יום שלישי כ"א בחשון תשמ"ו, 5 בנובמבר 1985, בשעה 18:00 (שש אחה"צ), בבנייני־האומה בירושלים, יתקיים מושב הפתיחה החגיגי של ועידת ההסתדרות ה־15
במעמד ובברכת נשיא מדינת ישראל
מר חיים הרצוג

דברים: מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר
ברכות: טדי קולק, ראש עיריית ירושלים
ניסן הרפז, מזכיר מועצת פועלי ירושלים
מאשה לובלסקי, מזכ"ל נעמת
ג'ון וונדרווקן, מזכ"ל התנועה המיקצועית הבינלאומית

מופע אומנותי — „יש לי חלום"

הדיונים יימשכו במרכז הקונגרסים בגני התערוכה בת"א בימים רביעי וחמישי 6–7 בנובמבר
פרטים על מועדי הישיבות בלוח לשכת דובר ההסתדרות

הוועידה ה־15
לחברה עובדת, יוצרת וצודקת

„להחזיר ההסתדרות לחבריה"

ועידת ההסתדרות ה־15 נפתחת היום ● הליכוד מחרים את טקס הפתיחה

מאת כתבנו לענייני הסתדרות

במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג, תיפתח הערב ועידת ההסתדרות ה־15 בבנייני האומה בירושלים. הוועידה תקיים דיוניה במשך יומיים הקרובים בבני התערוכה בתל־אביב. צירי הליכוד יחרימו את ערב הפתיחה אך ישתתפו בדיונים המעשיים. פרטים על כך נמסרו אתמול בשתי מסיבות עיתונאים נפרדות בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר סיעת הליכוד, יעקב שמאי.

(סוף בעמוד 16)

דרושה הסתדרות לוחמת ומתחדשת

הוועידה ה־15 של הסתדרות העובדים הנפתחת הערב בירושלים תוכל, לאחר הפתיחה החגיגית, לסכם את הישגיו של הארגון הגדול, המייצג את ציבור העובדים בארץ, אך גם לעסוק בחשבון הנפש לגבי דרכו בעתיד. הוועידה מתכנסת בתקופה קשה מאוד להסתדרות, תקופה של התגוננות, ולעתים קרבות מאסף עם הממשלה, שמדיניותה הכלכלית בחרה בציבור השכירים כנושאי הנטל העיקרי של ההבראה הכלכלית. אין צורך להזכיר כאן את כל הגזירות שהונחתו על השכירים במשך החודשים האחרונים — החל משחיקת השכר, דרך הפיכת רבבות שכירים לנתמכי סעד, ועד לנגע האבטלה המאיים והגובר.

ההסתדרות, ייאמר לזכותה, נאבקה נגד הגזירות הללו. פה ושם הצליחה לרכך את חריפותן, אך בסופו של דבר הפכה לגורם המתגונן בלבד. מי שדואג לעתידה של ההסתדרות, מי שחרד מפני אדישותם של מאות אלפי חבריה לגבי פעולותיה, חייב להפוך את ההסתדרות לאירגון לוחם, תקיף, ארגון היודע לגייס את חבריו לפעולות המוניות נגד מדיניות הממשלה, הגם שמחציתה מורכבת משרי מפלגת העבודה. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אמר לא פעם, כי טועה מי שחושב, כי ההסתדרות תהיה „סניף של הממשלה"; קביעה זו מחייבת הוכחה בפעילות ממשית. מה עוד, ששרי הליכוד בממשלה מתכוונים — ואף מיישמים כוונתם זו בפועל — לפגוע ישירות בהסתדרות, כמו על־ידי החנקת קופת־חולים. ראשי ההסתדרות חייבים להחליט על „קו אדום" שמעבר לו לא יוכלו להמשיך בדרכי המאבק הנוכחיים.

בצד האופי הלוחם, שההסתדרות חייבת לאמץ לעצמה, וגם להצטייר ככזו בעיני ציבור העובדים, חובה עליה לפעול להתחדשות. ריענון דפוסי הארגון שלה, ובקשר הישיר עם חבריה. אין להסתפק בסממנים חיצוניים, שיש בהם משום נהייה אחרי עצות של מומחי תדמית (שינוי הצבע של הפנקס או החלפת פסוקים בהמנון), אלא לבחון מחדש את המערכות המאובנות, כמו באיגוד המקצועי, בתחום חברת העובדים ועוד. המלאכה לא תהיה קלה שכן מדובר במנגנונים שצמחו במשך השנים, והפכו למבצרים ביורוקראטיים המתגוננים מפני כל שינוי.

בתוך ההסתדרות יושב היום הימין, הליכוד, אשר שואף מזמן להכות אותה מבפנים, ולפרקה מיעודיה העיקריים. בבחירות האחרונות נבלמה ההסתערות הזאת של הימין ותנועת העבודה עדיין שומרת על הרוב המוחלט, אך ההגמוניה של מפלגות הפועלים איננה מובטחת לזמן בלתי מוגבל. אנשי הליכוד אינם חוסכים מאמץ כדי להצטייר בעיני ציבור העובדים כ„מגינים ראדיקליים" על זכויות השכירים. אם תנועת העבודה איננה רוצה בלעתה לשמור על אופייה של ההסתדרות עליה לחדד את עמדותיה, לקרב אליה כל פרט בתוכה, ומעל לכל עליה להיות אירגון לוחם למען רווחתו של האדם העובד — בעקביות וללא פשרות עם ממשלת האחדות הלאומית.

מטעני־חבלה בעפולה ובירושלים — אין נפגעים

מאת מירה יערי ובצלאל עמיקם, כתבי „על המשמר"

„נראה כי עפולה הפכה יעד לפעולות פח"ע שונות", אמר אתמול ראש העיר ח"כ עובדיה עלי בעקבות פיצוץ מטען־חבלה מאולתר בעיר בגן־ציבורי ליד בית־הספר התיכון בן־גוריון. יצויין שזה הפיצוץ החמישי בעפולה בחודשים האחרונים.

בפגישה דחופה עם מפקד מרחב העמקים במשטרה, ניצב־משנה יוסף וסרמן, אמר ראש העיר, שהוא רואה בחומרה ובדאגה את הנסיונות החוזרים ונשנים לפגוע באזרחים ולקעקע את מערכת היחסים בין יהודים וערבים בעפולה. ראש העיר גם דרש להגביר את העירנות והפעילות של כוחות הביטחון בעיר.

כאמור, התפוצץ אתמול מטען חבלה מאולתר בשעה 11.20 ליד בית־הספר התיכון, ובאותה שעה חזו חלק מתלמידי התיכון בהצגת תיאטרון הקאמרי „שש אחרי", שהתקיימה בהיכל התרבות במסגרת שבוע הקאמרי בעפולה. כמה מהילדים מהכיתות הנמוכות, ששיחקו בגן, דיווחו על הפיצוץ, וכוחות משטרה הגיעו למקום.

מטען חבלה לא גדול התפוצץ אתמול דקות מספר לפני השעה 7 בערב ליד תחנת האוטובוסים בצומת הגבעה־הצרפתית — כביש רמאללה בירושלים. ההתפוצצות לא גרמה כל נזקים ולא היו נפגעים. המטען הוטמן כנראה בין שיחי הגן הקטן שמאחורי התחנה. המשטרה עצרה שני חשודים לחקירה.

נמשכת השבתת תחנות לאם־ולילד בבת־ים

מאת כתבנו בבת־ים

שביתתם של 11 מתוך 14 תחנות לאם־ולילד בבת־ים נכנסת היום ליומה השני, כאשר העירייה דורשת ממשרד הבריאות לשלם לה חוב של 320 מיליון שקל.

בסוף השבוע היו מגעים בין מנכ"ל משרד הבריאות, דן מיכאלי, לבין ראש עיריית בת־ים, אהוד קנמון. מיכאלי הבטיח לבחון הזרמת סכומי כסף מסויימים תוך שבועיים. אולם ראש העירייה הודיע לו, שכל עוד לא יהיה הסדר קבוע ובר־תוקף עם משרד הבריאות, תימשך השבתת התחנות.

גידול במספר דורשי עבודה בגליל המערבי

מאת יהודה־צור, כתב „על המשמר"

באוקטובר נרשמה עלייה של 13 אחוזים במספר דורשי העבודה בגליל־המערבי, לעומת חודש ספטמבר, כך מסר אליהו סמוכה, הממונה על שירות התעסוקה בגליל־המערבי.

לדברי אליהו סמוכה, בשלומי הוכפל מספר דורשי העבודה, והיום הם מהווים כ־15 אחוזים מן המועסקים במקום. בעכו עולה מספר דורשי העבודה על 800, וצפויה אבטלה גדולה יותר אם יצומצמו הזמנות למפעלים במפרץ. בנהריה היתה עלייה של 20 אחוזים במספר דורשי עבודה לעומת החודש הקודם. בכרמיאל ממשיך לעלות מספר דורשי העבודה, כאשר למובטלים המקומיים מצטרפים תושבי כרמיאל אשר פוטרו בתקופה האחרונה ממפעלים במפרץ.

אליהו סמוכה הוסיף, שאם לוקחים בחשבון את מספר דורשי השלמת ההכנסה, מדובר במספר גדול של דורשי עבודה, ולדעתו המצב יחמיר ויילך.

גורמים בהסתדרות מסרו לכתבנו, שלמעשה מספר המובטלים הוא גדול יותר, כי רבים אינם נרשמים לאחר שהסתיימה תקופת זכאותם לקבלת דמי אבטלה, ואליהם יש להוסיף צעירים שהשתחררו מהצבא ועדיין מחפשים תעסוקה.

נשא אשה שנייה והותיר הראשונה ללא בית

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי, והיועצות המשפטיות של נעמת, התכנסו אתמול לדיון מיוחד בעניינה של תיה חדד, אם לששה ילדים מקריית־גת, שבית־הדין הרבני הגדול התיר לבעלה לשאת אשה שנייה והותיר אותה ללא קורת־גג לראשה.

ב־1978, לאחר שבית־הדין הרבני בת"א דחה את בקשתו של הבעל להתיר לו לשאת אשה שנייה, אישר בית־הדין הרבני הגדול את הבקשה. בית־הדין קבע בפסיקתו, כי בגלל מחלת הנפילה (ממנה נרפאה האשה), רשאי הבעל לשאת אשה שנייה: „...האשה חולת במחלת הכיפיון, וברור איפוא, שכל אדם בינוני אינו יכול לחיות עם אשה חולה במחלה זו, ומאוסה היא בעיניו".

בפסיקתו קבע בית־הדין הרבני הגדול, כי האשה חייבת לקבל גט פיטורין, וכי אם לא תסכים לכך בתוך שלושה חודשים, „ישליש הבעל כתובתה ויפטר מכל חיובים כלפיה וינתן לבעל היתר ללא אישור ק' רבנים".

הבעל, עמוס חדד, עיתונאי ב„הארץ", הנמצא כעת בחופשה ללא תשלום ובשליחות בניו־יורק מטעם משרד העבודה והרווחה — נשא בינתיים אשה שנייה, ולזוג נולדו שני ילדים.

מיד לאחר היתר הנישואין מכר את דירתם המשותפת, שהיתה רשומה על שמו. בשבוע שעבר דחה בית־המשפט העליון את עתירתה של תיה חדד לקבל מחצית הדירה.

אתמול, כאמור, התכנסו מזכ"ל נעמת ומשפטניות נעמת, ולאחר התייעצות הוחלט, שהאשה תגיש תביעה מחודשת לבית־הדין האיזורי הרבני בת"א לחלוקה ברכוש המשותף, וכי תוגש בקשה להטלת צו־עיקול זמני על רכוש הבעל.

בעקבות רמת־גן — גם אשקלון תקים קניון

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

המשקיע שהקים את הקניון ברמת־גן, דוד עוריאלי, תושב קנדה, החל בפעילות להקמת קניון נוסף באשקלון בהשקעה כוללת של 8 עד 10 מיליון דולר.

הפרויקט יכלול מרכז מסחרי ומרכז בידור בגודל של 8,000 — 10,000 מ"ר וכן משרדי העירייה בשטח של 3,000 עד 4,000 מ"ר, אשר יושכרו לעירייה לתקופה ארוכה ואח"כ יעברו לבעלותה.

נציגו של עוריאלי בארץ, ש. שירן, פנה לשר האוצר וביקש ממנו להמליץ למינהל מקרקעי ישראל לחתום על חכירת קרקע, מיד לאחר מכן תוכן תוכנית לשם קבלת רישיון בנייה.

ראש העיר, אלי דיין, סיפר כי שר האוצר הבטיח לו לתת מיד את ההמלצה המבוקשת, והוא מקווה כי הפרוייקט יקום בקרוב.

הוא עוד סיפר, כי עוריאל הבטיח לו, כי עד שנת אלפיים יוקמו ברחבי הארץ 15 קניונים כדוגמת זה שברמת־גן.

התק"ם החליטה על עצירה מוחלטת של השקעות חדשות

הסיוע לקיבוצים יותנה בקיום החלטות התנועה ● אירגוני הקניות יסגרו האשראי לקיבוצים שהסתבכו ● המלצה לצמצם תקציב אחזקת החברים ב־20 אחוז

תלמידה ממזרח ירושלים ותלמיד מנווה יעקב מקבלים את תרומתו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, בפתיחת מיבצע „הקש בדלת". (צילום: יצחק הררי)

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

מזכירות התנועה הקיבוצית המאוחדת החליטה בישיבתה אתמול בתל־אביב על הערכות כוללת של הקיבוצים והתנועה, שבמסגרתה תוכן תוכנית משקית ופיננסית משותפת לכל אחד מקיבוצי התק"ם ולאגפי התנועה, במגמה להתמודד במשבר הפיננסי אליו נקלעו קיבוצים רבים.

מזכירות התק"ם החליטה להמליץ למרכז המפלגה לשנות החלטת מרכז קודמת שהתקבלה לפני מספר חודשים לגבי היקפי ההשקעות בתשמ"ו.

אתמול הוחלט על עצירה מוחלטת של השקעות חדשות, מגמה זו תחול גם על המפעלים האזוריים של התנועה הקיבוצית, בתי הספר, והמיכללות האזוריות.

הסיוע התנועתי של התק"ם לקיבוציה יותנה בקיום החלטות התנועה ובמילוי התוכנית המשותפת במלואה. מזכירות התק"ם אישרה גם את הנוהל לגבי „קיבוצים סגורים" (קיבוצים הנתונים במצב מסובך במיוחד), שלגביהם ייסגרו לגמרי קווי האשראי במשקי התק"ם ובארגוני הקניות.

בהתייחסה לפעילות בהיקף התנועתי החליטה מזכירות התק"ם להטיל על כל אגפי התנועה להכין בהקדם תוכנית פעולה, תוך הצגת תוכנית מוקטנת של ימי עיון, כנסים וכו', על מנת להקטין את הוצאות ימי העבודה לתנועה.

כן תמליץ המזכירות בפני מרכז התק"ם שיתכנס בקרוב להקטין את תקציב אחזקת החברים בשנה הקרובה ב־20 אחוז.

● במברק ליו"ר הכנסת, שלמה הלל, מתריע ח"כ מתי פלד על כוונת הממשלה לשגר שגריר ישראלי חדש לדרום אפריקה ותובע לקיים על כך דיון דחוף בכנסת.

מזג־האוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 14—21, רמת הגולן 13—23, צפת 13—21, חיפה 19—24, טבריה 14—28, עפולה 13—27, שומרון 14—24, תל־אביב 16—25, נמל התעופה בן־גוריון 16—25, יריחו 16—30, עזה 19—24, באר־שבע 16—25, אילת 17—28. (עתים)

שני חולי נפש התאבדו בביה"ח אברבנאל בבת־ים

מאת כתבנו בבת־ים

שני חולי נפש התאבדו בימים האחרונים בבית־החולים לחולי נפש על שם אברבנאל בבת־ים.

אתמול בבוקר חשו עובדי בית־החולים בצחנה בוקעת מהמקלט. תחילה סברו שמדובר בפגר של כלב. כאשר ירדו למקלט גילו גופתו של חיים־משה אהרונוב בן 31 מחולון, שאושפז בבית־החולים בעקבות פסקדין משפטי. הגופה נמצאה במצב רקבון.

הגופה השנייה התגלתה אתמול בצהריים במחלקה הסגורה שבבניין 6 בבית־החולים. הגופה טרם זוהתה והועברה למכון הפתולוגי באבו־כביר. פתולוג שהוזמן על־ידי המשטרה קבע שלא נמצאו סימני אלימות על הגופה.

המשטרה פתחה בחקירה.

מאות שוטרים ביקשו השלמת הכנסה מהביטוח הלאומי

עשרות מבקשים חופשה ללא תשלום כדי לעבוד בשוק הפרטי

מאת בצלאל עמיקם, וכתבנו הכלכלי בירושלים

מאות שוטרים פנו לאחרונה לביטוח הלאומי בבקשה להשלים הכנסתם. אל קבוצה גדולה זו מצטרפים בימים אלה עשרות לובשי מדים כחולים נוספים שמבקשים לצאת לחופשה ללא תשלום, כדי להיחלץ מהמצוקה הכלכלית בה הם מצויים ולעבוד בשוק הפרטי.

בדיון שקיים אתמול סגל הפיקוד הבכיר של משטרת ישראל במטה במשטרה הזהיר המפכ"ל, רב־ניצב דוד קראוס, מפני התגברות הקשיים הכלכליים של שוטרים וקצינים.

„זהו תהליך מסוכן למשטרה ולחברה בישראל" — אמר. המשתתפים העלו טענות, כי שחיקת השכר הכללית במשק פוגעת בהם ביותר הן בגלל עיוותים שונים מהעבר והן בגלל אופיה המיוחד של עבודת המשטרה וההגבלות המוטלות על אנשיה.

במשטרה הובע חשש, שהמצוקה עלולה להקשות על השוטרים למלא תפקידים ביעילות ובמסירות ולפגוע במוסר העבודה ובנקיון הכפיים.

מהאוצר נמסר אתמול, שלא היה שום מקרה ששוטר היה זקוק להשלמת הכנסה. בכך הגיבו באוצר על פרסומים לגבי שכר השוטרים.

האוצר הביא דוגמאות לשכר השוטרים. שכר שוטר בדרגת שוטר היה בספטמבר 544 אלף שקל ונטו 465 אלף שקל, שכר של רס"ר 740 אלף שקל ונטו 620 אלף שקל; שכר של סגן ניצב היה 1,229,000 שקל ונטו 868 אלף שקל.

● מיפגש תלמידים יהודים וערבים, בהשתתפות סגן ראש הממשלה ושר־החינוך־והתרבות יצחק נבון, יתקיים היום בבית־הספר התיכון בטייבה.

● „עשו הכל כדי למנוע העלאת מחזהו האנטישמי של פאסבינדר, „האשפה, העיר והמוות" — כך פנה ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, לעיריית פרנקפורט.

בקיעים בתוכנית הכלכלית — היבוא גדל באוקטובר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

באוקטובר הסתמן גידול ברור ביבוא, לאחר השפל ביבוא בשלושת החודשים הראשונים לתוכנית הכלכלית לייצוב המשק.

ההכנסות מהמסים על היבוא גדלו בשיעור של 25 אחוז לעומת ספטמבר וב־12 אחוז לעומת אוקטובר אשתקד. מתברר, שהעלייה ביבוא היתה הן במלאי ותשומות לייצור והן במוצרי צריכה.

הכנסות המדינה ממסים היו באוקטובר 1044 מיליארד שקל, שהם כ־700 מיליון דולר — גידול של 12.6 אחוז לעומת אוקטובר אשתקד במונחים ריאליים. הכנסות אגף המכס היו כ־356 מיליון דולר — עלייה של כ־8 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והכנסות של מע"מ היו 176 מיליון דולר — גידול של 28 אחוז לעומת אוקטובר אשתקד. רמת הכנסות ממע"מ נטו, שלא מיבוא, היתה גבוהה בכ־20־25 אחוז ריאלית לעומת ההכנסה בחודשים הקודמים.

על־פי הערכות המשרדים הכלכליים, מדד המחירים לצרכן לחודש אוקטובר לא יגיע ל־4 אחוזים, ויהיה כ־3.8 אחוזים בלבד. מדד נובמבר יהיה כ־1.5 אחוזים ומדד דצמבר 0.9 אחוזים.

האם הערבים מגיעים לבית־הספר על גמלים?

מאת יצחק שור וירון זליג, כתבי „על המשמר"

האם נכון הדבר שתלמידים ערבים מגיעים לבית הספר על גמלים והאם יש אמת בכך שהם גרים בבתים מקש וישנים על הרצפה? — שאלות אלה הציגו תלמידים יהודים במיפגשים עם תלמידים ערבים.

התלמידים הערבים סיפרו את הדברים לשר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, בפגישתם אתו. השר הגיע למסקנה, כי דעות קדומות הן אחת הרעות החולות ביחסי יהודים וערבים.

בשיחה עם עיתונאים בעת מיפגש בין תלמידים יהודים וערבים בבית חנפן בחיפה אמר השר נבון, כי משרד־החינוך רואה במיפגשים אלה גורם חיוני בהיכרות של שני העמים אלה את תרבותם ושפתם של אלה וציין, כי המשרד ימשיך לעודד מיפגשים בין בני נוער משני העמים.

„באתי לבית חנפן כדי לפגוש תלמידים יהודים וערבים וכדי לדון עימם בבעיות דו־קיום, הבנה וכבוד הדדי. אני רואה בזה צעד חיוני לחיים ביחד בארץ זו", אמר נבון.

במהלך המיפגש התקיים על הבימה דו־שיח בין צוות תלמידים ומורים יהודים וערבים.

מנכ"ל המשרד, א. שמואלי, דחה אתמול ביקורת של מוסף ה„ליד", לפיה לא עושה המשרד הרבה בתחום החינוך לדמוקרטיה. לדברי שמואלי אין היום תא אחד במערכת, שאינו עוסק בדיונים ואינו פועל בתחום זה ועוד היד נטויה.

רבין חושש כי חוסיין ייִרתע גם הפעם ולא ייענה ליוזמה

„הוא נמצא בין הסדן של סוריה והפטיש של אש"ף"

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

...לבוא למשא־ומתן בליווי אש"ף, הרי שישראל תסב לדון עם ארגון זה...

כי מי כמו חוסיין חייב לדעת מה פירושה של תלות...

מבחינתה של ישראל נוכחות של אש"ף בעמאן...

צלצול מהיר

יורי שטרן, דובר המרכז למידע בעניני יהדות בריה"מ:

מובילי המאבק למען יהודי בריה"מ —

...הסוכנות עקיבא לוינסקי בפאריס, הוא ביקש מהיהודים שם שלא יפגינו יותר מדי. כשהגיעו האנשים שלנו, של מרכז המידע, ניתנה הוראה לשלוח אותם מחוץ לפאריס, ונציג לשכת הקשר בפאריס עשה כמיטב יכולתו לבטל את הפגישות שנקבעו להם.

אולי כדאי להמתין לתוצאות פגישת הפיסגה, ולראות אם הניבו המגעים השקטים פרי?

קודם הבטיחו הרוסים, כי ערב הועידה יקרו דברים וייתנו אותות מובהקים לפתיחת השערים והשיגו את הנמכת הפרופיל של המאבק היהודי. ועכשיו, ערב ועידת הפיסגה, שוב אנחנו נכנסים לאותה מלכודת של הבטחות חשאיות, לא־רישמיות, שאין להן שום בסיס. הרוסים פשוט עושים מאתנו צחוק, כשמי שאמור לייצג אותנו מתנהג כמו היהודי מושקה, ומכרכר בפני הפריץ. והתוצאה — בשנה האחרונה החמיצו האירגונים היהודיים את כל הפורומים הבין־לאומיים בהם יכלו להפגין וללחוץ על בריה"מ בעקב אכילס שלה — הרצון ליצירת תדמית חיובית לקראת פיסגת רייגן־גורבצ'וב.

חיים אהרון:

יו"ר מחלקת העליה בסוכנות

עם כל אהדתי ליורי שטרן, שעושה עבודה מצויינת, חוששני שהפעם הוא טועה. לא ניתנה שום הוראה להפסיק את פעילותם של הגורמים היהודיים בשווייץ. להפך. הדיעה היא, שחייבים להחריף את המאבק משום שיכול להיות, שאנחנו מצויים בעיצומו של מבצע ריסאינפורמציה של בריה"מ. יכול להיות, שמשטרת שווייץ לא תאפשר פעולה זו או אחרת, אבל הפעילות נמשכת. אין ספק, שהנושא נמצא בראש סדר העדיפויות של כל הגורמים העוסקים בו.

אתי רונאל

„לא לעשות יחסי ציבור לברית־המועצות"

מבקשים בסוכנות - „הדבר מזיק לעלייה"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

„הוויכוחים סביב יכולת הקליטה של עולי בריה"מ מיותרים ובחלקם אף גורמים לידיעות המופצות במערב כאילו אבן מהתמן מסנה במדינות הסובייטיות" — אמר אתמול מ"מ יו"ר ההנהלה הציונית עקיבא לוינסקי בישיבת ההנהלה בירושלים.

לדבריו, אם וכאשר יגיעו היהודים מבריה"מ לישראל, לא יישאר אפילו עולה אחד ללא קורת גג. והסוכנות היהודית, כבעבר, תדאג למציאת משאבים ופתרונות לשלבי הקליטה הראשונים.

ההנהלה הציונית דנה אתמול בפירסומים באמצעי התקשורת בעולם לגבי יציאת יהודי בריה"מ.

„אין לנו, עדיין, שום רמז ליציאת היהודים. ובינתיים זכו הרוסים ליחסי ציבור טובים כאילו עומדים כבר השערים להיפתח בעוד שלמעשה, המציאות היא הפוכה" אמר לוינסקי.

לאחר השפל — עלייה ביבוא מוצרי צריכה

לא ברור אם זה שינוי מגמה או „תיקון טכני"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מנתוני המכס עולה שבחודש אוקטובר חלה עלייה תלולה בשחרור מוצרים בני־קיימא מהמכס לאחר השפל שחל במשך שלושה חודשים מאז תחילת התכנית הכלכלית לייצוב המשק ביולי.

שחרור המכוניות גדל ב־37 אחוזים; טלוויזיות 60 אחוז, וידאו 50 אחוז מקררים 37 אחוז, ואילו במכונות כביסה היתה ירידה של 34 אחוז.

עדיין לא ברור אם זוהי ראשית מגמה של חידוש הצריכה בסדרי הגודל האמורים, או שזהו תיקון טכני לשפל העמוק שהיה ברכישת מוצרים אלו קודם לכן. ייתכן גם שהחשש מהתייקרות או מ„תפר" עודדו את הציבור להקדים קניות. מכל מקום רמת הצריכה עדיין נמוכה יחסית לרמת הצריכה בחודשי השיא, בתקופת השפע לפני מספר שנים.

עם יעקב שלהבת והמשפחה

אתכם אנו באבלכם הכבד במות האח

דוד דורי

בית רמת־השופט

„פלאטו שרון נאלץ לשנורר סיגריות זולות מאסירים"

אומר נציגו בישראל הטוען כי הוא כלוא בתנאים מחפירים

מאת יצחק לוינסון, כתב עתי"ם

קונסול ישראל באיטליה ניפגש עם פלאטו שרון בכלא האיטלקי, על כך מסר לכתב עתי"ם, יועצו ומנהל עסקיו של שרון בישראל, קצין המשטרה בדימוס עמרם לוסקי.

לדבריו, היה זה הישראלי הראשון, שהורשה לפגוש בפלאטו שרון, העצור בכלא „סאן ויקטוריו" במילאנו, עד למסירת הידיעה לא נודע על מה שוחח הקונסול עם שרון.

הכלא השמור ביותר

מנהל העסקים ויועצו של פלאטו שרון מסר לכתב עתי"ם, יצחק לוינסון, כי שרון עצור בכלא „סאן ויקטוריו", הנמצא בלב העיר מילאנו באיטליה. לדבריו, ניבנה בית הכלא כמינזר לפני 150 שנים והוא נחשב לבית הסוהר השמור ביותר באיטליה. בכלא „סאן ויקטוריו" כלואים אסירים פוליטיים וביניהם אנשי הבריגאדות האדומות.

משנורר סיגריות

עמרם לוסקי סיפר לכתב עתי"ם כי עד אמש לא הותר לאיש להיפגש עם פלאטו שרון. „הוא מצוי בתנאים מחפירים ולאחר שנגמרו לו שלוש קופסאות הסיגריות הצרפתיות מסוג „קארטיה" הוא נאלץ לבקש סיגריות זולות מאסירים אחרים", סיפר לוסקי. לדבריו, טיפל השר יגאל הורביץ בשיחרורו מן הכלא האיטלקי, כבר מהיום הראשון למעצר. הוא אמר עוד, כי השר הורביץ פנה לשר־המשפטים, משה ניסים, וטען שיש לשחרר את שרון וכי הוא פועל כך לא עבור שרון אישית, כי אם עבור כל אזרח ישראלי, העלול להגיע למצב דומה.

לא הוכשל מבפנים

לוסקי אמר עוד, כי לדעתו, לא אירע מעצרו של פלאטו שרון בשל „הכשלה מבפנים", כפי שיש טוענים. לדבריו, רק שלושה אנשים המקורבים מאד לשרון ידעו על נסיעתו לאיטליה והם אינם חשודים בהכשלתו. „יתכן שלמעצרו של שרון יכולות להיות השלכות על הבחירות הקרובות בצרפת ואולי לכן, דווקא היום, הם מחפשים אותו יותר מבעבר", אמר לוסקי.

(עתי"ם)

● בחרטום נחתם הסכם בין סודן לארה"ב, על קביעת מועדים חדשים להחזרת חובות. שווי החובות שחייבת סודאן לארה"ב הוא 58 מיליון דולר, כולל ההלוואות שהוענקו במסגרת החוק האמריקני ההלוואות מסויימות שהוענקו למטרות הגנה. במסגרת ההסכם יוארך מועד החזרת החובות בשש שנים.

...הצעתם של בן־משה ועמוס ערן, בדבר הקמת קרן ממלכתית הסתדרותית למניעת סגירת מיפעלים, תוך רתימת העובדים למאמצי ההבראה באמצעות שיתופם בבעלות המיפעלים. את ההצעה, המתבססת על מתכונת דומה המופעלת בהצלחה בארצות־הברית ובארצות אחרות, הגישו בשעתו בן־משה וערן למועצה הכלכלית המשותפת בראשות ראש־הממשלה ש. פרס.

בדרך זו — טוען בן־משה — תהיה למגבית מטרה מוגדרת וברורה, ותהווה פרויקט כלכלי וחברתי חדשני, שיש בו כדי להדליק את הדמיון ולעורר התלהבות בקרב העובדים. מגבית סתם, שאינה קשורה בפרויקט חברתי ובשיתופם של העובדים בבעלות המיפעלים לא יהיה לה ערך ועלולה גם לגרום נזק.

בן־משה מבקש ממזכ"ל ההסתדרות לדון בהקדם בהצעתו לקשור בין שתי ההצעות לפני שהמגבית תתחיל „לרוץ".

רבין לא דייק: ירידה בהוצאות הבטחון — גם במדינות ערב

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

מפירסום של הסוכנות האמריקנית לפיקוח [illegible] שראה אור לאחרונה, עולה, כי הטענה שהשמיע שר־הביטחון יצחק רבין כי ישראל היא המדינה היחידה במזרח התיכון שקיצצה בהוצאותיה הצבאיות אינה עולה בקנה אחד עם המציאות.

הפירסום הוצא את לשנת [illegible]

שולץ שוחח במשך 8 שעות עם שווארנדזה

דנו בהכנות לוועידת הפיסגה בז'נבה

מוסקבה. — שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ שוחח במוסקבה שמונה שעות עם שר־החוץ הסובייטי אדוארד שווארנדזה, על ההכנות לוועידת הפיסגה של מעצמות־העל בז'נבה ב־19־20 בנובמבר.

שולץ, שהגיע בלווית היועץ לבטחון לאומי רוברט מקפרליין היועץ לפיקוח על הנשק פול ניץ, ייפגש לפני הצהריים עם מנהיג בריה"מ מיכאל גורבאצ'וב.

בהודעת טא"ס נאמר כי „בעיות הבטחון תופסות מקום ראשון בתו"מ הסובייטי־אמריקני על הנשק הגרעיני ונשק־החלל".

בניגוד למקובל, לא ציינה סוכנות טא"ס באיזו אווירה התנהלו השיחות.

בז'נבה שוחחו אתמול נציגי ארה"ב ובריה"מ במשך 4 שעות על נשק־החלל, בישיבה הראשונה מאז הגישה ארה"ב הצעה חדשה לקיצוצים עמוקים בנשק הגרעיני.

המשלחות נועדו במשלחת הסובייטית, היה זה אחד הדיונים הארוכים ביותר מאז החלו השיחות במארס.

הסיבוב השלישי של השיחות אמור היה להסתיים ביום שישי שעבר, אולם מימשל רייגן האריך בשבוע את השיחות, לאחר שביום שישי הוגשה הצעה רשמית המחייבת הסכמים. (עיר)

"על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדית סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2 תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חרירים 102־121. טל' 6־225125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פלומר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

בעצרת „מע"נה" מול משכן הכנסת

כאלף אנשי שמאל וימין קראו לחוקק חוק נגד הצעות כהנא

קולק לכהנא: אתה אפס. אתה זבל. תסתלק מכאן ● פרופ' שטרנהל: הגזענות אינה מופיעה בחלל ריק, קיים מצב שמזין אותה — השליטה בעם אחר

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

כאלף איש התכנסו אתמול על המדשאה שמול משכן הכנסת וקראו לעבר המחוקקים: „הבו לנו חוק נגד גזענות".

ח"כ מאיר כהנא היה גם הוא שם. הוא קרב אל הגדר כשאנשי משמר הכנסת מחפים עליו, והתקבל בכינויי־גנאי. היה זה טדי קולק, ראש עיריית ירושלים, שהניס אותו: „אתה אפס. אתה זבל. תסתלק מכאן" — וכהנא נסוג במהירות לעבר המשכן המוגן.

קולק, שהיה ראשון הנואמים, אמר: „התאספנו כדי ללחום נגד אחד הדברים המכוערים שהתפתחו בארץ לאחרונה. באנו לכאן לבנות מדינה יותר צודקת ויותר טובה ולא ניתן להכניס מחשבות זרות לערכי היסוד שלנו". הוא תמה, מדוע משתהה הכנסת ואיננה מחוקקת חוק נגד הגזענות.

הקהל היה מורכב מחברי תנועות־נוער, בני־קיבוצים, תושבי שכונות, אורחים ירושלמים מן השורה, אנשי־ציבור ואקדמיה. הח"כים שהתערבבו בין הקרואים, היו הפעם מאזינים סבילים.

למוסד סגור

פרופ' זאב שטרנהל מהאוניברסיטה העברית, הסביר לשומעיו כי הגזענות איננה מופיעה בחלל ריק. „קיים מצב שמזין אותה, וזה המצב שעם אחד שולט בעם אחר".

ברוח דומה דיבר דדה בן־שטרית, נציג השכונות, שטען: „לגזענות אין גבול. היום היא נגד ערבים ומחר נגד אוהדי מוסיקה ערבית". הוא אמר, כי אדם ככהנא היה מוצא עצמו בכל מדינה נאורה במוסד סגור. בישראל הוא מגיע לכנסת ומטיף משם להרס המדינה.

תוסר הרעה מהארץ

סעדיה מרציאנו, ממנהיגי הפנתרים לשעבר, קרא לחיות עם הערבים בשלום.

הפרופסורים יוסף נדבה ודוד הר, ניתחו את עליית הנאצים בגרמניה. נדבה הזכיר את דברי שר התעמולה גבלס, שאמר בראשית שנות השלושים: „אם הדמוקרטים האידיוטים רוצים לתת לנו משכורת — יבושם להם. כשנעלה לשלטון — נמגרם".

עו"ד עירית בדארי, ממטה „מע"נה", ממארגני העצרת, ציינה, כי לא יינתן מנוח לבית־המחוקקים „עד שלא תוסר הרעה מהארץ".

העצרת הסתיימה בשירת הזמרת חוה סמיר.

„אל תגיד: לא ידעתי..." – אחד השלטים שנישאו בהפגנה נגד כהנא. אתמול, מול משכן הכנסת (צילום: יצחק הררי)

ועדת הכנסת תמנע מכהנא להגיש הצעות־חוק גזעניות

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

יו"ר הכנסת, שלמה הלל, וכל חברי ועדת הכנסת, סבורים, כי יש לשנות את תקנות הבית, כדי שח"כ כהנא לא יוכל להעלות הצעות חוק גזעניות.

אתמול דנה ועדת הכנסת, בהשתתפות הלל, בהחלטת הבג"ץ מהשבוע שעבר, להתיר לכהנא העלאת הצעות־חוק גזעניות. יו"ר הכנסת סיפר לוועדה, כי שוחח בשבוע שעבר עם היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' זמיר, בנושא זה. השניים סיכמו, כי ועדת הכנסת תפעל בזריזות לשינוי תקנון־הבית. דיונים ברוח זו הופסקו בשעתו, לאחר שכהנא פנה לבג"ץ.

אין תמימות־דעים

התיקון יאפשר ליו"ר הכנסת וסגניו, לא לאשר דיון בהצעת חוק שלדעתם היא גזענית. יו"ר ועדת הכנסת, מיכה רייסר, אמר, כי הנושא יועלה בוועדה בקרוב, ולאחר שזו תסיים את דיוניה, הוא יובא לאישור מליאת הכנסת.

הוועדה דנה אתמול גם בהצעה אחרת של הלל: למנוע הגשת הצעת אי־אימון בממשלה של סיעות יחיד. גם בנושא זה הכריע בג"ץ, לא מכבר, לטובת כהנא. יו"ר הכנסת טען, כי אם הכנסת לא תשנה את התקנון בנושא זה, ייגרמו שיבושים רבים לעבודת הבית. בפרשה זו לא היו כל הח"כים תמימי־דעים עם הלל.

הפרלמנט היהודי.

חיים רמון (מערך) הציע, כי יו"ר הכנסת וסגניו יהיו רשאים לפסול הצעות־חוק בעלות תוכן גזעני, או הצעות שנועדו לשלול את אופיה הדמוקרטי של המדינה.

מיכאל איתן (ליכוד־חרות) הציע לכנסת להפיץ את הצעות החוק הגזעניות של כהנא בציבור. לדעתו, רק כך יבין הציבור מיהו באמת כהנא.

שליטא בעד

מול החזית האחידה של חברי ועדת הכנסת, טען אתמול בני שליטא (ליכוד־ליברלים), כי אין למנוע מכהנא העלאת חוקים גזעניים בכנסת. במכתב ששלח לשלמה הלל טען, כי כל פעולה נגד כהנא מוסיפה לו יוקרה ופירסומת. הוא מציע, כי כהנא יעלה את חוקיו בכנסת, ו־119 ח"כים יורידו אותם מעל סדר־היום של הבית.

הכנסת תובעת מהממשלה לזרז חוק ביטוח הסיעודי לקשישים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הכנסת מתחה אתמול ביקורת על ממשלת ישראל, על שהיא אינה מניחה על שולחן הכנסת את הצעת־חוק המפרשת את דרכי יישומו של חוק ביטוח סיעודי. 14 מסיעות הכנסת — כמעט כל סיעות הבית — תמכו בהחלטה.

ח"כ מפ"ם יאיר צבן שיזם את הדיון בנושא הסיעוד מתח ביקורת חריפה על הסחבת שנוהגת הממשלה בנושא זה. לדבריו, היא משהה את החקיקה מזה כארבע שנים.

צבן הזכיר, כי החוק נועד להבטיח טיפול סיעודי לקשישים חולים. לדעתו, אבן־הבוחן לחברה מוסרית הוא יחסה לקשישים.

הכנסת „נזעקת" מדי פעם, בעקבות כותרות ומראות טראגיים של קשישים במצוקה, חייבת להביא לביצוע חוק הסיעוד. כיום לא מבוצע החוק הלכה־למעשה, בשל מחלוקת בין שרי־העבודה והבריאות.

סחבת מכוונת

חייקה גרוסמן (מפ"ם) הזכירה לכנסת, כי במשך חמש שנים נגבים כספים לביטוח שירותים סיעודיים. הכסף מוחזק בידי האוצר והנזקקים סובלים. „נמאסו לנו ההבטחות החוזרות ונשנות שהחוק עומד להסתיים. נראה לנו שהסחבת מכוונת, אם כי ייתכן שלא שר־העבודה־והרווחה יזום אותה." גרוסמן קראה לשר קצב: „אל תיכנע לשר־האוצר בקלות."

השר קצב, בדברי תשובתו, אמר, כי גם הוא סבור, שנושא הסיוע לקשישים סובל מסחבת מיותרת ויש לסיימו באמצעות חקיקה בהקדם. לדעתו, גרמה הסחבת בשל חילוקי־דעות מקצועיים והמצב הכלכלי. לאחרונה חלה התקדמות בנושא, כיוון שמשרד־האוצר הסכים להתייחס לחוק ביטוח סיעוד כאל חוק ביטוחי.

גידול של 50 אחוז

את גובה דמי הביטוח יקבעו, במשותף, שרי־האוצר והרווחה. החוק יממן תשלום גימלאות אישיות (בצורת שירותים), ויסייע בפיתוח שירותי סיעוד. העדיפות העליונה בזכאות תינתן למוגבלים במצב תפקודי קשה, המחוייבות לטיפול בקשישים בעלי מוגבלות קלה יחסית, תוטל על המשפחה.

השר ציין, כי כיום יש בארץ 35 אלף זקנים מוגבלים, ומשרדו מסייע רק לחמישית מהם. בעשור הקרוב צפוי גידול של חמישים אחוז בהיקפי הזקוקים לשירותי סיעוד.

שר־הבריאות מרדכי גור, אמר, כי קיים היום צורך דחוף להעביר את החוק. „לא ייסלח לנו אם במושב הזה של הכנסת החוק הזה לא יעבור".

משבר במערכת הבריאות

סגניתו של גור במשרד הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו (מערך) אמרה, כי במערכת הבריאות קיים היום משבר. „התמונה היא קשה ועל אחת־כמה־וכמה קשה המצב לגבי הקשישים הסיעודיים. בין הקשישים יש גלמודים שאין מי שיטפל בהם ואין אפשרות לאשפז אותם". לדעתה, אילו היה חוק ביטוח סיעוד, הבעיה לא היתה קיימת.

אורה נמיר (מערך), יו"ר ועדת העבודה והרווחה, טענה, כי המחלוקת בין האוצר לביטוח הלאומי היא שמעכבת את קבלת חוק ביטוח הסיעוד.

● בד בבד עם קיום פגישת הפיסגה בין רייגן — גורבאצ'וב בז'נבה, יתקיים מושב הנשיאות המצומצמת של כל הארגונים היהודיים הפועלים למען יהודי בריה"מ בז'נבה, על מנת שיוכלו להגיב בו במקום, על החלטות שיתקבלו בקשר ליהודי בריה"מ.

בכנסת

מוטי בסוק

רוב לשיתוף עובדים בהנהלות בניגוד לדעתו של מודעי

בוועדת הכספים מתגבש רוב, בניגוד לעמדת שר־האוצר, יצחק מודעי, לשיתופם של עובדים במועצות־המנהלים של חברות ממשלתיות.

ההחלטה לשתף את נציגי העובדים בהנהלות החברות, התקבלה עוד בתקופה בה שימש יהושע רבינוביץ המנוח כשר־האוצר. החוק הנ"ל איננו מקובל על מודעי. מסיבה זו גם מתעכב אישורם של מועצות־מנהלים רבות.

אתמול הפתיע חבר ועדת הכספים, יהושע מצא (ליכוד־חרות) משהודיע על תמיכתו בחוק הקיים. בכך הצטרף לח"כי המערך והשמאל, והיטה את הכף נגד כוונות מודעי לשנות את החוק.

נציג הליברלים, אריאל ויינשטיין, התומך בשינוי החוק ברוח מודעי, טען כי ממילא שולטים העובדים, באמצעות הוועדים, בחברות הממשלתיות. הוא הציע כפשרה, לנסות לתקופת זמן מוגבלת, בשתיים עד חמש חברות ממשלתיות, את נושא שיתופם של העובדים בהנהלות.

ההכרעה בנושא זה, בוועדת הכספים, נדחתה לשבוע הבא.

מדוע בתיה"ס הערביים נחשלים?

„הקפאת בניית המבנים בחינוך הערבי, עצרה את המאמץ לסגור את הפערים בין רמת החינוך במגזר זה לבין המגזר היהודי. כתוצאה מכך, תימשך הנשירה הגדולה מבתי־הספר הערביים". דברים אלו אמר אתמול נחמן רז (מערך), יו"ר ועדת החינוך.

הוועדה דנה אתמול במצב החינוך במגזר הערבי. נציג ארגון המורים העל־יסודיים, בולוס, מכפר יאסיף, טען, כי במועצות ערביות רבות עדיין מקבלים מורים לעבודה על־פי קירבתם המשפחתית, החברתית, ולעיתים גם הפוליטית.

מנהל האגף לחינוך ערבי במשרד החינוך, עמנואל קופלביץ, טען, כי ההתערבות הפוליטית של ראשי המועצות המקומיות בנעשה בבתיה"ס העל־יסודיים, היא הסיבה העיקרית לנחשלות של מוסדות אלה.

„שלום הגליל" לא ישונה

שר הביטחון, יצחק רבין, הודיע לח"כ „שינוי", מרדכי וירשובסקי, כי משרדו לא ישנה את החרוט על מצבות הנופלים במלחמת לבנון. וירשובסקי ביקש, בשמה של אם שכולה, שיימחק הכתוב: „נפל במבצע שלום הגליל", ויירשם: „נפל במלחמת לבנון".

שר הביטחון ציין, כי ממשלת הליכוד היא שהחליטה לתת למלחמה את השם „מבצע שלו"ג", ורק החלטת ממשלה מוסמכת לבטל החלטה זו. „אינני סבור שיש מקום להביא לממשלה, כעת, הצעה לבטל החלטה של הממשלה הקודמת", אמר רבין.

הרוטציה הקטנה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„האמת שבאתי הנה כדי לבדוק איך מתבצעת רוטציה", התוודה אתמול רה"מ, שמעון פרס, בעת שהרים כוסית לביצוע הסכם החילופין הראשון בקואליציית האחדות.

בתום שנה אתמול ח"כי הליכוד, שרה דורון (ליברלים) וחיים קופמן (חרות), בתפקידם. הראשונה תהיה מעתה יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, והשני ישמש כיו"ר הנהלת הקואליציה.

פרס, שהיה משועשע בטכס, טען, כי הוא רואה לראשונה איך ח"כים מהקואליציה תומכים בממשלה. הוא הודה לדורון על הדרך שבה מילאה את תפקידה ואיחל לחיים קופמן כי יחדל מעתה לתקוף את רה"מ.

יצחק שמיר העריך, כי למרות הכל „נוע תנוע ממשלת האחדות הלאומית. והרוטציה תתבצע", לדעתו. הממשלה מתפקדת „לא רע" והיא צורך של העם והמדינה. הוא הציע לח"כי הקואליציה לנסות פחות, להמעיט בפלומוטים, ולהתווכח בלי הקנטות ובלי להרגיז.

שרה דורון טענה, כי בהנהלת הקואליציה שררו בתקופתה יחסי חברות, מעל ומעבר לחילוקי־הדעות הפוליטיים. לדעתה, ממשלה צרה לא תוכל להתמודד עם הבעיות בפניהן ניצבת היום המדינה. חיים קופמן סיפר, כי „כל ח"כי הקואליציה שייכים למחנה הציוני הגדול". לדעתו, המשימה החשובה של הממשלה היא הצלת כלכלת המדינה.

יו"ר הקואליציה היוצאת, שרה דורון, מפנה את מקומה לחיים קופמן (צילום: יצחק הררי)

מזכיר הקבה"א בכנס המחלקה לכלכלה:

אם המשק יתמוטט — אנו עלולים להיגרף עם כולם

מאת אבי בנדה, כתב "על המשמר"

"הקיבוץ הארצי לא עבר משלב הדאגה לשלב הפאניקה. אנו לא פושטי־רגל ולא נפשוט יד, יש תחושה קשה בתחום הכלכלי ומרבית הקיבוצים נוהגים כנדרש. אנו לא על אי בודד, וכשתהיה התמוטטות במשק, אנו עלולים להיגרף יחד עם כולם" — דברים אלה אמרו אתמול זמי מר, רכז המחלקה לכלכלה, וחיים אורון (ג'ומס), מזכיר הקיבוץ הארצי, בכנס השנתי של המחלקה לכלכלה בקיבוץ הארצי.

פרופ' חיים בן־שחר (צילום: חיים פינגסון, י.פ.א.)

בכנס שנערך אתמול באולם צוותא בת"א, נטלו חלק 600 חברים, מרכזי־משק, גזברים, מזכירי קיבוצים, מרכזי ועדות צריכה ומנהלי מפעלי התעשייה של הקיבוץ הארצי.

כנס המחלקה לכלכלה התנהל באווירה של דאגה לגורל החקלאות והמערכות היצרניות במשק ובמגמה של צמצום משמעותי בהשקעות היצרניות והצרכניות כאחד.

נקודת־משבר

רכז המחלקה לכלכלה זמי מר, שפתח את הכנס, אמר, כי התכנית הכלכלית החדשה הגיעה לנקודת־משבר, שמשמעותה העברת כסף מהסקטור היצרני לסקטור ההון, וכי כל המערכות היצרניות במשק נתונות כיום בבעייה רצינית. זמי מר אמר, כי לא ברור עדיין לאיש כיצד יחולק הסיוע בסך 90 מיליון דולר לחקלאים, עליו החליטה השבוע הממשלה.

"ישנה תחושה למיתון כבר ולחוסר כסף נזיל, צפויות פשיטות־רגל רבות. הקיבוץ הארצי במצב טוב יותר מאחרים, היות והתחלנו בצעדי בלימה לפני שנתיים; כבר בולטת הירידה בהשקעות ובהוצאות, אולם אין עדיין הצלחה מספקת בנושא העלאת ערך יום העבודה", הוסיף.

זמי מר הרגיש, כי הקיבוץ הארצי לא ינקוט בדרך של הגבלת קיבוצים (ברוח לסגירת קיבוצים בתק"מ), אך הוא מקווה שקיבוצים ייכנסו למשמעת עצמית. "הקיבוץ הארצי לא עבר משלב הדאגה לשלב הפאניקה, לא פשטנו רגל ולא נפשוט יד", אמר זמי מר.

מנהל קרן השוה"צ, מיכה רינת, ציין את הערבות ההדדית בתנועה, שבאה לידי ביטוי במלוא עוצמתה בימים אלה. רינת הרגיש, כי יש קושי לגייס הלוואות קצרות־מועד ממקורות חוץ, על־מנת לעבור את התקופה הקרובה, בשל הריבית הקטסטרופלית.

מאיר בראון אמר בכנס, כי יש צורך בטיפול יסודי ובתכנון מחדש של כל נושא החקלאות. "הממשלה טילטלה במשך השנים את החקלאות ושיגעה את המערכות; 45 אחוז מהתקופה של הקיבוץ הארצי מבוססים על חקלאות, ויש צורך לתמוך באנשי משרד־החקלאות, המנהלים מאבק נגד אנשי משרד־האוצר.

רינה קרן, מרכזת ועדת הצריכה, מסרה על צימצום של כ־10% בתקציבי אחזקת האדם בתשמ"ו, בתקציבי המזון, ההשתלמות והלבוש ובביטול מוחלט של הנסיעות לחו"ל.

הופעת אורח

מזכיר הקיבוץ הארצי, חיים אורון (ג'ומס), אמר, כי הקיבוץ הארצי בחר לא לנהל את המאבק בטון של פרסומאים. "אנו מבקשים טיפול במגזרים ולא מציגים תמונה היסטרית של מתמוטטים; לא נגביל קיבוצים, אולם נצפה שיעשו זאת בעצמם". ג'ומס טען, כי הלובי החקלאי לא מנוצל דיו.

בהופעת אורח, טען פרופ' חיים בן־שחר, כי התוכנית הכלכלית הצליחה בבלימת האינפלציה, אך מסכנת את קיומו של המשק היצרני. "מבחנה של התוכנית הוא בקיצוץ תקציבי הממשלה, ועקב כך יתאפשר להקל על השכירים ועל עול הריבית", אמר בן־שחר.

תביעה ב"העבודה" להקים ועדת שרים להצלת עיירות פיתוח

שרון: התשובה לאבטלה — לעבוד יותר בשכר נמוך

מאת יהודה צור ומירה יערי, כתבי "על המשמר"

הוועדה הכלכלית־חברתית של מפלגת העבודה, תובעת מראש־הממשלה להקים לאלתר ועדת שרים לענייני ערי פיתוח, בראשות שר־הכלכלה־והתיכנון, גד יעקובי, שתכין תוכנית כוללת ומיידית לשיקומן של ערי־הפיתוח, על־מנת לחלצן מהמשבר הכלכלי החברתי אליו הן נקלעו.

הוועדה החליטה לפנות לראש־הממשלה, בדרישה שהממשלה תאמץ בהקדם את הצעותיו של השר יעקובי המונחות לפניה, בעניין סיווגן מחדש של ערי הפיתוח על־פי סדר קדימויות ההולם את תפיסתה של הממשלה הנוכחית ואת השינויים שחלו במצבן, באיזורי ערי־הפיתוח השונים.

שרון: חלק מהתוכנית

כתגובה על הידיעה שמאה מעובדי אלסינט במעלות פוטרו ביום ראשון מעבודתם, אמר השר שרון אתמול במהלך ביקורו במעלות, שאין לראות רק שחורות ולמרות ש"אלסינט" נתקלה בקשיים, מדובר במפעל מצליח.

שרון הודה שהשנה חלה ירידה ביצוא והוא גדל רק בין 7 ל־8 אחוזים, לעומת 16 אחוז אשתקד.

בכל הקשור לסיוע למפעלים, לרבות אלסינט, אמר שרון, שיש קשיים עקב מחסור באשראי וריבית גבוהה מדי, אולם יש להבין שנמצאים בעיצומה של תוכנית כלכלית ונושא הריבית וכמות האשראי במשק, הם חלק מן התוכנית עצמה.

מבטל את יעקבי

כתגובה על שאלה בדבר 7000 מובטלים בגליל, השיב שרון, שהחשוב ביותר היום הוא לעבוד יותר, גם אם מדובר בעבודה שהשכר עבודה נמוך.

שרון הורה למרכז ההשקעות לסייע למעלות למצוא פתרונות במספר פרוייקטים בעיר, כדי להקל על 170 מחוסרי העבודה במקום.

שרון הגיב בביטול על הקמת ועדה לענייני הגליל בראשותו של גד יעקבי, באומרו: "אני חושב שיעקבי מינה בעצמו את הוועדה שהוא עומד בראשה".

שכר־לימוד תמורת מגורים בעיר פתוח

יו"ר המועצה המקומית יקנעם, אילן גבריאלי, שיגר מכתבים לשר־החינוך, יצחק נבון ולשר־הכלכלה והתכנון, גד יעקבי, בהם הוא מציע לפטור סטודנטים מערי־פיתוח משכר־לימוד באוניברסיטאות, ובתמורה לחייבם, לחזור בתום לימודיהם לערי־הפיתוח ולעבוד בהן.

כן מציע אילן גבריאלי, שסטודנטים שאינם בני ערי־פיתוח, אך משכבות מצוקה, המתקשים לממן את לימודיהם הגבוהים, יחוייבו גם הם, תמורת תשלום שכר־הלימוד עבורם, לחיות ולעבוד עם סיום לימודיהם במשך 5 שנים, באחת מערי־הפיתוח.

את יתרונות הצעתו מנמק אילן גבריאלי במתן אפשרות ללימודים גבוהים לסטודנטים חסרי־אמצעים.

עין בעין

פגישת ראשי רשויות יהודיות וערביות:

כוונות טובות ללא תוחלת

מאת קאסם זייד, כתב "על המשמר"

בין אם הצליחו נציגי הרשויות הערביות ונציגי הנהלת מרכז השלטון המקומי לגשר על הפער בעמדות, ובין אם לאו — הדיון ביניהם התנהל ברוח חברית ועניינית.

בפגישה משותפת ראשונה מסוגה שהתקיימה אתמול בכפר ג'ת, טרחו לשים את הדגש על המשותף. גולת הכותרת של הפגישה הייתה: "ביחד ורק ביחד".

יו"ר מרכז השלטון המקומי, דבר תבורי, הטעים בדברי הפתיחה שלו, שהשלטון המרכזי ישמח מאד לטפל בכל מגזר בנפרד, משום שלדעתו זוהי הדרך הקלה ביותר לשלטון המרכזי לפתור את הבעיות שלו. אך הוא הזהיר מהתפצלות סקטוריאלית של הרשויות המקומיות בארץ.

לדעת תבורי, ראשי הרשויות, יהודים וערבים, צריכים לחיות מאוחדים ולא מפוצלים. "התייעצויות סניטיות־כן, החלטות נפרדות־לא", דרש תבורי.

בדברי הסיכום שלו, חזר תבורי וגילה הבנה לבעיות המיוחדות והאופייניות של הרשויות הערביות. עם זאת, לדעתו, ההכרעות צריכות ליפול במרכז השלטון המקומי ולא בשפרעם, שכן החלטות נפרדות פוגעות באינטרס של האוכלוסייה הערבית.

תבורי שאל: "האם ביקשתם אי־פעם לקיים דיון מיוחד בבעיות הרשויות הערביות ונענתם בשלילה?"

תבורי התקשה להשיב לשאלה העיקרית שהוצגה בפניו ע"י נציגי הרשויות הערביות — מה יאמרו היום לראשי הרשויות הערביות שיתכנסו במגרת, לדיון במצוקה המתמשכת בה הם נתונים.

השאלה איך ישכנע את ראשי הרשויות הערביות לא לנקוט בסנקציות ולהפריז על שביתה כללית, נשארה תלויה באויר.

יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, אברהים נימר, חזר וסיכם: נימר אמר: "אנו רואים עצמנו חלק אינטגרלי של מרכז השלטון המקומי. ביצענו את כל ההנחיות וההוראות של המרכז, בעוד שהמרכז לא בא לקראתנו, למרות שהנהלתו יודעת שיש לנו בעיות מיוחדות".

נימר הבהיר, שהבעיות המיוחדות של הרשויות הערביות, דווקא מצדיקות הקמת ועד ארצי של ראשי הרשויות הערביות. "ברגע שנגיע לאותה רמת שירותים של הרשויות היהודיות, לא יהיה צורך בגוף נפרד", התחייב נימר.

דברי הסיכום בישיבה המשותפת עוררו מחלוקת בקרב נציגי הרשויות הערביות. בעוד שיו"ר הוועד הארצי, אברהים נימר, לא הסתיר את אכזבתו מדברי הסיכום שהשמיעו חברי הנהלת השלטון המקומי, לדעתו לא היה בהן דברים של ממש. גרס לעומתו סגן יו"ר מרכז השלטון המקומי, אחמד אבו־עסבה, שכל מי שציפה שבפגישה זו שמישהו יבוא עם צ'ק ביד ויפתור בן־רגע את בעיות הרשויות הערביות — נתבדה.

אבו־עסבה הדגיש, שהפגישה השיגה את מטרתה, שכן, לדעתו, זו הייתה ישיבת הבהרה, שליבנה וסילקה אי־הבנות.

SHURE®

מיקרופונים למקצוענים

PROFESSIONAL CONDENSER AND DYNAMIC MICROPHONES

SM48* SM58 SM78 SM81 SM94* SM96*

* דגם חדש

גבעון אלקטרוניקה בע"מ
רכיבים · מערכות · ציוד מדידה
השמשונאים 105, ת"א, 26 61 22 70

אנשים ואירועים

"איידס" — משומש במצב טוב

דאר אסלאם. — שלטונות האי זנזיבר אסרו יבוא של בגדים משומשים, מחשש של הידבקות בתסמונת כשל חיסוני נרכש ("איידס") — מסר אתמול העיתון הטנזני "אוהורו".

העיתון מציין, כי עד כה לא נתגלתה המחלה הקטלנית בקרב תושבי האי המשתייך לטנזניה. שר הבריאות אמר, כי האיסור על יבוא בגדים משומשים הוטל כאמצעי זהירות.

בגדים משומשים מהווים ענף מסחרי עיקרי באי, שתושביו מצויים במצוקה כלכלית כרונית. אולם זנזיבר אינו היחיד בתחום זה וידוע כי יש מסחר ער בבגדים משומשים בכל מזרח־אפריקה. (עיר)

צפון סיני כמרכז־תיירות

קאהיר. — מושל צפון־סיני, גנראל מוניר שאש, מסר לסופר "אל אהראם", כי מינהלת המחוז מכינה תכנית כוללת להפיכת צפון סיני לאיזור משיכה לתיירות.

הבדיקות של מצב התיירות באיזור הולידו תוכנית להקמת עיר תיירות מלאה, הכוללת שירותים בתי־מלון, בונגלוס ובתי־קולנוע באל־עריש.

המדובר גם בחופים שבין רפיח ואל־עריש: ש'ח זויד, חוף אלמצידה וחוף אלחדובה. (עיט)

סכסולוגים ללא תשוקה

ניו־דלהי. — רופאים ויועצים לענייני מין, ראשי המקצוע בעולם הרפואי ורבים אחרים, יתכנסו לקונגרס העולמי השביעי לסכסולוגיה שיתקיים בניו־דלהי.

בקונגרס ישתתפו 700 מומחים לנושאי סקס מצפון ודרום־אמריקה, אפריקה, אסיה ואירופה. אחת הבעיות של הקונגרס: לקבוע הבחנות ברורות בין מטפלים מקצועיים בעלי הכשרה רפואית מתאימה לבין מתחזים למיניהם. כפי שאמר נשיא הקונגרס ראקאש קותארי, סכסולוג הודי ידוע: "יש להזהיר את הציבור הרחב שלא יפול קורבן לשרלטנים, רופאים־מתחזים ומוכרי תרופות, אותן הם מכנים תרופות סכסולוגיות".

"הסכסולוג המקצועי יודע לבטח מה שלמד מן הניסיון, כי אין תחליף שיעורר את התשוקה המינית", הוא הוסיף, לאחר שקיבל פרס על מחקריו על הנושא. [illegible]

להשתכר מסוכר וצבע־מאכל

פלרמו, סיציליה. — בית־משפט בפלרמו קנס ביום שני שמונה אנשים, שהורשעו במהילת יינות, בסכומים עד 57 מיליון דולר כל אחד, וגזר להם מאסר בין שנה ו־4 שנים.

הקנסות היו גבוהים בהרבה משווי היינות שאותם מהלו, ושהגיע ל־10 מיליון דולר.

השמונה הורשעו בהונאה ובהוספת סוכר וצבעי מאכל ליינות, אך זוכו מקשירת קשר פלילי. העבירות בוצעו ב־1981 ו־1982, ביקבים ליד מרסלה, השייכים לחברה החקלאית "אנוסיציליה".

אלברטו סאלבו, יו"ר החברה ונשיא לשעבר של הפדרציה האירופית של קואופרטיבים ליינות, משתייך למשפחה של בעלי קרקעות, הנחקרת עתה על קשרים עם המאפיה. הוא ותעתו, ברון אנטוניו פאליצולו די ראמיונה, מנהל טכני לשעבר של "אנוסיציליה", נידונו כל אחד ל־4 שנות מאסר ולקנס של 57 מיליון דולר (100 מיליארד לירטות). ברון די ראמיונה נמלט והמשטרה עדיין לא גילתה את עקבותיו.

מלכת היופי של מקסיקו, יולנדה קארילו, רופאת שיניים, בפוזה כדורגל לקראת התחרות מיס עולם שתיערך בשבוע הבא בלונדון — וגם עם מבט אל הקיץ לאליפות העולם בכדורגל שתיערך במקסיקו. (צילום: אי.פי)

ועידת ההסתדרות בצל שחיקת השכיר

שמאל מחפש ייחוד

בשנים האחרונות התחזקה השותפות בין מפ"ם למפלגת העבודה בהסתדרות, אך גם הקווים המפרידים היטשטשו באותה מידה ● דמותו האופוזיציונית והדומיננטית של המזכ"ל קיסר מאפילה על השמאל

מאת אבשלום קווה

מזכ"ל מפ"ם, אלעזר גרנות, הביא בפני חברי המזכירות בישיבתה האחרונה קטעי עיתונות מ"הארץ" בתחילת שנות־השבעים, המציינים כי מפ"ם בהסתדרות ממלאת היטב את תפקידה כסמן השמאלי של תנועת העבודה. מאז ועד עתה התחזקה השותפות בין שתי הסיעות, אך גם הקווים המפרידים היטשטשו באותה מידה. הוועידה המתקרבת והבחירות המנימות הצפויות לאחר מכן מעלות בחריפות את שאלת ייחוד השמאל. המוני העובדים אינם שועטים אליו והדמות הדומיננטית והאופוזיציונית, האמיתית והמדומה של המזכ"ל ישראל קיסר, מכסה עליו.

בשתי הישיבות האחרונות שקיימה מפ"ם לקראת הוועידה, במזכירות ובכנס צירי המפלגה, עלתה וצפה החרדה מאובדן זהות והתבוללות בתוך מפלגת העבודה, תוך התייחסות לעוצמת התגובה של ההסתדרות לאירועים ההברתיים האחרונים. המזכיר אפרים קורן קבע: "ההסתדרות כתנועה חברתית לא יזמה במהלך ארבעים השנה האחרונות ולו רעיון חדשני אחד ועתה היא עוסקת, כמעט בשאננות, בנושאים שוליים". ואילו אפרים ז'ילוני: גם מפלגת העבודה וגם מפ"ם נמצאות בקפאון שנים לא מעטות והחלל שנוצר התמלא על־ידי פעילותה הבלכרית של ההסתדרות. התביעה כלפי מפ"ם בהסתדרות וגם כלפי ההסתדרות הוא ליתר מיליטאנטיות וזאת נוכח השחיקה המתמשכת של צמרת ההסתדרות. חבר מינהלת חברת העובדים גרשון וילן מפקפק אם אימוץ גישה זאת, של יתר מיליטאנטיות, היא שתביא את הגאולה ל"מדינת ההסתדרות".

שמץ של התבטלות

ישראל קיסר, בנאומו האחרון, בפני נציגי המערך לוועידה, הפליג בשבחים על שיתוף הפעולה בין מפלגת העבודה לבין מפ"ם וזאת לצד התקפה חריפה כלפי חבריו, בעיקר בסיעה בכנסת. אנשי מפ"ם גאים מאד בדברי קיסר ותולים זאת על רש נגרם, כאילו אין בכך יותר מאשר שמץ של התבטלות וחיבוק רב.

אפרים ז'ילוני חוזה כי ארבע השנים הבאות יהיו תקופה קשה: "מי שמאזין היטב לנאומו של קיסר, יכול להבחין היכן עובר הכביש הראשי במאבק בין חברי מפלגת העבודה בהסתדרות ובמועצות הפועלים לבין חברים במוסדות האחרים. במאבק זה אנו נמצאים בצד הנכון של המיתרס. דווקא בתקופה קשה זאת יש ללכת ביחד".

גרשון וילן רואה את ייחודה של מפ"ם בארבע השנים הקרובות בכך שהיא זאת אשר תניף ותבליט את הצורך ברפורמות, שמטרתן לעלות את ההסתדרות על הדרך שאין לה תחליף שעיקרה: ההסתדרות כתנועה חברתית. אך וילן אינו נשאר רק בתחום הרצוי ופונה אל המצוי. הוא קובע, כי המכנה הנוכחי של הוועד־הפועל, על שלוחותיו השונות, מקשה על ביצוע הרפורמות הדרושות. וילן מוסיף, אם האיגוד המקצועי בצורתו ובהרכבו הנוכחי אינו מהווה כלם של ההסתדרות במעבר הדרוש לתנועה חברתית, דינאמית ואותנטית.

גרשון וילן
עם היד על דופק הרפורמות

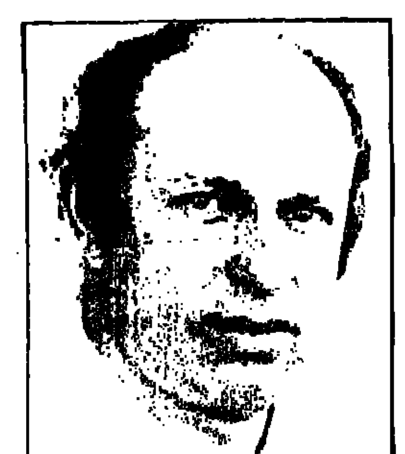

אפרים ז'ילוני
בצד הנכון של המתרס

אומר וילן: "אם לא נחפש ואם לא נמצא את הסתירות הקיימות בתוך ההסתדרות, גם לא נמצא את הדרך אל אותם שינויים מתבקשים". וילן מבקש, אם כן, שמפ"ם תהיה זאת שתעמוד עם היד על דופק הרפורמות, תתבע להגשימן ובכך לא רק תסייע להסתדרות, אלא גם תעזור לעצמה.

הנהגה חדשה

לאחר הוועידה יעמוד על הפרק איוש הוועדה המרכזת אותה ממשלה שתצטרך לנתב את ההסתדרות בארבע השנים הקרובות. יו"ר הוועדה המכינה לוועידה, פרופ' שלמה בן־עמי, אמר בכינוס בשפיים, כי אם ההנהגה הבאה תדבק באותם סעיפים הכלולים במגוון ההצעות יוכל הדבר להביא לשינוי פני ההסתדרות. חלק מאותם סעיפים הוא חזרה על החלטות קודמות, שיש להן חשיבות בלתי מבוטלת ומוענק להן תוקף מחודש.

לצד ההסכמה הכללית, שאותם סעיפים יאריכו ימים, קיים חשש כי אנשי ההסתדרות לא ילקקו דבש בתחום יחסי העבודה בתקופה הקרובה, כך שספק רב אם יימצא התנאי והנשימה הארוכה לתיקון הסדקים מבית, אשר ימצא תחת התקפות לא מעטות. האם בתקופה כזו יוכלו אנשי מפ"ם להיות אלה ש"ינודניקו"? הפתרון לכך מצוי בהנהגה חדשה, אשר חלקה — המשוחרר והדינאמי — יוכל, אם רצונו וכוחו יעמוד לו, להגשים את הרפורמות ולתת להן תנופה מחודשת.

במועצות הפועלים ברשויות המקומיות, נמצאת מפ"ם בשמירה קפדנית על מקומה. המאבקים הקטנים הללו כמעט אינם מגיעים לחילופי האשמות פומביות, משום שבדרגים העליונים קיים שיתוף־פעולה ומפ"ם מובאת, כדרך כלל, בסוד העניינים. יש המזהירים בוועד הפועל, כי אחיזתם של אנשי מפ"ם באגפים המסורתיים מוטלת כיום בספק נוכח הסקרים הלא מעודדים.

*

סיעת ר"ץ בהסתדרות, המורכבת מאנשי של"י לשעבר ואנשי ר"ץ, עדיין לא עומדת על רגליה. כוכבה רן כהן משקיע את כוחותיו בעבודת הכנסת ואינו מצוי כמעט בענייני ההסתדרות. בסיעה עולות דמויות חדשות כבועז מואב ורן דרין. יכרו את הסיעה נאמנו של כהן, אהוד פאפוריש, ממשגב־עם. ר"ץ תגיש את הסתייגויותיה, אך לא יהיה בכך כדי להסתיר את הבעייתיות שבכלאת שתי קבוצות, שלאחת מהן היה עד כה קו סוציאלי חד וברור.

ספר ההסתייגויות של חד"ש

ספר ההסתייגויות של חד"ש מוכן ומזומן. עיקרון של ההסתייגויות: הנהגת ההסתדרות הנוכחית נתנה יד למדיניות הממשלה להורדת רמת החיים של השכר וההפעלה, אמנם המגנית, של צווי חירום. בין נאומיו של קיסר לבין הנכונות לארגן את ציבור העובדים נגד הממשלה קיים פער עצום, לדברי יו"ר הסיעה בנימין גונן: "השכיר של היום צריך כל בוקר וכל ערב להצטדק על קיומו. להיכן תביאה אותנו צמרת ההסתדרות, אם כך הם פני הדברים?" חד"ש תנסה לכרוך את המתרחש בתחום מדיניות הביטחון והחוץ עם המתרחש בתחום הכלכלי, דבר שכמובן לא קיים בהצעות ההחלטות של המערך — בוודאי לא באופן ההגשה של חד"ש.

ספונטאניות בקצה הפרוזדור

דומה כי מתוך ערימת הימים של השנה החולפת בלטו בעיקר שניים: היום בו ניצח המערך בהסתדרות ויום השביתה הכללית. לאחר פירסום התוכנית הכלכלית, אשר במידה רבה היה מעין שבת שחורה. חצר הוועד הפועל של אותו יום היתה ריקה מהפגנות בעד או נגד התוכנית, בעד או נגד צמרת ההסתדרות.

היעדר נציגות מטעם העובדים — עדות לגסיסתה של הספונטאניות — הוא תוצאה של התפתחויות ארוכות שנים במישור הפוליטי־חברתי, שעיקרן הסכמה כללית "שם למעלה, הן בממשלה והן בהסתדרות, יודעים יותר טוב". מטרתן של הרפורמות בהסתדרות, הנמצאות בתחילת דרכן, היא בסופו של דבר להשיב את תחושת האחריות, השותפות והספונטאניות. זוהי משימה ראשונה במעלה, שנועדה למנוע הישנות־אירועים כמו אותו יום אומלל.

מתחום מועצות הפועלים, חברת העובדים, האגף לאיגוד מקצועי ובמספר מוסדות נוספים הרפורמות הן למעשה בחינה מחדש של ביזור סמכויות והכנסת יסודות מקומיים־אישיים, על חשבון "הפוליטיקה הגבוהה".

הנצחון המרשים של המערך עשוי להשכיח כי הליכוד, למרות הפסדו, הוכיח שיש בידיו גרעין קשה של נאמנים בקרב ציבור העובדים. שאננות יתרה עלולה לעלות ביוקר לתנועת העבודה בבחירות הבאות. ההסתדרות פוסעת, באיטיות אמנם, אל מעמדה כתנועה חברתית ומגמתה להחזיר ל"חבר הקטן" את התחושה שיש לו לא רק כתובת, אלא בעיקר בית.

אבשלום קווה

הטראגדיה של העובדים

מאת אילן אסיה

פירסום מחקרו של המכון בראשות הד"ר בין, החושף בראשונה בדרכים מדעיות את עומק פער ההכנסות בחברה הישראלית, צריך היה לזעזע את המערכת הפוליטית ואת אושיות החברה. ועידת ההסתדרות צריכה היתה לראות בדו"ח נושא מרכזי לדיוניה, וציבור העובדים צריך היה להסיק מסקנות פוליטיות ממנו. אך כמו כל שאר התופעות ובעיקר התהליכים החברתיים ההיסטוריים החשובים והגדולים, הם מדי גדולים ומקיפים מכדי שהציבור יוכל לעכל.

השורה התחתונה של המחקר היתה המזעזעת מכולן: החברה הבריטית ואפילו חברה כארה"ב — שתי מדינות מעמדיות וקפיטליסטיות למהדרין — יותר שיוויוניות מהחברה הישראלית. די בגילוי זה כדי להעניק סטירה לחי מצלצלת לתנועת העבודה על מפלגותיה, ולארגון הציג הענק של עובדי ישראל — ההסתדרות.

ההסתדרות — כארגונם של מיליון וחצי עובדים, היא הגוף המאורגן החזק והמבוסס ביותר שהיה לציבור עובדים כלשהו בכל הדמוקרטיות המערביות. אורחי ההסתדרות — אנשי האיגודים המקצועיים מאירופה, מלאים קינאה כשהם תרים את מפעלי ההסתדרות ומוסדותיה, משק ענק, מערכת בריאות מסועפת, ארגון גג של איגודים מקצועיים רבי־עוצמה — כיצד, כשכוח כזה בידיו, הולך ציבור העובדים ומאבד את חלקו בעוגה הלאומית, ובאותה שעה הספקולנטים, התעשיינים, הסוחרים ועצמאיים אחרים מרכיבים את העשירון העליון, נוגסים 40 אחוז מהעוגה הלאומית והם בדרך הנכונה לקראת נגיסת 10 אחוז נוספים ממנה.

מה בריא באירופה

כיצד ומדוע חל הפך בישראל השכיר? מילה נרדפת לעני או במקרה הטוב, למי שמשתכר בקושי לצרכיו הבסיסיים? ומפליא יותר, כיצד הוגו דווקא במדינות אירופה וכארה"ב שם, הקפיטליזם, בשמירת מידה פרופורציה נכונה יותר בכוחו של ההון לעומת כוחו של העובד? מה חולה אצלנו ובריא באירופה — שאנו מידרדרים לקראת חברה של רפובליקת בננות דרום־אמריקנית, לחברה של עושר אגור בידי מעטים ועוני גדל והולך אצל רבים?

נאומו המסימי של ישראל קיסר בפני צירי המערך לוועידת ההסתדרות בשפיים, הוא אולי קצה החוט שיאפשר ניסיון לענות על חלק מהשאלות. קיסר דיבר בנאומו נגד אותם כוחות המציבים סכר בפני ההסתדרות ומונעים ממנה להשיג את ההישג המינימלי לעובדים — יותר שיוויוניות בהכנסות, יותר שיוויון בנשיאה בעול. הנאום החריף בו האשים את שליחי מפלגתו בכנסת ובממשלה שחצו את כל הקווים האדומים והמתחייבים מהרעיונות המינימליסטיים ביותר של מפלגתם — ממחיש את גודל שברם של העובדים.

ההסתדרות מוגבלת בכוחה על־ידי שלושה גורמים, ראשית — הגורם הפנימי, דווקא גודלה של ההסתדרות, העובדה שיש לה משק משלה ומערכת בריאות מסועפת, הופכת אותה בגלל המשטר הכלכלי המיוחד של ישראל, לחשופה ללחצים, בעיקר כלכליים. קופת־חולים היא הדוגמה הברורה לכך, אך גם חברת העובדים אינה יוצאת מכלל זה. העוצמה והחשיבות העצומה שיש לממשלה ולכנסת בכלכלה הישראלית הופכת את קופת־חולים של ההסתדרות ואת חברת העובדים לבני־ערובה בידי הממשלה. באמצעות לחץ כלכלי, מניעת סיוע או שחרור סיוע מבטיחה הממשלה שליטה לעצמה על ההסתדרות וכיפופה לתכתיבי מדיניותה.

הגבלת כוחה של ההסתדרות נובע, על כן, מהממשלה, מהכנסת ומחוקיה, שהם הריבון בישראל, ובידם הכוח לפגוע בהסתדרות. דוגמה בוטה לכך היו צווי החירום שליוו את התוכנית הכלכלית והאיום בחקיקת חוקים שיעקרו את האגף החשוב ביותר בהסתדרות — האגף לאיגוד מקצועי.

אך הכנסת והממשלה אינן ארגון נפרד המושל בשם עצמו. הכנסת והממשלה מבטאים את העוצמות, ההתרחשויות וההצעות של המפלגות. בישראל, כלומר, השלטון בכנסת ובממשלה נתון בידי המפלגות.

שליטת המפלגות בכנסת ובממשלה, מקבילה לשליטת מפלגות "תנועת העבודה" בהסתדרות ובמוסדותיה. ומבחינה זו, מצבה של ההסתדרות חמור אף יותר ממצבה של הכנסת, שכן בהסתדרות, ישראל קיסר וחברי הוועדה המרכזת מתמנים או נבחרים על־ידי המוסדות המפלגתיים של תנועת העבודה, אך בניגוד למעמדם האוטונומי של חברי הכנסת, ראשי ההסתדרות הם במובנים רבים פקידים המתמנים על־ידי מפלגותיהם, ומוסדות המפלגה רשאים להפסיק את כהונתם בכל רגע במהלך הקדנציה.

ציבור העובדים נזנח על־ידי שליחי תנועת העבודה בכנסת ובממשלה — כדברי ישראל קיסר — והוא מנוצל על־ידי קבוצות פופוליסטיות המנווטות בידי בעלי ההון במדינה

מניתוח זה ניתן להסיק, שהמפלגות הן השולטות בכנסת ובממשלה, והן השולטות בהסתדרות. עתה נשאלת השאלה — מי, אם כן, שולט במפלגות, והתשובה יכולה להיות רק אחת — בעלי ההון. שלטון ההון בישראל מתחייב מהמציאות. לא בתוקף הוכחות עובדתיות חותכות. זאת יהיה קשה לגלות, אולי אפילו בלתי־אפשרי. שלטון בעלי ההון מתחייב בתוקף הוכחות נסיבתיות, שלו לאורך ההיסטוריה הוכרך כלל אחד, שמרכיב היה ממגנטו העיקריים, כלל בסיסי ובלתי־ניתן לעירעור, הקובע שמגזר בחברה המצליח לרכז בידיו בתהליך קבוע ומתמשך על פני שנים, כוחות ואמצעים כלכליים, העולים לאין שיעור על חלקו באוכלוסיה ומרושש באותה עת את מגזרי החברה האחרים, הוא בהכרח המגזר השולט באותה חברה.

העובדה, שבתהליך רב־שנים שעדיין רחוק ממיצוין, מצליח העשירון העליון להגדיל את חלקו בהכנסה לעומת מגזרים אחרים! העובדה שתהליך העמקת אי־השיוויון בהכנסות הולך ומתעצם — אין לה — ולא יכול להיות לה הסבר אחר, בעיקר לא בישראל — אלא שהעשירון העליון הוא השולט בחברה הישראלית — ומכאן גם בזרוע הפוליטית שלה.

זיהוי שלטון זה הוא, כרגע, קל למדי. בישראל, בה תקציב הממשלה הוא הכוח הכלכלי החזק ביותר, שולטים — בכנסת, בוועדת הכספים — נציג העשירון העליון, אברהם שפירא, ובממשלה — בתיק האוצר — נציג העשירון העליון, יצחק מודעי. על פי ניתוח זה, שליטתם בגרעין הלאומי אינה תוצאה של קוניוקטורה פוליטית זמנית או מקרית, אלא ביטוי אמיתי לכוחו השלטוני של העשירון העליון, שאלה שליחיו.

בשנות קיום המדינה — ביצע העשירון העליון, בתהליך איטי וחשאי, "פוטש" פוליטי, בעלי ההון הפכו מכוח שולי והשפעה בשנות המדינה הראשונות, למקור הכוח השלטוני העיקרי בימינו אלה. משלטון אמיתי של העובדים, משלטון אמיתי של רוב האוכלוסיה באמצעות מפלגות הפועלים, עברה ישראל לשלטון של מיעוט, לשלטון העשירים אשר גם הוא נעשה באמצעות המפלגות.

דרך פופוליזם הליכוד

תהליך השתלטותם של העשירים על השלטון בישראל נעשה באמצעות הפופוליזם של הליכוד בגלוי, על־ידי אנשי המפלגה הליבראלית, או בסמוי, על־ידי בעלי־ההון העומדים מאחורי חירות, והוא נעשה על־ידי בעלי־ההון של המפלגות הדתיות, והוא נעשה באמצעות משרתי ההון הגדול, המנכ"לים והגנראלים בדימוס במפלגת העבודה.

תהליך העברת הבכורה השלטונית לעשירון העליון מתבטא בכל אותם תהליכים שאנו עדים להם בחודשים אחרונים! התרוששות חלק הארי של האוכלוסיה המתפרנס בעיקר ממשכורות, והמשך ההתחזקות וההתעשרות של העשירון העליון.

עד כאן נעשה ניסיון להסביר את תופעת הדרום־אמריקניזציה של החברה הישראלית, אך נותרה שאלה חשובה נוספת: מדוע צומצם באירופה ובארה"ב הפער? מדוע שם, בחברות הקפיטליסטיות הקלאסיות, גדול השיוויון בהכנסות לעומת ישראל? בנקודה זו מתמצית יותר מכל, הטרגדיה של העובדים בישראל. בעיות הבטחון הלאומי הפכו את ישראל לתופעה יחודית בקרב הדמוקרטיות המערביות, תופעה שעיוותה ושינתה את המבנה של בסיסי הכוח ומאבקי הכוח בחברה, ויצרה תנאים אופטימליים לעליית כוחם של בעלי־ההון ולרמיסת האינטרסים החברתיים־כלכליים של השכירים.

אם באירופה ובארה"ב קיים מאז המהפכה הבולשביקית בברית־המועצות חשש מהשתלטות השיטה והמשטר שנוצר בברית־המועצות — עובדה המדרבנת את הכוחות החזקים באותן חברות למתן את עריצות ההון ולשמור על רמת חיים ועל הכנסה הוגנת לציבור העובדים, הרי שבישראל התמונה שונה לחלוטין. כאן הציבו ברית־המועצות והקומוניסטים את עצמם בעמדה חד־צדדית כלפי הסיכסוך הישראלי־ערבי. עובדה זו הפכה, בסיטואציה שנוצלה עד תום על־ידי בעלי ההון, את הקומוניזם ואפילו את הסוציאליזם למושגים נרדפים לא לשיטה כלכלית "מסוכנת", אלא לבגידה לאומית ובמקרה הטוב לפשרנות מסוכנת כלפי בעיותיה הבטחוניות והלאומיות של ישראל.

אם באירופה קיימות מפלגות קומוניסטיות חזקות במדינות הקתוליות, ומפלגות סוציאליסטיות חזקות במדינות הפרוטסטנטיות, הרי שבישראל קיימות היום מפלגות ימין ופרובה, מפלגה קוואזי־דמוקרטית הנוטה לימין, ומספר מפלגות ותנועות המתחזות לשמאל, שעה שאינן אלא מפלגות מרכז יוניות. אסונם של העובדים בישראל הוא שמעית

(סוף בעמוד 8)

ראש דסק לענייני היום: [illegible]
עורכת אחראית של עמודי הענינים: [illegible]

דמוקרטיה מתגוננת מפני מי?

מאת יעקב רבי

הציבור הנאור בישראל — במשמעות הרחבה ביותר שאפשר לייחס למושג „נאור" — התאכזב מהכרעת בית־הדין־הגבוה־לצדק בעתירתה של סיעת „כך". מאיר כהנא, פסקה הערכאה הנכבדה, יוכל להגיש את שתי הצעות החוק המכוונות גזעניות, לפי שבכך יגשים את מצעו המדיני. ותיזום תעיר. לשון אחר: דעת הקהל הדימוקראטית נתקפה פאניקה.

אפשר שלבית־הדין־הגבוה־לצדק, שלא מנע בשעתו את הצגת מועמדותה של סיעת „כך", לא היתה הפעם ברירה, אלא לפסוק כפי שפסק. אין אינסטנציה משפטית עליונה יכולה לבוא במקום הוראה קונסטיטוציונית מפורשת האוסרת יוזמה פסיקתית גזענית; מתן קונסטיטוציה הוא דאגתו של בית הנבחרים. אמנם אומרים שגם עכשיו יכולה הכנסת לנעול את הדלת בפני מזימותיו המשוקצות של כהנא על־ידי שינוי בתקנון הכנסת, אשר יעניק לנשיאות הבית סמכות לפסול על הסף יוזמת חקיקה כנ"ל. ימים יגידו אם צעד כזה יינקט.

אפשר בעצם לתמוה מה הבעיה ועל מה הזעקה? יגיש נא כהנא את שתי הצעות החוק שלו, להגביל את זכויות המיעוט הערבי ולאסור יחסי אישות בין יהודים ללא יהודים, ומליאת הכנסת ברוב מוחלט של 120 חסר אחד תדחה את ההצעות בשאט־נפש, והכל יבוא על מקומו בשלום ובכבוד. כהנא ישאר בבדידות בלתי מזהירה, חשוכה, ובבית המחוקקים הישראלי לא תדבק חלילה התרמית של חוקי נירנברג הנאציים.

אך האמנם מוכנים אנו להישבע בנקיטת חפץ שלא יענה מקצות הבית גם הד חיובי להצעותיו של כהנא, בסיעות הימין והדת והחרדית? מנין לנו שלא יקומו שלוחי עם שלומי אמונים, אשר ימצאו לשתי הצעות החוק אסמכתאות מכובדות ועתיקות ושורשיות לאין ערוך יותר מן ההשוואה לחוקי הבלע הנאציים? כלום לא ציוותה התורה להשמיד את עמי כנען, ולא לחון אותם? כלום אין איסור בעילת נכריה ונישואי תערובת מעוגן ברבדים שונים של מורשת ישראל? ודאי שגם ממסורת היהדות אנו למדים כי אין לאיסורים האלה תוקף מוחלט, שלא ייהרג ואל יעבור, ורק פרשנות פונדמנטליסטית קנאית מחייבת כאילו לשומרם ולכבדם כדברי אלוהים חיים. אך מה נעשה והפרשנות הזאת מקובלת כיום על חלקים גדולים בציבור, ולא בציבור הדתי המובהק בלבד.

אדרבא, העיפו עין על ספסלי הכנסת. מימין ועד שמאל, וסיפרו ומנו את הקולות שמובטח לכם כי לא יהססו להצביע נגד הצעת החוק הכהניסטית האוסרת יחסי אישות עם נכרים ונישואי תערובת? מה תעשו אם ידם של המהססים תהיה על העליונה?

*

יוזמת התחיקה של כהנא איננה בבחינת דרוש וקבל שכר — איננה צעד הפגנתי עקר; היא מעמידה במבחן חמור חלק לגמרי לא מבוטל של נבחרי הציבור, ואת הפרלמנטריזם הישראלי כולו, את התרבות הפוליטית של ישראל, את עומקה וחוסנה של הדימוקראטיה הישראלית ואת מושגי החירות, השיוויון והקידמה, שספק אם הם מקובלים על רבים רבים מאחינו בני ישראל.

אילו היו השופטים הנכבדים מודעים למלוא התמורה של העמדה במבחן שווםם כאן הרב כהנא, אפשר שהיו טורחים ומוצאים למרות הכל, תרופה משפטית נגד רעה חולה זו. כיוון שנחיצותה של התרופה המשפטית לא היתה ברורה כל צרכה, אין עצה אלא שהרשות המחוקקת תגלה השראה ותושייה ותחסום את הדרך בפני כהנא ומרעיו, השואפים להרוס ולהשמיד את הדימוקראטיה הישראלית בביתה פנימה.

אך בזה לא די. הדימוקראטיה הישראלית שרויה במצור והיא חייבת להתגונן לא רק מפני כהנא אלא גם — אולי בעיקר — מפני כל התשתית האיתנה שהוא נשען עליה: תשתית ציבורית ואידיאולוגית, חדורה שנאה ומשפטים קדומים מתיימרת לשאוב עוז ותעצומות ממקורות מקודשים.

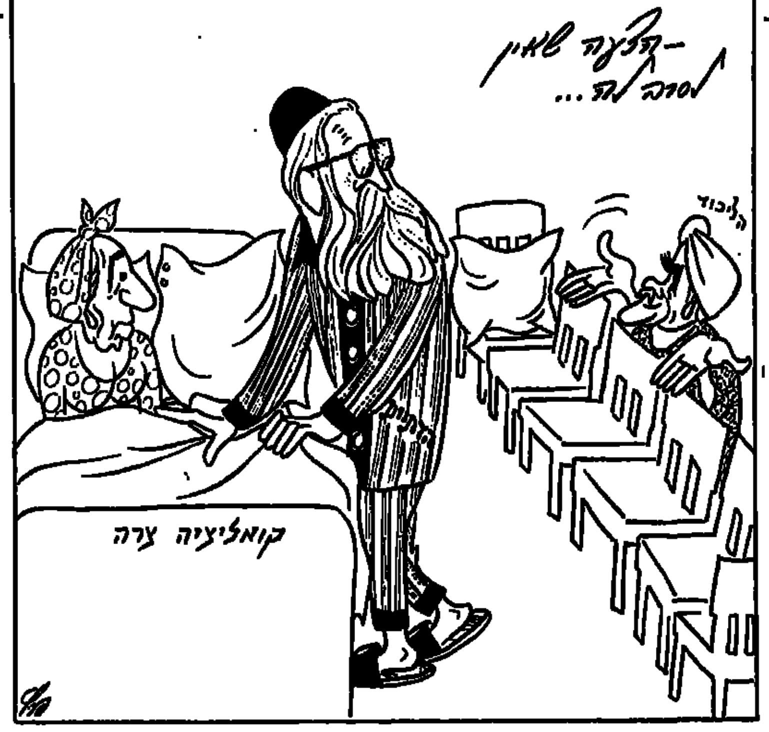

מסים לוהטים למרות ההקפאה

מאת רפאל גאון

העיריות נתונות, כידוע, במצוקה כספית קשה. למזלם של תושבי אשקלון, מצב המערך הכספי ותזרים המזומנים של עירייתם מניח את הדעת. ולתושבי העיר לא זכורה שביתת עובדי עירייה על רקע אי־תשלום משכורות או שיבושי אספקה על־ידי הספקים בשל סיגור תשלומים. עד כאן הכל בסדר. אלא שכאשר מתעמקים בניתוח חשבונות המים והארנונה, שהבנק „משלם בשבילנו" בהוראת קבע, קל יותר היה להבין כיצד משק הכספים של העירייה איתן כל־כך.

זה בהחלט מוזר, שכאשר שכרו של העובד השכיר נפגע בנתח של 30־34 אחוז וכאשר עשרות אלפי עובדים — יש אומרים יותר ממאה אלף — נזקקים להשלמת הכנסה על־ידי הביטוח הלאומי למרות שהם משכימים לעבודתם מדי בוקר כבעבר. מסי העירייה עולים ותופחים בלא כל קשר להקפאת מחירים ושכר.

האוצר, כדרכו, משגר מסרים מרגיעים. הוא מקדיש טיפול נמרץ וצמוד למעוטי היכולת. ייתכן כי הגיעה העת שירפה מעט מ„טיפולו המסור" במגזר זה של הציבור ויתחיל לטפל בעשירון העליון הנוטל לעצמו כיום 40 אחוז מההכנסה הלאומית וידו הארוכה עוד נטויה.

200 — 150 אלף שקל מסי עירייה

ועכשיו בחזרה לעיריית אשקלון, תושבים רבים מספרים, כי המסים הרקיעו שחקים, ואין הם מבינים מדוע זה קורה להם בתקופת הקפאת המחירים. נטלתי בידי — בראשונה זה זמן רב — את חשבונות מסי העירייה שלי — וההפתעה היתה גמורה ביתי השנה שילמתי (ארנונה וביוב בעבור יוני־יולי, מים בעבור אפריל־מאי) 48,863 שקל, באוגוסט — 75,678 שקל ובאוקטובר 151,589 שקל — עלייה של 212 אחוז במשך ארבעה חודשים! אמנם קיים מרכיב משתנה של כמות המים, אלא שבדיקה העלתה כי מחיר המים למ"ק עלה ב־140 אחוז, ביוב ב־435 אחוז (!) ואילו מסים (ארנונה) „רק" ב־105 אחוז באותם ארבעה חודשים.

תשלום מראש

את החשבונות יש לשלם פעם בחודשיים — ב־16 בחודש (מסי ארנונה בעבור אוקטובר־נובמבר, למשל, משלמים ב־16 באוקטובר, 45 ימים לפני תום המועד, ואילו צריכת המים בעבור אוגוסט־ספטמבר, אבל לחשבון מוסיפים מקדמה בגובה של 50 אחוז מהמים שצרכת באוקטובר ובנובמבר („כמו בחברת החשמל"), כלומר, גם כאן אתה משלם מראש על. המים שתצרוך בעוד חודש. להזכירכם, את המשכורת בעבור התקופה הזו מקבלים ב־1 בנובמבר וב־1 בדצמבר אם אתה בר־מזל. האחרים — שבוע או עשרה ימים מאוחר יותר.

„הנחות" למשלמים בהוראת קבע

העירייה אינה מתעלמת מהקפאת המחירים. לא לגמרי. היא פירסמה בגאווה הראויה לציון, כי כל מי שמשלם את מסיו באמצעות הוראה קבועה בבנק יזכה בהנחה של 10 אחוז. אלא שזו הנחה בסכום נומינלי בסוף השנה. כל אחד יכול לעשות לו חשבון כמה זה כבר שווה, בהתחשב בהעלאות עליהן סיפרנו. גזבר העירייה מסביר: „למשלמים באמצעות הוראה קבועה בבנק יש גם הנחה אפקטיבית מדי חודשיים עם תשלום החשבון. „הכיצד?", תמהנו. ובכן, מי שאינו משלם בהוראה קבועה, מוסיפים לחשבונו 10 אחוז „קנס", כלומר, מי שפטור מקנס, יכול לחשוב זאת כהנחה.

אלי דיין: הכל כשורה

לדברי אלי דיין, ראש עיריית אשקלון, העירייה נוהגת בדיוק על־פי הוראות החוק. „את המים העלו ביולי ב־80 אחוז — הדבר לא נקבע על־ידי העירייה". גם בנושאים האחרים פועלת העירייה בדיוק על־פי החוק. „לפני ימים אחדים בא אלי תושב העיר בתרעומת קשה. הוא משתכר 320 אלף שקל בחודש והוא נדרש לשלם 150 אלף שקל מסים לעירייה". דיין מבקר קשה את מדיניותה הכלכלית של הממשלה המביאה שכירים במספרים הולכים וגדלים ללשכת הסעד או במלים יפות יותר לביטוח הלאומי, לשם קבלת כספים ל„השלמת הכנסה". לדבריו, העירייה אינה גורם היכול לשנות את המצב. אלא רק להצטרף לתחושת המצוקה הכללית של האזרח, שכן היא מקבלת הוראות כיצד לפעול ממשרד הפנים.

האמנם אלו הנחיותיך, משרד הפנים?...

הימנעות מוצדקת

מאת נחום שור

הטלפונים צלצלו בבית מרכז המפלגה. מצדו השני של הקו דברו חברים ידידים נבוכים ואף כועסים: למה נמנעתם? מדוע מפ"ם לא תמכה ביוזמת השלום של שמעון פרס? מדוע לא הצביעו נציגיה בכנסת בעד הממשלה, אלא נמנעו?

שאלות אלה שנשאלו גם ברחוב, בכנסים ובקיבוצים, מעידות, שההגיון הפרלמנטרי הבסיסי לא תמיד מובן לאנשים שאינם בקיאים בנוהלי ההצבעות ובתפיסת משמעותן.

מאחר שהשאלות הללו נשאלו בכנות וגם מתוך אכזבה וצער, חובה להבהיר כמה דברים פשוטים:

ראשית, מפ"ם תמכה, ותומכת בכל מהלך שמקדם את השלום וזהו דבר מובן מאליו, הנובע ממהותה של מפ"ם, ממצעה ומדרכה. מבחינה זו, אין זה חשוב כלל מי עושה מהלך שמקדם את השלום. [illegible]

הטראגדיה של העובדים

(סוף מעמוד 5)

הבטחון של ישראל ושאלת השטחים, מנעו התפתחות והתחזקות שמאל במשמעות החברתית שלו ונוצרו במקומו כוחות התופסים את מקום השמאל, אך המשרתים את השיטה הכלכלית של ההון, כך, למשל, תנועת ר"צ, המכונה „שמאל", היא בעיקרה מפלגת מרכז ליבראלית, הרוגלת ביוניות ובראדיקליזם ליבראלי בתחום זכויות הפרט. כך, למשל, תנועת „שלום עכשיו", שנשלטת על־ידי אנטי־סוציאליסטים קיצוניים כמו דידי צוקר וצלי רשף — נקראת בזדון המקומי „שמאל", ונתמכת לכן, על־ידי בעלי בית ומורשת „עליה", מראשי הסוציאליסטים בישראל. ואפילו במפ"ם פועל זרם השואף להקמת מפלגה חדשה שתורכב משתי התנועות שהתחברו. כל אלה אינם שמאל לפי כל הגדרה, מלבד אותה הגדרה הנוחה כל־כך לבעלי ההון השולטים בישראל, הרואים בתנועות יוניות שמאל. זו הטראגדיה של העובדים, שננטשו על־ידי מפלגת־העבודה,

כדברי ישראל קיסר, הופקרו על־ידי המפלגות והתנועות המתחזות לשמאל, מנוצלים על־ידי תנועות פופוליסטיות וקלריקאליות ואפילו אינם נהנים מאימת הסובייטים, עליה מתרפקים פועלי אירופה.

תנאים מיוחדים נדרשו לבעלי ההון להגיע לשלטון במדינה. תנאים מיוחדים נדרשו כדי לחסל את הדימוקרטיה האמיתית — המתמצית בשלטון הרוב בישראל, ולעבור לפלוטוקרטיה — שלטון העשירים. אולי לא התייחסתי לתופעות נוספות כמו המנטאליות התרבותית המזרחית, שהשמיטה את הבסיס מתחת לרגלי העובדים. אולי לא התייחסתי לתפיסה הקפיטאליסטית המחייבת כמו קניה בידי העם במדינות אירופה ובצפון אמריקה — ושאינה נדרשת כאן כשההון עושה הון

בעיקר מתקציבי הממשלה, כל אלה קיימים גם הם במכלול הגדול שהביא לחיסולה של החברה השיוויונית בישראל.

אילן אשיח

רשות הקורא

אין לה דאגות אחרות

ויהי כאשר הגיעו ימי רווחה לבית ההסתדרות: אין אף מובטל אחד לרפואה, שכרם של העובדים לא נשחק אפילו באגורה אחת, השוויון החברתי הוא במלוא הדרו בישראל, בכרמה של ההסתדרות סוקלו כל אבני הנגף, כל העיוותים כולם תוקנו כליל, פרחו להן כל הדאגות. נותרה דאגה אחת בלבד: העיוותים שהתמקמו בהמנון „האינטרנציונל". מזכ"ל ההסתדרות מינה ועדה, ועיוות אחד נורא בא על תיקונו: נמחקו המלים „קום התנערה עם חלכה, עם עבדים מוח רעב". צירי המערך — בלי מס־ם — החליטו להציע לוועידה ה־15 של ההסתדרות למחוק את הקריאה הזאת, מזכ"ל ההסתדרות הרגיע והצהיר, שאין מה לדאוג.

באחד ממכתביו אל מ. גורקי בשנת 1908 כתב לנין: „במאמרך ששלחת אלי ניכר שאתה מושפע ממאמרים פילוסופיים השגויים בקסמי שטויות, בקסמי המיסטיקה. בלי כל גינונים אני מודה שאין לי הכשרה רבה במישור הפילוסופיה. אני כאחד המארקסיסטים מן השורה, שלא מילאתי את נפשי בספרים פילוסופיים, אומר לך שאנגלס לא נתן לפילוסופיה קרתנית כזאת לעבור את סף מחשבתנו.

„גורקי היקר, חיברת מאמר מוטעה הנה אין לך בזמן כזה דאגות אחרות? עלינו היום לנגד עתה מפלגה סוציאל־דימוקראטית חזקה".

כן, גם עלינו לנגד הסתדרות חזקה ולהיאבק בעיוותים החברתיים שאנו שקועים בהם עמוק, עמוק עד צוואר.

מאמין אני שהמוני העובדים יתנערו חרף המתיקה ויאבקו על חברה צודקת יותר. לשווא טרחה הוועדה הנכבדה.

מנחם מוזין

ומי שאין לו ברז...

קומץ מידידי הסטודנטים התדפק בשבוע שעבר על דלת ביתו של שר־האוצר. הלה פתח את דלתו לבוש מכנסי פיג'אמה קצרים, ועל ברחשה בין המשקוף והדלת וכרזה, עליה כתוב „לו היינו ישיבה לא היתה פה הפגנה", נראה תחת אפו של השר.

„דבר לא זז בפניו של השר", העידה ידידתי, שהיתה נוכחת באירוע.

ומדוע שיזוז? אין אנו הסטודנטים עובדי „מקורות" ואין באפשרותנו לסגור את כל המים לכל בית ישראל. אין אנו עובדי „חברת החשמל" ואיננו יכולים להוציא תקע ולזרוק לבית ישראל: „כסף או חושך". גם אין אנו תלמידי ישיבה האוכלים (לעיתים די מוגזמות) חינם על חשבון משלם המיסים, מתוקף הסכם קואליציוני בין מפלגות דתיות וחילוניות.

כך הוא בארצנו הקטנטונת: מי שאין לו ברז לסגור, תקע להוציא, או סיוע ממשלתי מתוקף הסכם קואליציוני, עני מרוד יהיה עד סוף ימיו. ומכיוון שאני יודע זאת, ידידי הסטודנטים לא הצטרפתי להפגנתכם והמשכתי להתעצל לי על חוף גורדון בשמש הסתווית.

רוני בריגמן — סטודנט, משמר־השבעה

סעיף קטן, מטרד גדול

על פי סעיף 127 סח. (א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח־1968: „ש... שמשרת כחוק במילואים, ישלם לו אוצר המדינה, על־ידי צבא ההגנה לישראל, בעד כל יום של שירות 10 לירות", (כיום שקל אחד ליום).

מאחר שהטיפול בתשלום זה עולה הרבה יותר מהסכום הניתן לחייל במילואים, הגיש בשעתו ח"כ נפתלי פדר שאילתא לשר העבודה דאז ד"ר ישראל כ"ץ וביקש להשתמש בסמכותו להגדיל סכום זה באופן סביר, שיוכל לשמש את חייל המילואים להוצאות קטנות יומיות.

בתשובת השר, מעל במת הכנסת, נאמר כי... „לאור הצמצומים התקציביים שנעשו בעקבות החלטת ועדת השרים לעניני כלכלה מחודש נובמבר 1979 הוחלט ליום ביטול סעיף 127 סח. (א) לחוק".

להפתעתי אני קורא ב„במחנה" מ־29.10.85 כי המטרד לא תם. יתר על כן, החישוב יעוגל ויהיה מסובך יותר.

עבור שירות עד 14 יום יקבל החייל אגורה חדשה אחת (10 שקלים ישנים). עבור שירות עד 24 יום יקבל החייל שתי אגורות חדשות. עבור שירות עד 34 יום יקבל החייל שלוש אגורות חדשות. עבור שירות עד 44 יום יקבל החייל ארבע אגורות חדשות.

אכן, סעיף קטן שהוא מטרד גדול ועושה שוועת שרים לעניני כלכלה ושני שרי עבודה לא יכלו לו במשך 6 שנים. האם המחוקק את המלאכה?

אלי [illegible]

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

מאת אלכס פישמן

● „סער 5" נוסח „לביא"

הממשל האמריקני מבקש בימים אלו לבדוק מחדש את פרויקט הענק לחידוש ציודו של חיל־הים הישראלי בעשור הבא. למרות שהקונגרס אישר את ההקצבות לפרויקט זה וסוכם כבר כי הזרמת הדולרים לצורך כך תחל ב־1987, מבקש הממשל לערוך בדיקה נוספת של כל התחשיבים — מחשש מפני הסתבכות נוספת עם ישראל, דוגמת הלביא.

מתברר, כי עלות הפרויקט, שתוכנן ואוקצב רק בראשית השנה הנוכחית בסכום של מיליארד ושלוש מאות מיליון דולר, מגיעה כבר עתה ליותר ממיליארד ושמונה מאות מיליון דולר, הכל מכיסו של משלם המיסים האמריקני. כאשר מחברים סכום זה לעלות הצפויה מפיתוח וייצור הלביא, העלולה להגיע לתשעה מיליארד דולר (על־פי ההערכה הישראלית), למענק השוטף הגדל של סיוע החוץ הבטחוני לישראל ולמימוש עסקות 75 מטוסי ה־F-16 החדשים שהסתכם אף היא בכמיליארד דולר — נגרמת למימשל האמריקני על כל עושרו, דאגה לא קטנה, גם אם כל הסכומים שהוזכרו נפרשים על פני מספר שנים.

ב־31 בינואר 1985 מסר מפקד חיל־הים דאז, האלוף זאב אלמוג, מי שעומד היום מטעם משרד התחבורה בראש פרויקט חידוש כלי השיט בחיל־הים, את הנתונים הבאים: „סער 5" הסידרתי עולה בשליש יותר מ„סער 4", מרכיב השקלים ב„סער 5" נמוך מזה של ה„סער 4"... סער 5 סידרתי יעלה שמונים ושניים מיליון דולר".

מנתונים אלה, שנמסרו רק לפני עשרה חודשים, נותרה רק עובדה אחת נכונה: מרכיב השקלים ב„סער 5" אכן יהיה נמוך מזה של „סער 4", משום שהמימשל האמריקני החליט מראש, כי הספינה כולה תיוצר בארה"ב.

על־פי תחשיבים שנעשו בידי מומחים אמריקניים, בשלב של קדם־תיכנון הספינה, עולה כי מחירה של ספינת הטילים „סער 5", שהיא כבר לא ספינת טילים אלא יותר קורבטת טילים, יהיה יותר מכפול לעומת ההערכה שהציג זאב אלמוג ב־31 בינואר 1985. כל ספינה מדגם זה בייצור סידרתי כבר חלפה בתחשיב ראשוני את המאה ושישים מיליון דולר.

או אחת מן השלושה או שייוצרו בעבור ישראל פחות ספינות מכפי שביקשה או שתיוצר בעבור ישראל ספינה פשוטה או זולה יותר או שמשלם המיסים האמריקני יספוג גם את המחיר הזה.

הבעיה העומדת בפני מקבלי ההחלטות האמריקנים היא שהקונגרס, שר ההגנה האמריקני ושר הימיה האמריקני — אינם מדברים בקול אחד. המדיניות שמייצג כל אחד מהם אינה מאפשרת גיבוש עמדה אחת בנושא ההתחייבות האמריקנית לבנות בעבור חיל־הים הישראלי את הכלים החדשים.

אל תכעס עליו, כבוד המנהיג. הוא חשב שזה מטוס ערבי

קריקטורה בעיתון המצרי אל־ג'ומהוריה. לגבי ירי הטיל הסורי לעבר מטוס ישראלי

סימני השאלה שמאחורי ה„טעויות"

הזירה האווירית במזרח התיכון או, ליתר דיוק, הזירה האווירית בגבול הצפון־מזרחי של ישראל, היתה מלאה בחודש האחרון בתופעות של „מקרים" ו„טעויות".

עודף מקריות וטעויות עשוי להצביע על תופעה שיש לתת עליה את הדעת. לפני כחודש פורסם, כי טיל „סטרלה" סורי (טיל נ.מ. אישי) נורה לעבר מטוס ישראלי ברמת־הגולן. לפני שבוע נורה טיל „סטרלה" סורי לעבר מטוסי קרב ירדניים שחצו בשוגג את הקווים מירדן לישראל ופנו בחזרה, סמוך לגבול הסורי עם ירדן. אין לך דבר מחשיד יותר מאשר ירי אינסטינקטיבי של טילי נ.מ. לעבר מטוסים תועים בתקופת רגיעה.

המערך המבצעי של הפעלת סוללות נ.מ. בכל צבא מודרני מנותח, בעיקרון, על־ידי מרכזי הגנה אווירית ונתון במצב של רגיעה לשליטה ריכוזית, זאת, בשל התגובה המהירה הנדרשת ובשל הקטלניות שאינה ניתנת לתיקון של ירי מסוג זה. זו גם הסיבה לכך, ששני הצדדים — הישראלים והסורים — תבעו זה מזה לא להכניס טילי נ.מ. מסוג כלשהו, בסמוך לקווי החזית ברמת־הגולן. הריכוזיות והשליטה על מערכי הנ.מ. בזמן רגיעה מבטיחות גם כי לא ייווצר בשוגג ירי לעבר מטוסים שלך.

והנה, לפנינו, תוך חודש אחד, ירי טילים סוריים בקו העימות, ירי אינסטינקטיבי, המחייב הסבר. התשובה יכולה להיות נעוצה רק בפרוש אחר. מפקדים מקומיים, בין אם אלו מפקדים בכוחות היבשה הסוריים והמצויידים באורח תקני בטילי „סטרלה" או מפקדים מקומיים בהגנה האווירית המשתמשים גם הם בטילים אלו — נתנו את פקודת הירי. כלומר, היה זה בסמכותם לתת פקודות שכאלה. אם כך, ניתן להניח כי מרכז ההגנה האווירית האציל מסמכותו לדרגים הנמוכים בשדה לעשות שימוש בטילי נ.מ.

מתוך ניסיון העבר, מקובל במזרח התיכון, שלקראת חודשי החורף נוהגים הסורים לדלל את קוויהם הקדמיים ברמת הלבנון, משקיפים צבאיים מעניקים ציון נמוך לסבירות, כי תפרוץ מלחמה בחזית רמת־הגולן בעונת החורף הגשומה. האם אלו פני הדברים גם בחורף 1985, כאשר הצבא הסורי פרוס בחזית בעלת עומק קטן יחסית, בין דמשק לרמת־הגולן? האם ההתחייבויות המדיניות במזה"ת, קרי הידברות ירדנית־ישראלית יפתיעו את כוננות הצבא הסורי?

לעומת פעולות הגנת הנ.מ. הסורית, התקרית של חדירת מטוסי־קרב ירדניים לתחומי ישראל, שהוגדרה כ„טעות", אינה יכולה להצביע על הצלחה או על עירנות־יתר של ההגנה האווירית הישראלית. מאיזה כיוון שלא תביט על הנושא או תנסה לתרץ אותו, מתברר יותר ויותר כי התקרית, עם המטוסים הירדניים שחדרו לישראל מעוררת יותר סימני שאלה מאשר סימני קריאה — בניגוד לדבריו של שר הבטחון. מניתוח האירוע: החל באיזור האימונים של חיל־האוויר הירדני, כיוון הטיסה, איזור החדירה של המטוסים הירדניים (בסמוך לאיזור „קורסי" ברמת־הגולן), גובה הטיסה והמהירות — עולה צל כבד של חשד לגבי „תמימותם" וטוהר כוונותיהם של הטייסים הירדנים. במערכות ההגנה האווירית הישראלית הושקע זמן־עתק ולפחות מאות מן האמצעים, ניתן היה לצפות שתבוא התרעה על זוג המטוסים הירדניים בטרם חדרו לשטח מדינת ישראל. אבל זהו, כאמור, רק אמצעי אחד.

על־פי הפירסומים בעיתונות הישראלית, לא הוזנקו מטוסי קרב ישראליים אל עבר המטוסים הירדניים. וזה אומר דרשני.

אם כך, מה קרה?

מילת קוד

הצד השני של תקציבי הבטחון

בימים אלה אנו עדים למערכה הראשונה בקרב על תקציב הבטחון של שנת 1986. במשרד האוצר מרגישים, כי מערכת הבטחון תצטרך „לתרום" את הנתח הגדול ביותר לקיצוץ התקציבי המתוכנן. שר הבטחון, מבהיר מצידו בפני פורומים שונים, כי אין מקום לקיצוצים נוספים בתקציבו, וכי ישראל הגיעה לסף האחרון של הסיכונים הבטחוניים שהיא יכולה ליטול על עצמה.

כדבריו, נתנו שר הבטחון להבליט א־סימטריה חמורה, על־פיה ישראל היא המדינה היחידה במזה"ת שקיצצה בהוצאותיה הצבאיות, בעוד שאר המדינות באיזור הגדילו את תקציבי ההתעצמות הצבאית שלהן. טענתו האחרונה של שר הבטחון מעניינת וראויה לעיון מדוקדק. רשימה זאת תנסה לבחון אותה מקרוב.

בפרק הנתונים נעזר בטבלאות של הסוכנות האמריקאית לפירוק נשק ולפקוח נשק (ACDA). הנתונים בדו"ח ניתנים בדולרים ריאליים (קבוע 1982) ובכך הם מאפשרים השוואה ומתן משמעות למספרים הגדולים הזורקים מדי פעם לחלל האוויר הציבורי.

על־פי דו"ח ACDA בשנים 1980־83 התמתנה מגמה של האטה וירידה בשיעור ההוצאות הצבאיות של מדינות המזה"ת. בהתבסס על נתונים ראשוניים, מעריכים מחברי הדו"ח של שנת 85' כי מגמת הירידה נמשכה גם בשנים 84־1985. הטבלה הבאה תציג את השתקפותה של מגמת הירידה בהוצאות הצבאיות של מדינות העימות — סוריה וירדן (במיליארדי דולר קבוע, 1982):

	1980	1981	1982	1983
ירדן	0.92	0.90	0.82	0.61
סוריה	2.16	2.20	2.37	2.05

ניתן להציג את מגמת הירידה בהוצאות הצבאיות מזווית נוספת — רמת ההוצאות לבטחון כחלק מן התל"ג, בחינת חלקן של ההוצאות הצבאיות בסך התל"ג — מה שמוגדר במקומותינו כ„נטל הבטחוני" — מהווה מדד עיקרי להשוואה ולאיתור כיווני התפתחות. מכשיר אנליטי זה מעניק אפשרות להשוואה ריאלית בין מדינות ובתוך מדינות בפרקי זמן שונים, ויש בו כדי להעיד עד כמה מכוונת המדינה את הוצאותיה לצרכים צבאיים.

שיעור ההוצאות לבטחון בתוך התל"ג (באחוזים):

	1980	1981	1982	1983
ירדן	27.3	24.7	21.0	14.9
סוריה	16.5	15.6	15.8	13

לסיכום, אמנם בשלב זה מצויות בידינו עדויות ראשוניות וחלקיות, אך התמונה העולה מתוכן מצביעה על כיוון כללי של ירידה בהוצאות הצבאיות. במחקר שנערך באחרונה במכון למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת ת"א נמצא מתאם בין הירידה החריפה בהכנסות הנפט של מדינות ערב העשירות (כתוצאה ממשבר בשוק הנפט העולמי מ־1981 ואילך) וקיצוץ חד במענקים הכספיים שהועברו כסיוע למדינות העימות מצד אחד, לבין העצירה והירידה בהוצאות הצבאיות של מדינות העימות, מצד שני.

כספי הנפט הגדולים מילאו את תפקידם בהזנת מירוץ החימוש באזורנו. נראה כי בבואן לדון בתוכניות ההתעצמות הצבאית שלהן, יאלצו מדינות העימות להתמודד עם אילוצים כלכליים חריפים, לקראתם לא עומדים עוד משאבים כספיים בלתי־מוגבלים ושאלת חלוקת „העוגה הלאומית" תעמוד להכרעה גם אצלם. לקורא הישראלי הדברים נשמעים מוכרים. לא כך?

המכותב הוא חוקר במרכז למחקרים אסטרטגיים ע"ש יפה באוניברסיטת ת"א

חשען חלול

פיצויים־ במקום לוטו

משרד הבטחון הגיע ל„הישגים נפלאים" בתחום ייצור מנוע סילון ללביא במפעל „מנועי בית־שמש", מנכ"ל משרד הבטחון ומומחי הכלכלה של המשרד תרמו „תרומה חסרת־תקדים" בתחום שיקומו של מפעל זה, עד כי ועדת השרים לכלכלה החליטה למכור אותו, ומייד..

לשרשרת ההצלחות של הנהלת משרד הבטחון יש להוסיף את תחשיבי פיצויי הפיטורין לעובדים שנפלטו ממפעל מנועי בית־שמש. במסגרת תוכנית השיקום הגאונית שגדולי המוחות במשרד עבדו עליה עזבו עד כה מרצונם או פוטרו כ־450 עובדים.

סכום הפיצויים שהוקצב לפיטורי העובדים על־ידי הממשלה הגיע בשליש הראשון של השנה ל־3.4 מיליון דולר. בבדיקה שערכנו בימים אלה התברר, כי הפיצויים ששולמו בפועל הגיעו לשבעה מיליון דולר..

כל עוד מדובר בעובדי המפעל מן השורה, לא צרה עינינו. אין דבר הוגן יותר מאשר לפצות עובדים אלו, שנאלצו לעזוב את מקום עבודתם כתוצאה משלומיאליות של מנהליהם, של מערכת השיווק החולה, וכתוצאה ממדיניות משרד הבטחון. אולם חרון עולה לנו לראש כאשר אנו מגלים כי בין מנהלי המפעל המסיימים את שירותם יש כאלו הזוכים לפיצויי פיטורין המגיעים לסכומים של חמישים ושישים אלף דולר לאדם.

לא צריך יותר לשחק בלוטו ובטוטו. מיצאו לכם מפעל שכשל בגלל מדיניות משרד הבטחון (ויש היום הרבה כאלו) השתבצו בתוך הצוות המינהלי על חוזה אישי ומובטח לכם שבהשקעה מינימלית של מאמץ, תוך גילוי חוסר כישרון בולט, תצאו תוך פרק זמן קצר את שעריו כאשר כיסיכם מלאים כסף לא לכמו שיהיה ברור. כל אחד מאותם מנהלים שזכה בפיצויים בסכומי־עתק אלה, זכה בהם ברין. מתברר, כי באחד מגלגוליו של המפעל הוחלט לגייס לשורותיו צוות מינהלי שנרכש מן התעשיה האווירית. עם חלק מאנשים אלו נחתם חוזה אישי, בו נאמר בפרוש כי הם עוברים למפעל מנועי בית־שמש, תוך שמירת הוותק שצברו בתעשיה האווירית. כן סוכם עם אנשים אלו, כי ישולמו להם פיצויים עם פיטוריהם, בסדר־גודל של מאתיים אחוז. למשל, המשנה למנכ"ל, שמעון סנפי, בעבר עובד בכיר בתעשיה האווירית, צבר יחד עם עבודתו במפעל בית־שמש כמעט שלושים שנות עבודה. כך, שעל־פי החוזה האישי, מגיעים לו פיצויי פרישה גבוהים.

מתוך שבעת מיליוני הדולר שהופרשו לתשלומי פיצויים למפוטרים במפעל מנועי בית־שמש, (ומי שעקב אחר מרור זה יודע לפחות כמה סמנכ"לים היו שם...) חמש מאות אלף דולר היו מיועדים לקבוצה של כשלושים איש בקטגוריה של מנהלים עם חוזים אישיים. על־פי חשבון פשוט, כביכול, כל אחד ממנהלים אלו אמור לקבל בממוצע 16,600 דולר. אולם בפועל מתברר, כי מתוך קבוצה זו היו לא אחד ולא שניים שקיבלו פי־שלושה וארבעה מסכום זה. אם כך, מנין נלקח הכסף לתשלום ההפרשים?

אגב, סיפורי מפעל מנועי בית־שמש לא מסתיימים, כנראה, עם ההודעה על מכירתו. שאלה קטנה לנו להנהלת משרד הבטחון ולמנכ"ל המפעל: כיצד יתכן, שאדם אשר עמד בראש מינהל השיווק של המפעל בדרגת סמנכ"ל, נכשל בתפקידו, ואחד הגורמים לנפילת המפעל הוא בשל המערך השיווקי שלו, לא נמצא ברשימת המפוטרים של המפעל? נהפוך הוא, עקב הצלחתו המרשימה הוא עתיד להיות עוזר למנכ"ל, בשכר גבוה, כאשר עיקר עיסוקו בתחום הערכת נכסי המפעל.. ממש נסים ונפלאות.

מנועי בית־שמש — נסים ונפלאות

חוסכים

מי צריך את יום שישי

את הרעיון הבא קיבלתי מקבוצת אנשי מילואים שסיימו באחרונה פרק אימונים, שבא לקיצו כמימים ימימה בצה"ל, ביום שישי. אותם אנשי מילואים לא יכולים היו להבין מדוע יש לסיים את תקופת המילואים דווקא ביום שישי, שהוא יום קצר במשק ובצה"ל. זה יום נוסף, העולה הון למערכת הבטחון, ובסופו של דבר, מוקדש לכמה סידורים אדמיניסטרטיביים של שחרור, שיכולים היו בהחלט להתבצע יום קודם־לכן.

הרעיון של אנשי המילואים שבראה מוסכם בהתייחס לשמרנות של הארגון המכונה „צה"ל", נשמע כביכול מטורף, אם נוסיף לכך את האפשרות שגם אנשי הצבא הסדיר, כמו ביחידות הדרכה, למשל, יסיימו את לימודיהם ביום ה' וישלימו את השעות־שלוש נטו לימודים של ימי שישי במהלך שאר ימות השבוע. הרעיון יישמע פחות מטורף אם יימצא מי שיעשה את התחשיב הכלכלי. או בוודאי יגלה כי כאשר נערכים קיצוצים בבשר החי ונסגרות יחידות, יש מקום לפתרונות לא קונבנציונאליים במנגנונים של צה"ל.

יום העבודה הקצר ביום שישי, שתמורתו ניתנת לפיצוי, כרוך בעלויות כבדות של אנרגיה, מזון, תובלה, כוח־אדם וכיוצא בזה. התעשיות הבטחוניות כבר מזמן עברו לשבוע עבודה של חמישה ימים עם תוצאות מפתיעות לטובה: התעשיה האווירית, התעשיה הצבאית, רפא"ל, מפעלים [illegible] ואפילו המפעלים הצבאיים המייצרים [illegible] — שעברו לחמישה ימי עבודה בתוספת מתכונת מצומצמת לסוף השבוע. [illegible]

עבודה ביום במשרדים הצבאיים. אני כבר שומע את המקטרגים, האומרים שבטחון המדינה ייפגע אם ביום שישי תהיה פעילות במתכונת שבת. לאותם מקטרגים כדאי להזכיר, שיום שישי הוא יום השבתון המוסלמי וגם מן העבר השני של הגבול הפעילות ביום זה היא בהתאם..

● ראש גדול

גורמים מוסמכים בזרוע הימית של צה"ל התייחסו לרשימתנו „הפקודה התמוהה", שפורסמה במדור ב־29.10.85, וביקשו להבהיר את הפרטים הבאים: ההוראה שאין לבצע נחיתה באור יום, כאשר בסמוך לנחיתות יש נפילה, היא הוראה של מפקד חיל־הים דאז, זאב אלמוג, שניתנה על־ידו בהתאם להוראה של הרמטכ"ל דאז, רפאל איתן. מאידך, נשקלת גם חוות־דעתו של מפקד הנחיתה המצוי בשטח ויש ביכולתו להעריך בצורה טובה יותר את [illegible]. כאשר החליט מפקד הכוח כי למרות הנפילה ניתן לבצע את הנחיתה, הוא קיבל פקודה בהתאם. [illegible]

רוח מדברית

מאת שלי יחימוביץ'

לחטוא בלא ייסורי-מצפון

באחד מימות השבוע עמדנו, כמה מבאי בית-המשפט הקבועים, ברחבה שבין שני בתי-המשפט — המחוזי והשלום — בבאר-שבע. ישיש נושא שק מלא התקרב אלינו, והציע לנו „בבא סאלים" באלף שקל החתיכה. בדקנו את הסחורה: פיסת קרטון שמצדה האחד תמונת הבבא סאלי, תפילת הדרך וקמע נגד עין הרע, ומצדה השני תמונותיהם של הרבנים יעקב ומאיר אבו-חצירא ודוקל.

בבא סאלי, הצדיק מנתיבות, שאת מקומו, לאחר שנפטר, תופס בנו השרלטן ברוך אבו-חצירא — הוא עדיין עסק טוב. בעיקר ביום השנה למותו, אבל גם בכל שאר ימות השבוע. לקרטונים הקטנים שמכר הישיש הייתה הצלחה ניכרת. אורן כהן („חדשות") סרב לרכוש את המציאה בטענה שהסכום גבוה מדי. „אלף שקל בשביל ביטחון בחיים זה הרבה כסף בשבילך", אמר לו האיש בזעם. מונחית על-ידי ההיגיון שבטענה, רכשתי את הנכס. „אני חוטאת די הרבה", אמרתי למוכר. „זה עוזר גם למי שעושה דברים רעים?" „יעזור כמאה אחוז", אמר לי הקשיש. „מותר לך לעשות הכל".

בבא סאלי הצדיק מנתיבות

הם נשארים בחו"ל

לקראת אי-פתיחות שנת הלימודים החדשה, כינסה הנהלת אוניברסיטת בן-גוריון מסיבת עיתונאים, בה דווח על עלייה במספר התלמידים, הקטנת הגרעון, ועל עוד אי-אילו הישגים משמעותיים בהחלט לאוניברסיטה בחיתוליה.

בתוך שנה ירד מספר מקבלי המשכורות באוניברסיטה ב-174. במספר הזה כלולים גם 33 מרצים בכירים ונמצאים בחופשה ללא תשלום בחו"ל. ה-33 הללו, המהווים 8% מהסגל הבכיר, אמנם מקלים על תקציב האוניברסיטה — אבל מהווים גם נושא לדאגה עמוקה.

„המרצים הללו", אמר נשיא האוניברסיטה, הפרופסור חיים אילתה, „אינם צריכים אפילו לעזוב. הם כבר שם, צוברים קביעות ותק, מתבססים. ככל שהם נשארים שם — הולך וקטן הסיכוי להחזירם".

אילתה אומר, שבקבוצה הזו נמצאים טובי החוקרים של האוניברסיטה. אם לא ישובו — תהיה זו מכה קשה. הוא מצביע על דמורליזציה בקרב הסגל האקדמי, בגלל הפיטורים.

„למצבה הכלכלי המיידי של האוניברסיטה זה מצוין", אומר אילתה. „יש פחות מקבלי משכורות. אבל אם המדינה לא תבין שאיבוד אנשים טובים יפגע בפתוח המדעי בעוד עשרים שנה — לא נגיע רחוק. אם לא ייעשה משהו להחזרתם של האנשים הללו יהיו לכך השלכות חמורות ביותר על האקדמיה ועל הפיתוח המדעי".

לא לנשים בלבד

ליאורה מוריאל — איכות שוויונית נשית

פסטיבל בין-לאומי הנושא את השם „נשים במוסיקה", ייפתח בקיץ 86' בבאר-שבע. הצלנית הנכה ז'קלין דו-פרה נתנה את חסותה לאירוע, המוקדש לה.

עצם הרעיון העומד מאחורי קיום פסטיבל נשים במוסיקה, וגם תכנוי הצפויים של פסטיבל זה — הם מקוריים וייחודיים. וכמו בכל דבר מקורי וייחודי בבירת הנגב העייפה והנאבקת על קיומה — גם כאן צריך לחפש את ה„אשם" — את המוח הפרוע שהגה את הרעיון ושדואג גם לדחוף אותו. במקרה זה, הכתובת היא אשה בשם ליאורה מוריאל, שהיא גם כתבת של ה„ג'רוזלם-פוסט" בדרום. גם שרה, גם מנגנת.

ליאורה, מנהלת הפסטיבל והוגת הרעיון, רואה אירוע זה, שיימשך שבוע ימים, כחגיגה של נשים יוצרות מכל זרמי המוסיקה — עכשווי, קלאסי, ג'אז, פופ, עממי ומעורב. מגמת הפסטיבל היא להעניק תמיכה, עידוד ובמה למוסיקאיות מכל התחומים בארץ, ולאפשר להן מפגש עם יוצרות ומבצעות מכל העולם.

בשלף האירועים שכבר תוכנן, אפשר לראות, בין השאר, סימפוזיון על דרכי הוראה חדשניות במוסיקה, קונצרט פתיחה חגיגי ובו ביצוע בכורה נשי ליצירה של ציפי פליישר, ערב שירי משוררות ישראליות, קונצרט ג'אז, פרותון פופ ורוק, ארוע מולטי-מדיה בפארק רמון שליד מצפה-רמון, ועוד ועוד.

הפסטיבל ייערך על-ידי עיריית באר-שבע, בשיתוף אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ובתמיכת משרדי התיירות והחוץ. גם רשויות מקומיות נוספות בדרום יטלו בו חלק, וגם גופים נוספים כמו רשות שמורות הטבע, החברה להגנת הטבע, והמרכז לאמנות חזותית.

בפרסומים הראשונים לאירוע, אפשר כבר לראות את ההבטחה הכתובה, כי כל האירועים יהיו נגישים גם לגברים. זהו ציון יוצא דופן, המעלה הרהורים אודות תוספת האיכות השוויונית והשוויונית המוענקת לאירועים המאורגנים על-ידי נשים.

הקהל, אומרת ליאורה מוריאל, לא יהיה מוגבל לנשים. המגמה הכללית היא להביא את מוסיקת הנשים לקהל הרחב ולתת לה מעמד מכובד, כך שלא יהיה עוד צורך בפסטיבל לנשים.

חינוך והשכלה

מאת יצחק שור

חריגים ללא פתרון

ילד, הסובל ממופרעות קשה, נוהג למשוך תשומת-לב של המורים והתלמידים על-ידי טיולים תכופים על מעקה הגג של בית הספר, או בניין בן שלוש קומות. למטה, בחצר, מצטופפים המורים והתלמידים, ומתחננים אליו שירד. המנהלת מורטת ידיה: מה אעשה אם יפול וישבור את מפרקתו? קחו אותו ממני — היא אומרת לאנשי העירייה ומשרד החינוך.

בהליכים חוקיים קבעה ועדת השמה מקצועית של מחנכים, רופאים פסיכולוגים ופסיכיאטרים כי הילד צריך ללמוד במוסד לילדים מופרעים. אלא שתקן השעות והתלמידים מלא עד אפס מקום, באמצע השנה אין פתאום כיתות חדשות.

מנהל מחוז ירושלים, יוסף יונאי, מכיר את הבעיות: אין לי שעות תקן, הבנק ריק. הילד יישאר בבית-ספרו עד סוף שנת הלימודים. והרי הילד לא נולד אתמול, וכמוהו מצויים עוד ילדים בעייתיים מאוד. „אילו הייתי יודע מה הוא מספר הילדים והכיתות שיידרשו בחינוך המיוחד עד 1.4.85, הייתי יכול לשריין שעות מתוך הרזרבה שאין לי.

ילדים בעייתיים

מנהל המחוז מספר לי על מקרה אחר, של ילד בחינוך המיוחד, שחינוכו הצליח, ועתה הוא צריך לעבור למסגרת רגילה. אלא שכדי להבטיח את הצלחתו במסגרת החינוך הרגיל הוא זקוק לשעות סיוע, ושעות כאלה אינן בנמצא. לפיכך, יישאר גם ילד זה בבית ספרו הנוכחי. בשנה הבאה מבטיח יוסף יונאי, אכניס כמה עשרות שעות למקרר, ואפשר אותן רק לצורכי החינוך המיוחד. אבל, הוא מוסיף, כדאי לראות עתה את התמונה הכללית — בירושלים המצב טוב יותר מאשר במחוזות אחרים..

אנשים מרכזיים בתחום החינוך המיוחד סיפרו לי, כי מדי שבוע חורצת ועדת ההשמה, המשותפת לעירייה ולמשרד החינוך, את גורלם של 8-10 ילדים. במהלך השנה דרושות עוד 2-3 כיתות, אך גם אם תיפתחנה אי-פעם הכיתות, אסור ללדת ילדים חריגים — אומרת אישיות חינוכית במרירות. בינתיים עשוי להימצא פתרון זמני לכיתה מקדמת שנפתחה ללא אישור משרד החינוך, והעירייה מממנת את הפעילות. הפיתרון נמצא בידי המפקחת על החינוך המיוחד, ש„גזלה" שעות מבתי-ספר אחרים וריכזה 24 שעות שבועיות לצורכיה כיתה מיוחדת זאת.

למשרד החינוך אין מספיק תקנים לחינוך המיוחד והילדים החריגים משובצים בכיתות רגילות

תנאים חבריים

קושי נוסף, הניצב לפני מומחי החינוך המיוחד וההורים, נעוץ בהעלמות משרד הבריאות מצורכי החינוך המיוחד. ב-40 אחוז מכיתות החינוך המיוחד זקוקים הילדים לטיפול פרה-רפואי מסוגים שונים. טיפול זה אינו רפואי פיסי גרידא — הוא משמש תנאי מוקדם והכרחי לכך שהילד יוכל ללמוד. כך, למשל, נזקקים רבים לטיפול פסיכותרפי ולריפוי בעיסוק. מרפאות בעיסוק, מלמדות את הילדים להחזיק עיפרון, לתקתק במכונת כתיבה, ליצור קואורדינציה בין מיתרי הקול למוח, לחזק פעולות סנסומוטוריות שונות. ואולם, מאחר שמשרד הבריאות מתעלם מן הצרכים, נאלץ משרד החינוך להעסיק עובדים פרה-רפואיים על פי תקני משרד החינוך. בדרך זו נעשית מרפאה בעיסוק, העובדת במשרד הבריאות או באחת מקופות החולים 40-45 שעות לשבוע, למורה, כביכול, „המלמדת" 30 שעות שבועיות. בשיטה זו, אומרים לי חברי ועד הורי החינוך המיוחד, הולכות לאיבוד בין 30-40 אחוז מן השעות שילדינו יכולים היו לקבל.

חוסר אחריות

תוצאות הקפאת השעות בחינוך המיוחד הן הרות אסון. במקרה אחד סירבה המורה להחזיק בכיתתה ילדה הסובלת ממופרעות קשה. המורה אמרה שהיא חייבת לגלות אחריות כלפי 40 תלמידיה, ולכן אין היא מוכנה לקבל ילדה מופרעת, מה עוד שהכל מסכימים, כי היא זקוקה למסגרת אחרת. האם, אשה אלמנה, הפסיקה את עבודתה, כיוון שהיא נאלצת לטפל בבתה, וכך נהרס מטה לחמה.

אני מודה, שקשה לי להבין את הגיונם של אנשי משרד החינוך. אם אין להם תקנים לחינוך המיוחד, הם צריכים לקחת אותם מן החינוך הרגיל. אי-אפשר להטיל את המצוקה התקציבית של משרד החינוך על ילדים חרשים ועיוורים, על כאלה הסובלים משיתוק מוחי, או מפגרים ומופרעים. מוטב להודיע להורים בכמה שכונות, כי השנה לא ייפתחו כיתות א' במסגרות הרגילות של לימוד חובה, או — אז תקום קול צעקה מטעם ההורים, העיתונות והכנסת.

ספר חדש

דו-קיום על-ידי מילון

עמיתים בקריית ספר ובעולם התקשורת הפנו את תשומת-לבי להוצאתו לאור של מילון עברי-ערבי, המקיף ביותר במזרח התיכון. המילון יצא לאור לאחרונה בישראל, בידי חברה אמריקנית, והוא פרי עבודתו של העיתונאי והבלשן דוד שגיב, מי שכיהן עד לפני זמן קצר כמנהל בית-השידור הערבי של „קול ישראל".

ארבעת הכרכים של המילון עולים בהיקפם על מילונו של אבן-שושן, בעיקרו של דבר מיועד המילון לשימושם של מורים, סטודנטים, חוקרים מתרגמים ואנשי תקשורת. העובדה ששלושה פרופסורים נכבדים: ששון סומך, משה פיאמנטה ושמואל מורה, נתנו את ברכתם וסיועם הממשי לעריכת המילון מעידה על המשקל האיכותי שהם מייחסים למפעל חייו של דוד שגיב, בו השקיע כחצי יובל שנים.

לצערי, נשתכחה ממני הערבית שלמדתי בתיכון, ולכן אסתפק ברשימה קצרה זו במסירת מידע, ובשום פנים ואופן לא בהערכה ובביקורת. לדברי המחבר, בהקדמה, נועד המילון לשני ציבורים עיקריים: הראשון מורכב מאלה ששפת אמם היא ערבית והם באים לתרגם מעברית מאמרי עיתונות, קטעי פרוזה, שירה, חומר מדעי, או כאלה הבאים לכתוב ערבית, אך חושבים בעברית. הציבור השני מורכב מסטודנטים ומזרחנים ששפת אמם היא עברית, הללו יודעים ערבית על בורייה, אך בבואם לתרגם או לכתוב ערבית הם מתקשים בבחירת המלים או בצירופים המתאימים בהקשר של כתיבתם.

פרופ' ששון סומך מגדיר את מילונו של דוד שגיב כ„עדכני והמקיף בסוגו. במילון שפע של ערכים לשוניים מכל תקופותיה ורמותיה של העברית, החל במקרא וכלה בלשון העברית של ימינו. זו המדוברת וזו הכתובה על כל גווניה", כותב פרופ' סומך. הוא משבח את דוד שגיב, כמי ש„כיסה" היטב לא רק את הצד העברי אלא גם את הצד הערבי. שגיב לא נלאה מלחפש את המקבילות הערביות, הטובות ביותר, לפריטים הלשוניים העבריים. כאיש תקשורת הוא השכיל לקלוט את כיוון התפתחותה של הערבית בת-ימינו, מבלי לקפח את הרבדים העתיקים של לשון ערב.

פרופ' סומך מעריך, כי גם בצד הערבי קיימת ציפייה למילון החדיש והמקיף, במצרים ובארצות ערביות אחרות, מתרבים הסטודנטים המתמחים בלשון העברית ובתרבותה, ולהערכת פרופ' סומך יתקבל אצלם מילונו של שגיב בברכה רבה. הוא סבור, שככל שיתרחב המגע בין עמי האזור כן יגבר העניין בעברית בצד הערבי. פרופ' סומך מזכיר את שיתוף הפעולה בין יהודים וערבים לבין לשונותיהם בתקופת „תור הזהב", ומביע תקווה שהשיתוף בין שתי השפות השמיות הללו יתקיים גם בימינו.

מילון דו-לשוני, שימושי ועשיר תוכן עשוי להיות כלי חשוב לחידוש שיתוף זה — מאמין פרופ' ששון סומך.

תנאים של לוקסוס לדתיים

בביקור שערכה בכפר-סבא גילתה ח"כ אמירה סרטני את רמתה הגבוהה של מערכת החינוך המקומית, כמו גם את העדפת ההורים הממלכתי-דתי על-פני הממלכתי.

בראשית שנת הלימודים השביתו הורי בית-הספר הממלכתי-דתי ע"ש בר-אילן את הלימודים. ההורים טענו, כי הכיתות מלאות ולכן דרוש בית-ספר דתי חדש, של החינוך הממלכתי.

חה"כ אמירה סרטני מאשרת את המידע שנמסר על-ידי העירייה: בבית-הספר ע"ש ברנר הכיתות גדושות ב-41 תלמידים ויותר שם בוטלו כל חדרי-הספח. מצב דומה שורר בבית הספר ע"ש בן גוריון. לעומת זאת נמצא, כי בבית-ספר ממלכתי-דתי אחר בעיר „צעירון", לומדים בממוצע 15-20 תלמידים בכיתה.

מה היא המסקנה העולה מנתונים אלה? העירייה מסיקה, כי יש להקים עוד בית-ספר ממלכתי-דתי, שייקרא „שילה". מנכ"ל משרד החינוך, אליעזר שמואלי, השיב לשאלת אמירה סרטני, כי בפגישה שנערכה בלשכתו בנוכחות סגן ראש עיריית כפר-סבא, הובהר לוועד ההורים של בית-הספר „בר-אילן", כי תקציב מבני חינוך טרם הופשר. אם יופשר התקציב בשנת הכספים החדשה, יקבע ראש עיריית כפר-סבא את סדרי-העדיפויות בעירו, מתוך התחשבות בצרכים המיוחדים של בית הספר הממלכתי-דתי.

חברת ועדת החינוך של הכנסת, אמירה סרטני, חולקת על קביעה זו. לדעתה, העירייה ומשרד החינוך גם יחד חייבים לומר להורי התלמידים בבית הספר „בר-אילן", כי אין הצדקה לדרישתם לבנות בית-ספר דתי נוסף, אין לכך הצדקה חינוכית או כלכלית. אם אכן קיימת בבר-אילן בעיית צפיפות, יש להעביר את בית-הספר „מוריה" הסמוך לבר-אילן.

בעיקרו של דבר יוצאת אמירה סרטני נגד נכונותו של מנכ"ל משרד החינוך אליעזר שמואלי להיכנע ללחץ הורים דתיים ונגד חוסר השוויון בחלוקת המשאבים בין דתיים לבין חילוניים.

אמירה סרטני — אי-שוויון בחלוקת משאבים

עיריית כפר-סבא קבעה במסמך השמה, כי החינוך הממלכתי-דתי בעיר זכה על השנים להעדפה. בבית הספר בר-אילן לומדים בממוצע 34.6 אחוזים תלמידים פחות מאשר בכיתות מקבילות בבתי-ספר.

„שלום ט' בורים"

אחד ממיודעי, מורה בתחום המדעים המדויקים, נחרד מדי בוקר מן הבורות ההוגגת בקרב תלמידיו בבית-ספר תיכון ידוע בירושלים. בשביל התלמידים איינשטיין הוא אריק. ויצמן? הוא עיזר. בוקר אחד נכנס אותו מורה לכיתה ט' ואמר: „בוקר טוב, ט' בורים".

זאת פרובוקציה, הוא מסביר לי. אני מצפה, שמישהו מתלמידי יקום וימחה: אינני בורים. אני ממתין שמישהו מהם ינסה להוכיח לי שאני טועה. אני מצפה כל בוקר לנזיפה מן המנהל, בערב אני מצפה לשיחה טלפונית נרגזת מאחד ההורים. אבל שום דבר אינו קורה. התלמידים מקבלים את „ברכתי" המפוקפקת בהסכמה מלאה.

תלמידי הם „תלמידי מחברת", לבחינות הם לומדים לפי המחברת בלבד. אין הם מגלים סקרנות מדעית החורגת מן החומר הנלמד. הם לומדים מכאן עד כאן, לא יותר, לא פחות, ומשתדלים להוציא ציון „עובר". את זמנם הפנוי הם מבזבזים לריק. איש מהם אינו קורא ספר. הם מקדישים זמן רב לצפייה בטלוויזיה, לסרטי וידיאו ולמשחקי טלוויזיה חסרי-ערך. כך צומח דור של בורים ועמי ארצות.

מאת צביה [illegible]

התור לתרופות פורץ החוצה

התמרמרות רבה שוררת בין חברי קופת-חולים בהרצליה, הקשורים למרפאה „גוט-פריד" שבמרכז העיר, המשרתת 20,280 נפש, ולבית-המרקחת ונמצא במרחק של 200 מטר מהמרפאה. מי שמזדמן לבית-המרקחת, במיוחד בשעות לפני הצהריים, נתקל בעשרות נזקקים המצטופפים בתור ארוך. לאחרונה משתרך התור גם מחוץ לבית-המרקחת: מתברר שזו לא תופעה חד-פעמית אלא תופעה החוזרת יום יום, והאשמה איננה ברוקחים וברוקחות. העובדים קשה ומנסים להתגבר על הלחץ, ההתמרמרות והצעקות של הנזקקים, ביניהם קשישים רבים שנאלצים לעמוד במשך שעה ויותר עד שמגיע תורם. לכך יש להוסיף את המחסור בתרופות, שהפך להיות תופעת קבע, ונזקקים רבים נאלצים לחזור ולבוא כמה פעמים לבית-המרקחת עד שהם מקבלים את התרופות. זה גם גורלם של חולים כרוניים, שעד כה קיבלו את מנת התרופות שלהם לכל החודש ועכשיו מוצלה החלוקה לפעמיים ויותר בחודש.

מזכיר מועצת הפועלים, שלמה תנעמי, אליו הפניתי את צעקת המתלוננים, ביקר במקום, ראה את המצב הקשה בבית-המרקחת והזעיק את הרוקחת המחוזית. לדבריו, הוא פנה למנהל המחוז, אלי הולשטיין, והתריע בפניו על המצב והודיע שאם לא תיפתר הבעיה הוא ינקוט בכל האמצעים, לרבות השבתת בית-המרקחת.

בתשובה לפנייתי אמר אלי הולשטיין, מנהל קופת-חולים במחוז השרון, שהנהלת המחוז מודעת למצב ומטפלת במציאת פתרון. מתברר, לפי דבריו, שקופת-חולים הגישה תוכנית לעיריית הרצליה וביקשה היתר לבנות על שטח של 120 מ"ר, הנמצא סמוך לבניין המרפאה ושייך אליו, להקים מיבנה שנועד לשמש בית-מרקחת.

ומה יהיה עד אז? הנהלת קופת-חולים, אומר אלי הולשטיין, בודקת כיצד להקל על המצב בבית-המרקחת בשדרות חן.

הרבה תלוי גם בציבור החברים, טוען מנהל המחוז, ומציין, שעשרות, ואולי מאות, חברי קופת-חולים תושבי השכונות, שבאים למרכז העיר לקניות, נכנסים בהזדמנות זו לבית-המרקחת במרכז העיר לקבלת תרופות, במקום לקבל אותן בבית-המרקחת במרפאות בשכונות. הדבר יוצר לחץ נוסף על התורים. „אין אנו יכולים לבוא בטענות לחברים, כי זכותם לקבל תרופות בכל בית-מרקחת של קופת-חולים. אבל זה מכביד על המרפאה בשדרות חן. להעביר את בית-המרקחת למבנה שכור אחר לא בא בחשבון, גם בגלל העלות הגבוהה וגם על סמך הנסיון במבנה השכור הקיים — אמר מנהל המחוז. לדבריו, הפתרון היסודי יבוא עם השלמת המרפאה הגדולה שקופת-חולים בונה בשכונת תור הזהב.

יש לציין בהערכה, שעל אף המצב הכספי הקשה החליטו הנהלת קופת-חולים במחוז השרון ומרכז קופת-חולים לבנות מרפאה גדולה בשכונת תור הזהב בהרצליה, שללא ספק תשפר את השירות הרפואי — אבל זה פתרון לטווח ארוך. בינתיים, בניגוד לדעתו של מנהל המחוז, סבורים רבים שיש למצוא מבנה חליפי לבית-המרקחת בשדרות חן, שיהלום את הצרכים.

יהושע מרקוס

עוד על חיות וצערן

קול קורא

ברצוני להגיב על כתבתה של מרים פרנקל, „לא צער ולא בעלי חיים".

למרות שאיני מגדלת בביתי בעלי חיים, אני אוהבת אותם מאד וגורלם חשוב לי (להוציא, כמובן, בעלי חיים מזיקים למיניהם). בחצותם כבישים סואנים — אני עוקבת אחריהם בחרדה, וכן שומרת להם אוכל לפעמים..

תוכן כתבתך מצער ומכאיב מאד, בפרט כשמדובר באנשים שמינו והסמיכו עצמם להגן, לשמור ולטפח בעלי-חיים: לשמרם מפני מזיקים וחסרי-לב דו-רגליים כמתוארים בכתבה הנ"ל!

מה חבל שאנשים כאלו — המתכסים באיצטלה של אנושיות ומצפוניות, מתגלים במלוא צביעותם כחסרי-לב ומצפון מינימאלי. הידיעה הנוראה שאפילו אצל בעלי-חיים „טוהר הגזע" הוא החשוב בעיני הנ"ל — והחורצים לפיו את גורלות חיות-החמד ואומללות לשבט או לחסד, מעוררת זעם ומלצות, ומעירה מתרדמתם זכרונות-זוועה כבר מעלליהם של „המשתייכים לגזע העליון" לפני יותר מארבעים שנה.

איני מתמצאת כלל בחקיקה ובהליכיה, אך לדעתי, כעם המתיימר לשמור ולקיים את חוקי התורה באיפיונם ההומאני והמוסרי — עלינו לשמור ולקיים את מצוות צער-בעלי-חיים!

אמנם אי-אפשר לחייב כל אחד לאהוב בעלי חיים, אך יש לחוקק חוק המחייב כל אזרח להגן על בעלי-חיים (בלתי-מזיקים, כמובן), להימנע מלרדפם, מלהתעלל בהם או מלפגוע בהם במזיד, ברשלנות פושעת ובכל דרך שהיא!

נכון, אני מודעת לכך שלעתים קרובות גם אנשים רבים נפגעים בכבישים ושישנן לדאבוננו בישראל בעיות ותופעות שונות המשוועות לפתרונן על-ידי חקיקה מתאימה, אך לדעתי — זירוז הליכי חקיקת-חוק האוסר פגיעה זדונית בבעלי-חיים — ישווה למדינתנו אופי הומאני יותר ואולי יעורר ברבים את מידת הרחמים! אם האנגלים ועמים רבים אחרים יכולים לשמור על חוק כזה — אני מאמינה שנוכל לכך גם אנו.

אני מאד מבקשת להישאר בעילום-שם!

(השם שמור במערכת)

לא על הפלאפל לבדו

טוב ביפו בלילות

יפו העתיקה זה לא רק מקום. זה מושג. אחרי שהיית שם אתה כבר יודע זה איזור משוחזר ומשופץ, משהו שהיה פעם חצי מתמוטט חצי-מתפורר, ועכשיו הוא נראה כאילו המציאו אותו במיוחד בשביל התיירים: גם אוריינט, גם קולטורה, גם עתיקות, גם תכשיטים, גם מסעדות וגם מועדוני לילה. בקיצור — מקום לכל אדם.

הגענו לשם לא רעבים במיוחד, אבל לאחר שיטוט של שעתיים (מה זה שיטוט! — אתה עולה ויורד ללא הרף בסימטאות צרות ובנויות אבן, פה ושם נפתח מבוא צר לאיזו כוך עתיקות או מערת תכשיטים, כאן ושם גאלריה קטנה ומוארת — ראית אחד ראית את כולם. ותמיד בקצה הסימטה יש ים, אפילו בחושך) — ואתה פשוט מוכרח למצוא לך מקום לשבת, לשתות משהו ואפילו לאכול.

אז בעניין לאכול: אם רעבים מאד יש מסעדות ממש, גם סתם וגם אתניות. אבל אנחנו בא לנו גלידה. עלינו שתי קומות בבניין מאור מאד ומסוגנן מאד, ברחוב לואי פסטר 4 (איך מגיע שם כזה לאיזור כזה — לא על אחריותנו), ומצאנו גג שכולו לבן: הרצפה, הקירות, השולחנות, הכסאות, המלצרים ואפילו כלי ההגשה. אבל מה שבתוך הכלים — צבעוני עלא-כיפאק: כל מיני סלטים וקשקושים, וגלידה.

גלידה: 4 מנות בארבעה הרכבים שונים, ומעליהם כמובן קצפת, רוטבן וקישוט שוקולד. זו המנה הקטנה ביותר שהם מגישים, ומחירה בערך 1800 שקל. זה לא בשביל לשבוע — זה בשביל ליהנות ולהירגע, וכך אמנם נהנינו ונרגענו.

לא היו שם הרבה אנשים מלבדנו, בערב ההוא, ולא פלא: היה כבר ממש קריר, אבל המלצרית הנחמדה מאד סיפרה לנו, שבקרוב הם סוגרים את הגג ופותחים אולם סגור, כך שמי שיגיע לשם בחורף ימצא אותם באותו המקום. אולי לא עם גלידה דווקא, אבל קפה טוב הולך בחורף יפה מאד.

(ובסוף, כשהלכנו כבר, גילינו בדרך שיש שם גם סניף של גאלריית הקיבוץ. ומה מצאנו שם אם לא את תערוכת פסלי הקראמיקה של וורדה יתום מקיבוץ סאסא, אותם פסלים שעיריית רמת-גן סירבה להציב בספארי שלה מחשש התנגדות חרדים. ואם לא בשביל יפו העתיקה — בשביל התערוכה הזאת היה שווה לנו כל הטיול.)

בעל דיעה

אופנה עלית למעמד העלית

למה התכוון מעצב האופנה גדעון אוברזון כשיצא עם כרזה לפני קהל של מאות נשים מהודרות: „תנו לאנשים מה שהם רוצים"? אוברזון איננו איש המתחשב בלקוחותיו, הוא קובע מה ילבשו, ובדרך כלל מקבלות הגבירות את דיעותיו ברצון. באולם הגדול של „הילטון" הסתובבו מאות נשים אשר שילמו כמיטב כספן א) כדי לתרום לאגודת ניל"ה. (נשות היהלומנים), והפעם הוקדשה התרומה במלואה למימון הטסת ילד חולה בלוקמיה לארצות-הברית ו-ב) כדי ליהנות מן היופי של הקולקציה החורפית, 86, של גדעון אוברזון. האולם היה מלא מפה לפה. קהל הצופים עצמו היה מעין תצוגת אופנה. ונראה שמרבית הצופות עטו דגמים יחודיים מתצוגות קודמות של אוברזון.

בתחילת התצוגה הופיעו דוגמניות בלבוש ספורטיבי: אימוניות יפות, צבעוניות, מאריג כותנה, וניתן לחשוב שהתצוגה ממש עממית. אך אוברזון רק הראה שהוא יכול לעצב „מה שהאנשים רוצים". אחר-כך הוא הראה את שלו, את יכולתו, את טעמו, את יצירותיו. התצוגה היתה מהממת: יופי מן האגדות, ולא פעם אפילו אקסטרווגאנטי מדי. הרמה באמת בינלאומית גם בדיגום, בגימור, בשילובי הצבעים, קישוטים והעזה בבחירת החומר. הצבעים ששלטו: בורדו, אפור, כחול בהיר, כחול כהה, אפור ושחור. בז' וכמובן פסים רחבים בשחור-לבן. הרבה זהב והרבה קטיפה, בתוספת אפליקאציות בנוסף לפאייטים, פנינים, נוצות ומי יודע מה עוד. העיקר, הכל נוצץ ורומאנטי כמו באלף לילה ולילה. והשאלה: מתי נלבש את כל הפאר הפליני הזה?

אגודת ניל"ה עורכת בזאר „מציאות" במוצאי שבת 9.11.1985 ביום ראשון 10.11.1985 במלון „הילטון" בתל-אביב. שם אפשר יהיה לרכוש בגדים יד שנייה וודאי יהיו שם דגמי אוברזון משנים שעברו שגם היום עוד מרשימים. לשם תרומות מבקשות הנשים המתנדבות של ניל"ה לפנות לגב' א. חסיך, טל: 03-311833

חיה יוסף

שטיח דוחה לכלוך

עוד מעט קט, ונוכל לראות סמרטוט רצפה ודלי רק במוזיאון תולדות היישוב. כבר היום יש הרבה דירות שריצפתן מכוסה. שטיחים מקיר לקיר. פעם אמרו שהשטיחים צוברים אבק ובקיץ מחממים את הדירה יותר מדי. גם אמרו ששטיח נראה מייד לא נקי, רואים עליו כל כתם וקשה מאוד לנקותו. הנה, מתאום אומרים בדיוק את ההיפך. שטיחים מקיר לקיר (כך אומרים המייצרים) הרבה יותר נוחים לניקוי. במקום לשפוך מים, לעבור עם מטלית ולייבש — לוקחים שואב אבק שעומד על גלגלים ובתנועת יד קלה מעבירים אותו מעל השטיח והופ, הכל נקי. מלבד זאת, נעים להתהלך, אפילו יחפים. החדר נראה יפה והיום אפילו אין לחשוש מפני כתמים ולכלוך.

אנשי „תשלובת שטיחי כרמל" הציגו לאחרונה את היצירה החדשה, שבפיתוחה השקיעו אלפי דולרים במשך שנים רבות. המוצר, אגב, ידוע מאוד בארצות-הברית וגם באירופה, אך עד כה לא הגיע לישראל. השטיחים דוחי-הלכלוך נמכרים בשם „כרמל קונטורה" והם מקיר לקיר. נוזל אשר נשפך עליהם, ולא חשוב אם זה קפה, או יין או שתן, לא נספג אלא נשאר מעל השטיח. בפיסת נייר סופג או מטלית אפשר לאסוף אותו. גם הלכלוך נשאר מעל פני השטח ובקלות אפשר לנקותו. הפרש המחיר בין שטיחים רגילים לכרמל קונטורה כ-20 אחוז, כי גם המחיר של „קונטורה" נקבע בהתאם לעובי הסיב ואורכו (בין 50-80 דולר למטר מרובע). למוצר תו תקן והחברה מבטיחה אחריות לחמש שנים.

חיה יוסף

עזרה בלי תור

עוד מוסד המוכן לענות לשאלות, בקשות ואפילו קריאות אס-או-אס של נואשים, שאינם יודעים למצוא מוצא מן המצוקה.

זה כשנה פועלת אגודה הנקראת „יד ביד", ולאחרונה היא אפילו נרשמה כעמותה. היא נבדלת מיתר האגודות במתן עזרה במקרים של מצוקה ומיידית כלכלר ולא לאורך זמן. שלי חושן, היוזמת, מגדירה זאת כ„עזרה ראשונה שיקומית". צוות מתנדבים מקבל את הקריאות לעזרה בטלפון ויוצא מיד לפעולה. העזרה ניתנת למשפחות, נכים, ילדים, חיילים, קשישים, בקיצור — לכל אחד. בדרך כלל הפונים ל„יד ביד" פנו קודם למוסדות אחרים, אך נפלו בין הכיסאות, כי הם אינם נכללים בין מקבלי הסיוע הממוסד או שהם „עומדים בתור" לקבלת העזרה.

לאגודה שתי דרכים לגיוס כספים: פעם בחודש פונה שלי חושן אל ציבור המאזינים לתוכנית הרדיו „ביקור בית" של רבקה מיכאלי ומציגה את המקרים הזקוקים לעזרה, ובמקביל, היא פונה למכירים וידידים ומבקשת תרומות. עד עכשיו מגוייסים כ-50 מתנדבים, העונים לקריאות טלפון, ויוצאים אל ביתו של מבקש העזרה. אחרי דיון קצר מקבל ומתנה את העזרה הנדרשת מבלי לעבור את כל התהליכים הביורוקראטיים. עד עכשיו פנו לאגודה 200 נזקקים.

האגודה זקוקה לתרומות ועל כן תקיים ערב איסוף כספים במלון „מגדל-דניאל" בהרצליה ב-5 בנובמבר 1985, בחסות רעיית שר החוץ שלומית שמיר. בין האמנים המתנדבים: רבקה מיכאלי, שתנחה את הערב, דודו דותן וסוזי מילר. למעוניינים לפנות אל זה פועל, הכתובת היא: שלי חושן, רח' המצפה 4, ת"א טל. 227860.

חיה יוסף

[illegible] יהושע מרקוס

יהודים ויהדות

בבית התפוצות בתל-אביב נפתחה לאחרונה תערוכת בולים המוקדשת לנושא: „יהודים ויהדות בבולי העולם". מאוספו של ד"ר סטיבן רות, ראש „המכון לעניינים יהודיים" בלונדון. בטקס הפתיחה השתתפו שר התקשורת, פרופ' אמנון רובינשטיין, מנהל בית התפוצות אהרון דורון, המנהל לשעבר ישעיהו וינברג, מנהל השירות הבולאי ינון ביילין, מנהל מחלקת בולי קק"ל גדעון לורים ובן אספני בולי „יודאיקה".

מנהל בית התפוצות אהרון דורון אמר בדברי הפתיחה שבית התפוצות, המקיים תערוכות רבות על קהילות יהודיות בעולם, שמח להציג תערוכה זו, המוקדשת ליהודים ויהדות בבולים, וציין שבתערוכה מוצגים 1000 בולים מבין 4000 בולים שהביא בעל האוסף. הבחירה היתה קשה, כי הבולים כולם יפים ומעניינים.

שר התקשורת, פרופ' אמנון רובינשטיין, ציין בהערכה את בעל האוסף ואת יוזמי ומארגני התערוכה, ועמד על חשיבות היחסים בין העם היהודי ואומות העולם, מצד אחד ועל תרומת העם היהודי לתרבות המדע והאמנות בעולם, מצד שני, שבאו לביטוי בבולים שהנפיקו מדינות רבות.

בעל האוסף, ד"ר סטיבן רות, שמנעוריו הוא פעיל בתנועה הציונית, סיפר על אוספו הנדיר והדגיש, שעניינו העיקרי אינו בבולאות לשמה, כי אם בבולים המבטאים את הוקרת אומות העולם לעם היהודי, מורשתו ותרומתו לתרבות העולם.

אנשי שם יהודים

בתערוכה מוצג פרק על נושאים מעולם היהדות, המציג בולים בהם בתי-כנסת ותשמישי קדושה, וכן בולים המציינים חגים ומועדים. הונגריה הנפיקה בשנת 1984 סדרה בת שבעה בולים המוקדשים לתשמישי קדושה שנמצאים במוזיאון היהודי

„לשנה טובה" — לראש השנה תרנ"ח

בבודאפשט: גביע ממוסקבה, חנוכיה וכוס אליהו מוורשה, כתר ורימונים לתורה מבודה, טס לתורה מוינה וקופסה לאתרוג — כולם מראשית המאה ה-19, וכן קופסה לאיסוף צדקה משנת 1822.

בולים נוספים על בתי-כנסת והונפקו באוסטריה על שמו של הקיסר פרנץ יוזף, כן הונפקו בולים ובהם בתי-כנסת בהולנד, במנמה (בהודו) ובית-כנסת של יהודי קוצ'ין ובצ'כוסלובקיה (בית-כנסת אלטנוי שול בפראג).

בפרק על אנשי שם יהודיים ניתן ללמוד על התפקיד המרכזי שמילאו יהודים ברחבי העולם בתחומי המדינה, המדע, הרפואה, המוסיקה, הספרות, המוסיקה והתיאטרון.

בפרק המדיני מוצג כל סברדלוב (ברית-המועצות), בלה קון (הונגריה) ראש הרפובליקה הסובייטית בהונגריה בשנת 1919, ליאון בלום ומאנדס פראנס (צרפת). בפרק על מנהיגים סוציאליסטים ראינו את רוזה לוכסמבורג (גרמניה המזרחית), אוטו באור (אוסטריה), פרדינאנד לאסאל (גרמניה המערבית) וגרהארדט איילר (מזרח גרמניה), לקארל מארכס הנפיקו את מספר הבולים הגדול ביותר, במיוחד הארצות הקומוניסטיות.

בתערוכה, בולים שהוקדשו לזוכי פרס נובל: רנה קסן — פרס נובל לשלום (צרפת), רוברט בארני — רפואה (אוסטריה), ריכארד וילשטאטר — כימיה (שוודיה), מאקס בורן — פיזיקה (גרמניה המערבית), אלי מיצ'ניקוף — רפואה (צרפת), ופרופ' אלברט איינשטיין — פיסיקה (ניקאראגוואה). ואולם, לכבודו של פרופ' אלברט איינשטיין, הונפקו בולים רבים במדינות רבות במזרח ובמערב.

בולים יפים מוקדשים לציירים יהודים או ליצירותיהם: מארק שגאל (צרפת), מאקס ליברמן (גרמניה המערבית) והציור „מסר של שלום" של יעקב אגם (צרפת) ליצירותיו של מודיליאני הוקדשו בולים ברמוס בארצות מערב אירופה ומזרח אירופה, וכן בארצות אפריקה ואסיה, כולל ארצות ערב.

הבאנו רק מקצת מן הבולים המעניינים המוצגים בתערוכה, ואנו ממליצים לבולאים, במיוחד לאספני „יודאיקה" לראות תערוכה זו בבית התפוצות. נציין בשיבוח את הקטלוג של התערוכה שעוצב בצורה אסתטית יפה והודפס בצבעים כבבולים.

מאת חנה קים

שיף — סוף עונת העסקים

המלונאי חיים שיף מצהיר: „אני לא יורד", אבל מוסיף: „יש לי תוכניות גדולות בברזיל". מלונות „הנשיא", „אורגיל" ובית השק"ם שלו עומדים למכירה. בינתיים חובותיו תופחים ואת חלקו בהסכם עם העירייה הוא עדיין לא השלים.

המלונאי חיים שיף, מעביר את עסקיו לברזיל, ומתעניין ברכישת בית־מלון בריו דה־ז'נרו. כן כבר עומדים למכירה המלונות שבבעלותו: „הנשיא" ו„אורגיל" בירושלים, וכן בניין המשרדים שלו ובית השק"ם הממתין למחכיר או לקונה. שיף אישר עובדות אלה בשיחה שקיימתי איתו, אך מכחיש כי בחודש האחרון החל במשא־ומתן גם על מכירת מלון „דיפלומט" בירושלים. בינתיים גדלים חובותיו גם בבנין עניינים הקשורים לתביעת הגירושין של אשתו, וכאמור, את חלקו בעסקת בית השק"ם עם עיריית תל־אביב הוא עדיין לא מילא.

על העברת עסקיו לברזיל אומר שיף: „זה נכון, ומדובר בעניין רציני. יש לי תוכניות גדולות בברזיל שקשורות לעסקים בענף התיירות. אני גם ממשיך לייעץ לכמה חברות ברזיליאניות בנושאי תיירות". שיף מסרב לפרט את העסקים הברזיליאניים שלו, אך מצהיר: „אני לא יורד. אני אשאר במדינת ישראל עד שכולם יעזבו אותה". פטריוטיזם של חבר מרכז „חרות".

שיף מוסיף לדרוש 10 מיליון דולר עבור מלון „הנשיא" בירושלים, הממוקם באחד המגרשים היפים והיקרים בעיר: „אני מנהל משא־ומתן ויש לי כמה קונים", הוא אומר, אך עד היום לא נמצא קונה למלון. כך גם ביחס למלון „אורגיל", ששיף מעוניין למכור אותו כבית־משרדים, אך לא נמצא לו קונה מזה זמן רב. ביחס לבניין השק"ם, הממוקם ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב, הוא אומר שיש לו עניין למכור או להחכיר את הבניין, וכי הוא החל לנהל משא־ומתן אך שוב לא מצא לו קונה.

פרשת בנייתו של בית השק"ם, היתה קשורה, כזכור, בהסכם מגור בין שיף לבין העירייה, שהצביע על הטבות מפליגות למלונאי ואופיינה אחר־כך בריב קולני ותקשורתי בינו לבין ראש העירייה. נכון להיום לא מילא שיף עד תום את חלקו בהסכם עם העירייה — הוא לא שילם מס השבחה על הבניין בסכום המשיך לעשרות אלפי דולרים. לפני מספר חודשים מונה בורר, המקובל הן על שיף והן על העירייה, אך זה עדיין לא הוציא את פסיקתו. בעיריית תל־אביב מנסים עתה לזרז את עבודת הבורר.

לסיכום, הכחשה נוספת של שיף: נודע כי הקבלן שלום גניש מעביר את עסקיו לברזיל והוא משתף פעולה עסקית עם שיף בארץ ובברזיל. כידוע, גניש הוא חבר מרכז „חרות", קבלן ידוע, ששמו נקשר בפרשיות לא נקיות שפורסמו בתקשורת. שיף אומר: „לא מכיר אותו. לא שמעתי אף פעם את השם הזה".

שיף – תוכניות גדולות בברזיל

משנים אדרת לגברת

נבחרי העיר השתמשו בוועדת הערעורים של הוועדה המקומית לסידורים־ופרוטקציה — מאשים אברהם פורז, עכשיו ביטלו את ועדת הערעורים והקימו את „הוועדה המייעצת". „אותה גברת בשם שונה", טוען פורז, ומאיים בבג"צ.

עו"ד אברהם פורז, נציג שינוי במועצת עיריית תל־אביב, שימש בעבר יועץ משפטי לוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה. כמי שמכיר את הנושא ואת הנעשה במינהל ההנדסה, דרש פורז לבטל את ועדת הערעורים של הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של העירייה, שכן ועדה זו הפכה, לדבריו, לגוף שבו התנהלו „עסקים פרוטקציוניסטיים" של נבחרי העיר, שערערו על חוות הדעת של מהנדס העיר, או של היועץ המשפטי של הוועדה, והצליחו להשיג היתר בנייה למקורביהם ולאנשי־שלומם. פורז דרש לבטל את ועדת הערעורים, גם משום שזו לא מופיעה בחוק לתכנון ובנייה, ומכאן שהחלטותיה אינן חוקיות.

הנהלת העיר דנה בדרישה זו של פורז בישיבתה שלשום, והחליטה, לכאורה, לבטל את ועדת הערעורים. ואולם, חברי ההנהלה החליטו להקים ועדה אחרת — „הוועדה המייעצת", שלא תוכל, כך נמסר מן העירייה, לשנות את החלטות הוועדה המקומית, „אלא להחליט אם להעביר חזרה את ההחלטה לדיון בוועדה המקומית".

אברהם פורז טוען: „גם גוף כמו „הוועדה המייעצת" איננו קיים בחוק התכנון והבנייה, וגם מעשה זה הוא בלתי־חוקי. זהו, כך נראה לי, אותה גברת בשם אחר. אם אכן מתכוונים להחליף את ועדת הערעורים בוועדה מייעצת — אפעל נגד כוונה זו, בין השאר, דרך פנייה לבג"צ".

פורז מספר כי היה עד למקרים מספר בהם קיבלה ועדת הערעורים את דעתם של כמה מחברי מועצת העיר, וזאת בניגוד לעמדת מהנדס העיר והיועץ המשפטי של הוועדה המקומית: „לא ייתכן מצב שבו חברי מועצת העיר יסדרו פרוטקציות לקרובי־משפחתם ויאשרו להם היתרי־בנייה למרות שמהנדס העיר מתנגד לכך. מטרתי היא שדעותם המקצועית והבלתי־משוחדת של מהנדס העיר והיועץ המשפטי יתקבלו במלואם, ואני בעצם נאבק למענם".

מתנת פיוס

צבי רגר, יו"ר ארגון העובדים הליברלים וגזבר מפלגתו של ראש עיריית תל־אביב, נחשב, עם לאיש החזק במפלגה הליברלית. יצחק מודעי ואברהם שריר נאלצו להכיר ב־20% אותו כוחו בקרב חברי מרכז המפלגה. היום, לאחר ה„סולחה", שכרת מודעי והמהלך לליכוד, יורד מעמדו של רגר במפלגה הליברלית, והוא חושש לכיסאו כגזבר המפלגה.

רגר, המשמש גם חבר מועצת עיריית תל־אביב מטעם המפלגה הליברלית, נפקד מרוב ישיבות המועצה, מרגיש בעיתוי הטוב לחזור לפעילות בעירייה, לאחר שצליך העניק את תפקידו הקודם בעירייה, ראש אגף המנגנון, לאריה קרמר, חבר המזכירות הארצית של „חרות" וראש הסיעה „חרות" בעירייה, דוגמת רגר עמדת שליטה בעירייה.

גם ראש העיר רוצה בחידוש הפעולה עם מזכיר מפלגתו, לאחר שהיחסים בין השניים הורעו. הוא זימן אליו בשבוע שעבר את רגר, והציע לו תפקיד של ראש אגף התברואה בעירייה. התפקיד חשוב, שכן אגף התברואה אוצר בתוכו למעלה מ־1000 עובדים, והוא המנגנון הגדול ביותר מבחינת כוח־אדם בהשוואה לאגפי העירייה. בתפקיד זה שימש עד לפני שבועיים זאב רפאל, אף הוא חבר המפלגה הליברלית ומקורבו של יצחק מודעי, שמונה לתפקיד מנהל לשכת החברות הממשלתיות. רגר הציע ממנו בתיום שייפגשו שנית, כדי לקבוע באופן סופי את תנאיו החדשים לראשות אגף התברואה.

רגר אומר: „אני רוצה בתפקיד הזה. בקדנציה הקודמת הייתי ראש המנגנון, אבל צליך נתן את התפקיד לקרמר. למרות שהוצע לי להיות חבר בוועדת בניין ערים וועדת הכספים, ויתרתי, אני לא מעוניין להכניס את אפי לשחיתויות של מינהל ההנדסה ולכל השחיתויות שקשורות לקניות ובמשק. אותי מעניין רק דבר אחד — מגע עם עובדים".

אילת רוצה להיות עקבה

אילת עדיין איננה חו"ל, למרות שמסוף המכס הוקם לא הרחק מהעיר ובו נבדקות סחורות נכנסות ויוצאות. ביטול המע"מ ומס המעסיקים וההטבות במס־הכנסה אולי יאזנו את רמת המחירים באילת שלטענת ראש עירייתה, רפי הוכמן, היא גבוהה כיום ב־20־30 אחוזים מן הרמה במרכז הארץ, ויקרבו את אילת לצפון. הרווח הצפוי, של 15 אחוזים, לא יצדיק הברחות בקנה־מידה גדול והמכס נקט אמצעים למנוע גם הברחות פיקטיביות.

אין ספק כי תושבי אילת ייהנו מהטבות המכס, המכונות בטעות „איזור סחר חופשי". הם ישלמו מחיר מופחת על שורה של מוצרים ושירותים החל בדלק, מים, מוצרים בסיסיים ועד לעיתונים, שקבעו מחיר אילתי מיוחד. השאלה הגדולה היא, האם יצליח צעד זה לעצור את ההתדרדרות האיטית של אילת ולהוציא את העיר מתרדמת הקיץ.

ראש העירייה, רפי הוכמן, תולה ב„איזור הסחר החופשי" תקוות גדולות. בראש וראשונה — עצירת הנסיגה. בראיון מנה הוכמן את הנסיגה בפיתוח הכלכלי מאז 1981: סגירת תמנע, שיתוק קו צינור הנפט אילת־אשקלון, ביטול התוכנית להקמת מפעל לשמן דקלים, סגירת תחנת־הכוח של חברת החשמל והעברת בסיס חיל־האוויר לעובדה. המעבר לשימוש בתעלת־סואץ צימצם את מספר עובדי הנמל מ־700 ל־270 עובדים.

מדיניות המיתון הכלכלי הפסיקה זה שנתיים את הבנייה, לכן לא פלא שמספר המועסקים באילת ירד בשליש, מ־10,000 ל־6700, ובמקביל ירד מספר התושבים מכ־20,000 ל־17,000.

הוכמן קובל על כך שאילת היא עיר־פיתוח עם שיעור המועסקים הנמוך ביותר בתעשייה בארץ. פחות מאחוז וחצי מועסקים בתעשייה, לעומת כ־25% בכלל הארץ ו־12.5% בעיירות־הפיתוח. רוב תושבי העיר, כ־60 אחוז, מועסקים בענף התיירות, בלתי־יציב ועונתי באופיו. כפי שסיפר אחד מגורמי התיירות בעיר, ההפצצה בתוניס והמתיחות בעקבותיה הביאה באופן מיידי לביטול של 40 אחוז מההזמנות לחדרים מחו"ל.

המיסים הורדו. האם יתאמתו התקוות לעצירת ההתדרדרות ולתנופת פיתוח, האם זוהי צורת העידוד הממשלתי היעילה והזולה ביותר — רק העתיד יוכיח.

רפי הוכמן מאמין בעתיד. הוא חוזה את פיתוח שדה־התעופה של אילת כמרכז קניות. לדבריו, שישה יזמים בינלאומיים מוכנים לבדוק את כדאיות הפרוייקט, לבצע את התכנון היסודי ולממן, תמורת האופציה, את הקמת נמל־התעופה החדש. הוא סבור כי ניתן יהיה לבנות 5000 חדרי מלון חדשים, מרכז מסחרי, בנקים, משרדים, טרמינל אווירי.

מורידים מחירים. בינתיים רק הטבות מס

תוכניות גדולות

„הייתי שמח מאוד לו יכולנו לקבל טרמינאל אווירי בעקבה, והיחסים היו מתנהלים כמו בגבול שוויץ וצרפת", מוסיף רפי הוכמן, המקנא במקצת בהתפתחות העיר השכנה. „כל מה שאנחנו תיכננו — בעקבה ביצעו", הוא אומר. בעקבה 46,000 תושבים, נמל־תעופה בינלאומי, קו רכבת, 13 מיליון טון מטען, אזור סחר חופשי אמיתי.

אולם הטבות־המס שניתנו עד כה לא יספיקו גם לדעת ראש־העירייה. הוא מקווה לשלב השני של אזור הסחר החופשי — אז הכל יהיה פטור מכל המיסים עבור כולם, תושבי אילת, תיירים מחו"ל ותיירים מישראל. אז תוכל לקום מערכת בנקאית בינלאומית כמו באיי בהאמה, וקאסינו ומרכז בינלאומי לקונגרסים והיפודרום למרוצי סוסים.

בהיפודרום מתעניינת קבוצה דרום־אפריקנית למרוצי סוסים, שמחזור הימוריה השנתי מגיע ל־730 מיליון דולר. תודות לאקלימה הנוח של אילת בחורף הם מוכנים להעביר את הסוסים בחודשי החורף לאילת, לנהל שם את המרוצים ולהעביר אותם בטלוויזיה למהמרים ברחבי דרום־אפריקה ואירופה. אגב, הון מדרום־אפריקה עשוי לזרום לאילת גם לתעשיה. לאחרונה מדובר במפעל להרכבת יאכטות, הסובל מקשיי שיווק מדרום־אפריקה בשל הסנקציות על מדיניות האפארטהייד. המפעל מתכונן להעביר את פעילותו לאילת ויעסיק עשרות עובדים. כן עשוי לקום מפעל אווטרי לביצי יען מקושטות וכן מרכז רפואי לניתוחים פלאסטיים ואתר הבראה לאחר הניתוחים.

מי האבא?

כל זה כרוך בעוד החלטה ממשלתית קטנה: להניח קו־רכבת בין אילת לנחל צין, בהשקעה של 140 מיליון דולר. וזאת במקום השקעה של 170 מיליון דולר בהקמת נמל פחם לאשדוד. חברת קנדיאן־פאסיפיק מוכנה להשקיע את מלוא הסכום תמורת זכיון ל־40־50 שנה. ההובלה תהיה זולה יותר, מיליוני דולרים ייחסכו בדמי מעבר בתעלה וגם ניתן יהיה לייצא מלח בזיל הזול — משכנע אותנו רפי הוכמן.

מי הוא אבי התוכנית לאזור סחר חופשי ונמל חופשי באילת? יעקובי או שריר, פלומין או רפי הוכמן — על כך התחרו אישים אלה בראשית החודש עם הנהגת השלב הראשון. האם יתחרו על כך גם בעשור הבא? האם התוצאות יוכיחו שההשקעה היתה כדאית — התשובה על כך עדיין מכוסה בערפל העתיד.

צבי טימור

ועדת חקירה למניות הבנקים

„הויסות אינו פרי מזימה בנקאית"

אתמול הופיע בפני ועדת־החקירה עו"ד אמנון גולדנברג, המייצג את בנק לאומי ובנק איגוד ואת יו"ר קבוצת הבנק, ארנסט יפת.

עו"ד גולדנברג אמר כי אף לא אחת מההצעות שהעלה האוצר לפתרון בעיית הויסות היתה ראויה ליישום. לדבריו, מטרת הצעת „הרשות" לא היתה לסיים את הויסות אלא לשחוק את שערי המניות ולא כללה צעדים משלימים. הצעת הרשות שימשה כדגל בידי ארידור ולא כאפשרות של ירידה מהויסות.

היום כבר ברור, אמר עו"ד גולדנברג, כי הויסות אינו פרי מזימה שנרקמה במחשכים בין בנקאים, אלא תופעה חברתית שצמחה על רקע אילוצים מיוחדים, היא היתה ידועה לכל הרשויות, פורסמה בתשקיפים וזכתה ללגיטימציה על־ידי המחוקק.

לשאלת פרופ' סרנת, איך שמר בנק לאומי אחרי המשבר וללא הנפקות על הלימות ההון, מנה עו"ד גולדנברג ארבעה גורמים: שיפור במיסוי, הגדלת המרווחים ושיעור הריבית, התייעלות משמעותית בבנק ושינוי בדפוסי גיוס ההון — בשנים קודמות היו לממשלת ישראל קשיים לגייס כספים בחו"ל והבנקים מילאו תפקיד זה. היום המצב שונה, עקב הסיוע המגיע מארה"ב. עו"ד גולדנברג אמר כי גישת ארידור, הטוענת שבעיית הלימות ההון היא בסך־הכל בעיה חשבונאית ויש לערוך את המאזנים בהתאם, אינה מקובלת על בנק לאומי.

פרקליטם של בנק לאומי וארנסט יפת התייחס לעניין הרב שיש למערכת הבנקאות בדו"ח שתגיש הוועדה עם סיום שמיעת העדויות. „בקהילת הכספים הבינלאומית ממתינים בדריכות לדו"ח. לדו"ח משמעות רבה על מערכת הקשרים בין הבנקאות הישראלית לקהילייה הפיננסית הבינלאומית. כל כוחה ומעמדה של מערכת הבנקאות הישראלית בחו"ל הוא באמינותה. פגיעה באמינות המוסדות או האישים העומדים בראשם תשפיע על מעמד המערכת בחו"ל".

עו"ד גולדנברג אמר כי הוועדה נמנעה מלחקור את כל העובדות והגורמים שהביאו לויסות. אם העקבות מובילים למדיניות כלכלית, אסור לוועדה להיעצר ולא לחקור במדיניות. ייתכן, אמר, שכלכלת ארידור היתה כליל השלימות, אך ייתכן גם שהסבה נזק חמור למשק המדינה ואי־אפשר לנתק בין כלכלה נכונה למשבר המניות.

כחבר דירקטוריון אמר עו"ד גולדנברג, כי לדעתו מחיר ההסדר שנעשה בין ממשלת ישראל לבנקים הוא אדיר מבחינת הבנקים. המחיר יכול להוביל להלאמת הבנקאות הישראלית.

הבוקר יופיע בפני הוועדה עו"ד חיים צדוק, נציג לבנק דיסקונט.

רונית אנגלר

נפט אין, אך מניות הנפט עשו 92%

שווי השוק של כל המניות הרשומות למסחר בבורסה ירד בחודש אוקטובר ב־122 מיליון דולר (1.5 אחוזים) והוא מסתכם ב־7.82 מיליארד דולר.

חישובים שנעשו על־ידי חברת „סקיוריטיס" מצביעים על כך שמאז ראשית השנה עלה שווי השוק של החברות הרשומות בבורסה במונחים דולריים ב־21 אחוז — 1.4 מיליארד דולר.

החישובים מורים עוד, כי מראשית השנה ועד סוף חודש אוקטובר עלה שווי מניות הנפט ב־92 אחוז (35.8 מיליון דולר לעומת 18.6 מיליון דולר בסוף 1984). מניות התעשייה עלו ב־38 אחוז, מסחר ושירותים — 26 אחוז ובנקים בהסדר עלו ב־23 אחוז. שוויין של מניות ההסדר עמד בסוף חודש על 5.337 מיליארד דולר.

לעומת זאת ירד שווי מניות הבנקים שאינם בהסדר ב־34 אחוז מאז ראשית השנה, והבנקים למשכנתאות ירדו ב־32 אחוז. מניות המקרקעין נשחקו ב־6 אחוזים.

רשימת החברות הגדולות בבורסה מדרגת שוב את בנק־הפועלים במקום הראשון. שווי של הבנק 1.66 מיליארד דולר, לעומת 1.364 מיליארד דולר בסוף 1984.

בנק לאומי במקום השני שווי „רק" 1.589 מיליארד דולר (לעומת 1.302 מיליארד דולר בסוף 1984).

א.די.בי. במקום השלישי: 780 מיליון דולר לעומת 633 מיליון דולר בראשית השנה.

מבין המניות החופשיות, ים־המלח היא החברה הגדולה ביותר ושווייה כ־275 מיליון דולר. זהו גידול של 50 אחוז לעומת סוף 1984, כאשר שווי המניות עמד על 182 מיליון דולר.

כור נמצאת במקום השני, עם שווי שוק של 139.5 מיליון דולר — גידול של 38% לעומת סוף 1984.

כלל במקום השלישי, עם שווי שוק של 94.6 מיליון דולר — עלייה של 22 אחוז לעומת סוף 1984.

אייל שגב

מבזקים כלכליים

● שיעור הריבית ללווים בקרנות הסיוע למפעלי תעשייה ולישובים חקלאים יופחת מ־72% לשנה ל־48%, החל ביום ה', 7 בנובמבר 1985.

מבנק ישראל נמסר שהפחתת הריבית באה בעקבות שינוי מקביל בשיעור „ריבית החשב הכללי".

● מאה שבעים וחמישה אלף ביקורות על מחירים והצגת מחירים נערכו מאז הפעלת עיסקת החבילה הראשונה, בחודש נובמבר 1984, על־ידי מבקרי משרד התעשייה והמסחר.

בעקבות ביקורות אלו, שנערכו במרכזי השיווק, חנויות ובתי־עסק ובשווקים, הועמדו לדין בשיפוט מחיר 8585 בעלי עסקים. הם נענשו בקנסות כספיים שונים ובמקרים מסויימים גם בעונשי מאסר על־תנאי. במספר מקרים נסגרו בתי־עסק על־פי צווי סגירה שהוצאו על־ידי בית־המשפט.

● לאחרונה יצא לאור כתב־העת „קווים המשרדי", כתב־עת עיסקי לניהול, מיחשוב, טכנולוגיה ומידע משרדי.

ב„קווים המשרדי", היוצא לאור אחת לחודשיים, כתבות, תחקירים, חדשות וידיעות מהארץ ומהעולם בנושאי המשרד. כן מופיעים בו מדורים קבועים בנושאי מיחשוב, תקשורת, מימון, כלכלה, כוח־אדם, לבטיחות, עיצוב ועוד.

השוק האפור — מדד העיוותים של המדיניות המוניטארית

הגדרת מושגים ותופעות הן בדרך־כלל עיסוק ייחודי של פילוסופים, אבל במדינת ישראל כבר מזמן לקחו לעצמם זכות זאת הפוליטיקאים ומצב זה גם נכון בנוגע לשוק ההון האפור. שוק ההון האפור מייצג חלק מאותם זרמי כסף המנותבים שלא דרך המערכת הבנקאית אבל בהחלט נמצאים, בכלל, תחת חבות מס. המערכת הבנקאית נמצאת תחת שליטה מוחלטת של בנק ישראל ומדיניות האוצר מכתיבים את הנזילות של המערכת הבנקאית ואת מחיר הכסף.

מדינת ישראל של השנים האחרונות הצליחה כנראה לנתב את המדיניות הכלכלית שלה דרך מחיר ההון. דבר שהביא, בנוסף לעלות ריאלית גבוהה של ההון, גם להבדלים ניכרים בין מחיר הכסף ללווה לבין המחיר למפקיד. תופעה זו אילצה גופים כלכליים במשק לחפש לעצמם אלטרנטיבות אחרות למערכת הבנקאות לגיוס אשראי ולמתן אשראי, או במילים אחרות, אילצה גופים כלכליים לחפש דרכי מימון שונות לטיפול בכסף על־מנת להקטין לעצמם את פער־התיווך.

מסלקות פנימיות

אצל החברות הגדולות נמצאה הדרך ביתר קלות וזאת משום שמספרם הרב של החברות או הגופים הרבים הנמצאים תחת שליטתן. חברות אלה הקימו מסלקות פנימיות שניתבו את זרמי הכסף בין הגופים השונים אשר בבעלותן, בצורה כזאת, שעודפי נזילות או מחסור בנזילות מייצגים בדרך־כלל אותו גוף ריבית. מכיוון שהגופים הללו נמצאים תחת שליטה אחת, הם לא נזקקים בדרך־כלל לערבויות לאותם כספים. במידה והמסלקה נמצאת לעיתים בנזילות־יתר או במחסור בנזילות, היא מופיעה פעם אחת כלקוח גדול בבנקים, דבר המאפשר למסלקה להתמקח על מחיר הריבית כלווה גדול או כמפקיד גדול.

צורת עבודה זו של הקונצרנים, מאפשרת להם ניצול אופטימלי של הגודל והימנעות מפערי התיווך הגדולים במערכת הבנקאית, זאת בנוסף לוויסות הצרכים הכספיים של הפירמות שבבעלותם. גופים קטנים יותר נתקלים בקושי מסויים בנסיונם להימנע מפערי־התיווך של הבנקים ולעבור עם השוק האפור. גופים אלה נזקקים בדרך־כלל לערבויות בנסותם לקבל כסף. עם הזמן התפתחה השיטה והופיעו מתווכי ביניים שעזרו לשוק זה להתמסד ולהשתכלל. יש לציין, שמתווכים אלה עובדים עם עמלות קטנות מהבנקים ובמקרים מסוימים מווסתים כספים גם בין המסלקות הגדולות.

תיווך בנקאי לא אמין

שוק ההון האפור עלה לכותרות עם הסתבכותם של מספר גופים גדולים בשוק זה. בעקבות זאת נכתבו אלפי מילים על השוק האפור אשר בעיקרון, בעידוד הבנקים ובנק ישראל, קראו לחיסולו. בחינת המצב בתקופה האחרונה והסתבכותם של גופים רבים עם הבנקים („דנות", „אתא", קבוצת גיל ועוד...), מראה שהמצב בשוק האפור אינו גרוע יותר מהמצב במערכת הבנקאית, אשר אמונה על תיווך בנקאי תוך ערבויות מתאימות. גם מערכת זו נכשלת פעם אחר פעם במתן אשראי ללא ערבות מתאימה והיעדר יכולת לממש את החוב. מכאן שהקריאה לחיסולו של השוק האפור אינה יכולה להסתמך על עודף מהימנות של המערכת הבנקאית. השוק האפור יתקיים כל עוד המדיניות המוניטארית שמנהל בנק־ישראל בעידוד האוצר תהיה כפי שהיא כיום.

חוגים בנקאיים בכירים, מעריכים את נפח העיסקות בשוק האפור במיליארד דולר. העיסקות מתבצעות בדרך־כלל לטווחים קצרים, על בסיס שיקלי, ולטווחים בינוניים וארוכים על בסיס הצמדה לדולר ולמדד. עם הפעלתה של התוכנית הכלכלית שעיוותה לחלוטין את שוק ההון, נעו המחירים להלוואות דולריות לגופים בינוניים וגדולים, סביב ריבית של 15־17% במונחים שנתיים והריבית השיקלית נעה בין מחיר פר"מ, קרי: מחיר המינימום לגופים גדולים לבין הריבית הבנקאית החריגה. לפיכך, בהלוואות דולריות, הייתה עדיפות ברורה לשוק האפור וזאת מפני שמחירי הכסף הצמוד לדולר נעו בבנקים מ־24% ומעלה להלוואות בעוד שעבור הפקדות שלמו רק עד 10% לשנה. בהלוואות שיקליות הצליחו הלווים להשיג מחיר ריבית הדומה לבנקים.

שוק ההון האפור עובד עם חשבוניות מס לצורך מע"מ ומכאן שנמצא גם תחת חבות מס־הכנסה. גודלו והתמסדותו של השוק מחייבים לאו דווקא את חיסולו אלא את בדיקתה מחדש של מדיניותה המוניטארית של הממשלה. היווצרותו של שוק כזה מהווה שסתום ביטחון מול הביורוקרטיה של בנק ישראל, המנסה בצורה חוכבנית לנחש את נפח האשראי הרצוי למשק ולהכתיב שיעורי ריבית שאינם מאפשרים לעסקים לתפקד בצורה יעילה. גודלו של השוק והתמסדותו, יכולים להוות תמרור בפני ממשלה על גודל העיוות שבמדיניות המוניטארית, ומכאן שחיסולו של שוק זה לא רק שיפתור את העיוות אלא אף יעמיק אותו.

אפור או שחור?

המצב בישראל דומה למדינות מזרח אירופה, שבהן קובעי המדיניות הגיעו מזמן למסקנה שבגלל הביורוקרטיה הממשלתית והשארת הריכוזיות בהכוונת המשק, מחייבים הימצאותו של שוק שחור, שלפי הערכות מומחים מגיע לאחוזים גבוהים מהתל"ג.

היווצרותו של שוק אפור במדינות דמוקרטיות מהווה תמרור לקובעי המדיניות, שאינו יכול לקרות במשטרים לא דמוקרטיים, ועל כן מתפתח שם שוק שחור. ובמידה והעיוותים בכלכלה גדלים ומתמשכים לאורך זמן, עלולים גם חלקים גדולים מהעיסקות המתבצעות בשוק האפור לעבור לשוק השחור ולקעקע לחלוטין את יכולתה של הממשלה לנווט מדיניות כלכלית.

השוק האפור שנמצא תחת חבות מס, הוא חלק אינטגרלי ולגיטימי מהכלכלה ומאותת לממשלה על מגרעותיה בכלכלה. במקביל, הוא מאפשר לפירמה לנצל ביתר כדאיות ויעילות את כושרה העסקי. על כן ראוי שקובעי מדיניות יבינו, שהפעלת מדיניות מוניטארית מתקבלת על הדעת, תצמצם מאליה את השוק האפור עד למינימום.

אבי יואב

טור החדשות

סיוע לחקלאות ולתעשיה — כשיעמדו על סף התהום

סכום של כארבע מאות וחמישים מיליון דולר יוקצב בשלבים לרשותם של הבנקים כדי לסייע למפעלים ולארגונים חקלאיים שנקלעו לקשיים כספיים.

בדיונים המתנהלים באחרונה בעניין זה מתגבשת הצעה לסייע לגופים ומוסדות הנתונים במצוקה כספית על־ידי פריסה של הלוואות קצרות־מועד ומעיקות על־פני תקופות ארוכות יותר. במספר מקרים ינתנו גם לגופים כאלה הלוואות נוספות, אולם זאת רק בערבות של המדינה.

יש להניח כי בימים הקרובים יקיימו ראשי בנק ישראל והאוצר סידרה של פגישות עם ראשי הבנקים, כדי לגבש סופית דרכים מעשיות לפתרון המצוקה.

על־פי המסתמן עד כה יקבלו המגזרים החקלאיים כשלוש מאות מיליון דולר על־מנת לפרוס את החובות הקיימים. מחצית מסכום זה תיועד כנראה למושבים והמחצית השנייה לקיבוצים. אתמול נפגשו אנשי התק"ם עם ראש־הממשלה שמעון פרס ועם קבוצה נוספת של שרי מערך, וביניהם גם סגן שר־האוצר ושר התכנון והכלכלה, כדי לדון במצב הקשה שבו נתונים הקיבוצים. באותה פגישה נרמז לקיבוצים כי יש כוונה לסייע להם ולא להניח להם להתמוטט.

בראשית השנה הבאה יינתן גם סיוע למפעלי התעשייה, באמצעות הפניית כספים שיגייסו קופות גמל באמיסיות שלהם. הכוונה היא להעמיד לרשות המגזר התעשייתי סכום נוסף של 150 מיליון דולר, כדי להשתמש בו לחידוש הצמיחה ולחידוש ההשקעות במפעלים.

א.ש.

מפעלי תעשייה יתמוטטו בגלל גובה הריבית

ראשי התאחדות התעשיינים תובעים מוועדת־הכספים של הכנסת לפעול מייד להקטנת הריבית הבנקאית.

מסמך שהוכן על־ידי אלי שמאי, ראש אגף כלכלה וסחר־חוץ בהתאחדות התעשיינים, קובע כי הריבית הריאלית כיום מגיעה לכדי 6־8% לחודש. שמאי אמר לי כי מפעלי תעשייה יתמוטטו בשיעורי ריבית כה גבוהים.

משלחת של תעשיינים עומדת להופיע מחר בוועדת הכספים של הכנסת כדי להתריע בפניהם על חומרת המצב בתעשייה. המפעלים תובעים מהממשלה פריסת חובות לטווח ארוך, על רקע הקשיים במכירות. מדובר בעיקר בשורה ארוכה של מפעלים אשר עבדו עבור מערכת־הביטחון אשר צימצמה את הזמנותיה, ובשל כך מפעלים אלה אינם מסוגלים לעמוד בהחזר חובותיהם. מדובר במפעלים בענף האלקטרוניקה והמתכת.

א.ש.

630 עובדים יפוטרו ב„אגד"

קואופרטיב „אגד" הודיע לשירות התעסוקה כי יפטר 630 עובדים שכירים בכל רחבי הארץ. הודעה זו מחריפה את מצב התעסוקה בארץ.

גם מפעל „עשות" באשקלון הודיע על פיטורי 130 עובדים ומפעל „אורדן" בנתניה הודיע על פיטורי 110 עובדים. פיטורים אלה באים על רקע הצימצום בהזמנות מערכת־הביטחון, שמפעלים אלה עובדים בעיקר עבורה.

בחודש אוקטובר נמסרו ללשכות התעסוקה הודעות על פיטורי 1215 עובדים בכל רחבי הארץ. וזהי עלייה של כ־50 אחוז לעומת כל אחד מן החודשים הקודמים. בשירות התעסוקה טוענים כי מגמה זו תלך ותחריף בחודשים הקרובים.

א.ש.

ההסתבכות ב„ביטוח הדדי": ניהול כושל וריבית קצוצה

היקף החובות של חברת „ביטוח הדדי" נע סביב 40 מיליון דולר. חברת „ביטוח־הדדי" היא סוכנות הביטוח של תנועת המושבים, אשר עושה מאמצים לשקם את החברה.

חברת „ביטוח הדדי" נקלעה לקשיים כספיים חמורים ביותר בעקבות הסתבכות בשוק הכספים האפור. החברה נטלה הלוואות בשוק האפור בריבית רצחנית, ובמקביל היא הלוותה כספים לחברי המושבים בריבית נמוכה.

תנועת המושבים מינתה ועדה מיוחדת אשר בדקה את הסיבות להסתבכות העמוקה. בראש הוועדה עמד רואה החשבון יגאל ברייטמן וחבריה היו: רו"ח אורי בר־ניר, רו"ח יוסף הורביץ, עו"ד יעקב דינאי והכלכלן נחמיה חסיר. ועדה זו הגישה אתמול את ממצאיה למזכירי תנועת המושבים גרליה גל ויוחנן (ג'וני) דניאל.

ממסקנות הוועדה עולה כי הגרעון החל להיווצר בשנת 1979 אך נתגלה בשנת 1982 בלבד, בגלל הפיגור בבדיקת הדו"חות הכספיים. בסוף שנת 1984 הסתכם החוב של „ביטוח הדדי" בכ־38.4 מיליון דולר ומאז הוא תפח בכ־5 מיליון דולר נוספים. ממסקנות הוועדה עולה כי עיקר הגרעון נגרם עקב גיוס כספים בשוק האפור, הן לצרכי מימון שוטף והן לשם מתן הלוואות בהיקף נרחב, דבר אשר חרג ממטרות הפעולה המקוריות של האגודה.

ההלוואות בשוק האפור נלקחו בריבית גבוהה מאוד, בממוצע 60 אחוז ריאלי בשנים 1980־81, מבלי שהובחנה הבחינה במחיר הגבוה של הכסף. והמושבים אשר קיבלו חלק מהלוואות אלו שילמו ריבית גבוהה מזו שהיתה נהוגה בארגוני הקניות, אך נמוכה בהרבה ממחיר גיוס הכסף.

בין גורמי הגרעון והמפולת נמנים גם ניהול כושל של האגודה והעדר בקרה מתאימה של מוסדות התנועה.

עם גילוי הגרעון ב־1982 נעשו מיד פעולות לבלימת המפולת אשר כללו: החלפת כל סגל הניהול, החלפת מקורות המימון מהשוק האפור לאשראי מוסדי.

אייל שגב

גידול של 60% בתביעות לדמי אבטלה

שיא חדש במספר התביעות והדרישות לדמי אבטלה שהוגשו למוסד לביטוח לאומי בחודש אוקטובר. מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, נסים ברוך, שמסר על כך, ציין כי בחודש הוגשו 5370 תביעות חדשות, שהם 30% יותר מאשר בחודש שעבר (4170).

ניסים ברוך אמר כי באיזור המרכז (במחוזות תל־אביב, יפו, פתח־תקווה וכפר־סבא) בולט במיוחד הגידול במספר התביעות החדשות לעומת שאר חלקי הארץ.

מהמוסד לביטוח לאומי נמסר כי בחודשים אוגוסט־אוקטובר נרשמו כ־14,000 תביעות חדשות, המהוות גידול של כ־60% בהשוואה לתקופה המקבילה (מאי־יולי 1985).

הנדסת התכלה צוברת הפסד

חברת „הנדסת התכלה" נקלעה להפסדים כבדים בגלל חוסר אפשרות לשווק את מתקניה להתפלת מים. בעבר היתה החברה רווחית ביותר, משווק של מתקני התפלה לשוק האיראני, אשר רכש ממנה כמויות גדולות של מתקנים. מאז סגירת שוק זה ניסתה החברה למצוא שווקים חליפיים, אך הדבר כרוך בקשיים רבים. באחרונה הוחלט על פיטורי 50 עובדים מתוך 190 העובדים שנותרו בחברה.

א.ש.

גלגלי הבורסה

התמוטטות, מפולת, מכירה כללית

מכירה כללית, התמוטטות, מפולת — כך תוגדר אתמול השוק במניות. היו פי 28 יותר ירידות מאשר עליות. ההיצע ההתחלתי במניות ההסדר הגיע ל־7.6 מיליארד שקל ומזה 2.4 מיליארד שקל במניות בליל. בשוק איגרות החוב היה עודף ביקוש של 1.1 מיליארד שקל לצמודות למדד ועודף היצע של 1.6 מיליארד בצמודות לדולר. בנק ישראל יציע היום מילווה קצר־מועד בסכום שיא של רבע טריליון שקל.

לפני הצהריים הוציא הציבור 6 מיליארד שקל מקרנות נאמנות המתמחות במניות והשקיע 4.5 מיליארד שקל בקרנות נאמנות אחרות. מזה מיליארדי שקלים ב„סגולה".

בנק ישראל יציע היום איגרות חוב מילווה קצר מועד בסכום שיא של 250 מיליארד שקל, מזה 150 מיליארד שקל ל־4 שבועות ו־100 מיליארד שקל ל־8 שבועות.

במילווה קצר המועד נעו אתמול התשואות בין 3.06% ל־3.93%, תוך מחזור של 18 מיליארד שקל, שעיקרו מכירות בנק ישראל.

שער הדולר היציג ירד אתמול ב־8.80 שקל, ב־0.59%. דולר נוסעים ירד ל־1,756.30 שקל. דולר שחור נע בין 1570 ל־1580 שקל.

בשוק המניות ירדו אתמול 530 שערים, לעומת 14 שעלו ו־61 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 201 ב־5 ויותר ו־3 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 95 „מוכרים בלבד" ו־1 „קונים בלבד" (בנק הפועלים מבנ').

המחזור בשוק המניות עלה אתמול ל־6.7 מיליארד שקל. מזה 4.4 מיליארד שקל במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה בלבד הגיע ל־1.4 מיליארד שקל.

במניות ההסדר היו רק ירידות באחוזים: אי די בי רג' — 12.6; אי די בי ב' — 12.7; אי די בי א' — 10.3; אגוד — 11.4; דיסקונט ב' — 12.1; דיסקונט א' — 11.3; מזרחי ש' — 11.7; מזרחי מ' — 11.3; פועלים ש' — 11.9; פועלים מ' — 12.0; כללי — 12.3; בליל — 12.9; מימון סחר 1 — 1.2. תשואותיהן השנתיות נעו בין 13.67% (דיסקונט ב') ל־14.59% (הפועלים מ'), הפועלים ש' — 14.49%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות באחוזים: אוה"ח — 10.0; ספנות 0.1 — 14.2; ספנות 0.5 — 13.8; כללי — 6.2; בינלאומי — 16.8; פי בי — 9.1.

במניות החופשיות בלטו הירידות באחוזים. המניקס 0.1 — 14.9; ערוכה 0.5 — 15; מגרב 5 — 11.5; פיתוח משכ' — 10.1; כלל סחר — 10.1; לודזיה 4 — 10.1; פטרוכימיים — 10.1. לעומתן בלטה העלייה ב־7.0% במניות מגורה 1 (בעוד שלמגורה 5 נרשם שער „מוכרים בלבד" פעם שנייה ברציפות).

ערך השוק של המניות החופשיות ירד אתמול ב־6.8%.

האופציה של כבלי ציון, שירדה שלשום ב־48.3% (מ־1,243 ל־643), ירדה אתמול ב־22.2% אחוזים נוספים (מ־643 ל־500).

בשוק איגרות החוב שררו עליות בצמודות למדד עד 0.5% בסוג „שגיא" ועד 4.1% בסוג „גליל", בסוג „80% הצמודה" היו ירידות מעטות עד 2.7% ועליות רבות עד 0.8%. בצמודות לדולר ירדו השערים עד 1.4% בסוג „אזמון", עד 3.2% בסוג „רמון" ועד 3.9% בסוג „גלבוע".

המחזור בשוק אג"ח הגיע ל־6.6 מיליארד שקל.

● ישפרו הפסידה כ־266 מיליון שקל בשנת 1984/85, לעומת רווח נקי של 68 מיליון שקל בשנת 1983/84.

● „שלוינת מבוינת מפעלי טקסטיל" הפסידה כ־1.7 מיליארד שקל במחצית השנה הראשונה של 1985, לעומת רווח של כ־302 מיליון שקל במחצית השנה הראשונה של 1984.

● „עמר ופלמ" הפסידה כ־1.2 מיליארד שקל בשנת 1984/85, לעומת רווח מתואם של כ־133 מיליון שקל בשנת 1983/84.

אלחנן הורוביץ

האוצר מכחיש ידיעות על פיחות צבי

בעקבות פרסום שהיה באחד העיתונים בעניין פיחות צבי בפברואר — משרד האוצר מכחיש זאת מכל וכל. המשנה האוצר לא נעזרו דיונים ביחס לשינוי מדיניות שער־החליפין בחודשים הקרובים.

● בשבת, ה־9 בנובמבר, יגיע לישראל, מריו סלפיירוח רוזה, השר הברזילאי לפיתוח אורבאני ושימור איכות הסביבה. זו הפעם הראשונה ב־12 שנים ששר בראזילאי מבקר בישראל. השר ופמלייתו ישהו במלון תל־אביב חמישה ימים.

בעריכת עליזה וזורי

מה חדש

רוק נגד אפארטהייד

מאת עופר ניר

פעילות הרוק האנגלו־אמריקני נגד אפארטהייד ובעד זכויות השחורים בדרום־אפריקה נמשכת במלוא־התנופה. לאחר „שחררו את נלסון מנדלה" (השיר הראשון, למעשה, שהוסגה את הזרקורים לכיוון של נלסון מנדלה, מנהיגו הכלוא של „הקונגרס האפריקני הלאומי"), בביצוע של להקת „ספשלז", באו אמני רוק נוספים ותרמו למודעות הקהל הרחב לנעשה בדרום־אפריקה.

סטיב ואן־זנדט כתב והקליט עם עמיתיו את השיר „סאן סיטי" וכו הבטחה „לא אופיע בסאן־סיטי", שהיא אתר הימורים ידוע בחסות דרום־אפריקה. סטיבי וונדר (שהקדיש את שירו „צילצלתי לומר שאני אוהב אותך" לנלסון מנדלה) ממשיך ותוקף את האפ־ארטהייד בשיר מתוך אלבומו החדש, „במעגל מרובע". השיר נקרא „זה אסור" (או „זה עוול"), ומשתתפים בו גם כמה זמרים שחורים הקשרים בשפתם. התקליטון האחרון בסידרת תקליטי המאבק נגד דרום־אפריקה מחזיר אותנו אל השם הראשון שהזכרנו, „הספשלז" (ליתר דיוק, ג'רי דאמרס, מנהיג הלהקה. הוא כתב שיר בשם „רוחות השינוי" ונתן אותו לרוברט ויאט (Wyatt), מוסיקאי ידוע שקרוב לנושא של זכויות האדם ובכלל, לנושאים חברתיים, בבריטניה ובעולם כולו. ויאט, מי שוכה, שר בעיצומה של מלחמת פוקלנד את „בניית ספינות", שיר אנטי־מלחמתי שכתב אלביס קוסטלו. בצד השני של התקליטון החדש, שיר בשם „נמיביה" שנכתב בידי משורר צעיר, חבר „סוופו", החזית לשחרור נמיביה. כל ההכנסות מן התקליטון הזה מיועדות למחתרת הלוחמת בשלטון הלבן. מטרה נוספת שווייאט ודאמרס מקווים להשיג אותה: לעורר דעת־קהל לשחרורם של אסירי המחתרת ובראשם אחד ממנהיגיהם, אליזר טורלהבי.

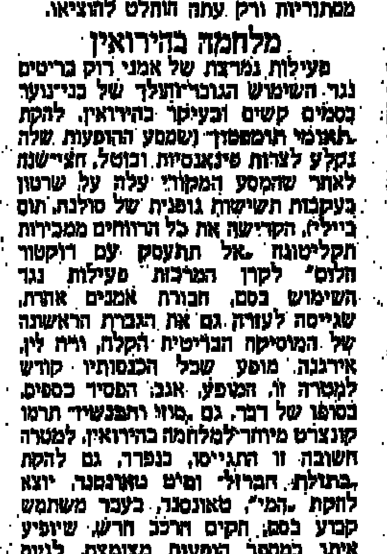
תאומי תומפסון – ההכנסות – לקרן נגד שימוש בסמים

התקליט נעלם

תקליט מעניין, שיראה־אור בקרוב גם בארץ — „אבוד בין כוכבים", שירים של קורט וייל, בביצוע אמנים מעולים, אנגלים ואמריקנים, וביניהם: סטינג, מריאן פייתפול, תום וייטס ולו ריד. ריד מבצע את „שיר ספטמבר" והשיר הזה יצא על גבי תקליטון, לבחון את תגובת הקהל לפרוייקט הזה.

●

„בטלו חגלי", זה שמו של אלבום חדש שיצא באנגליה לפני ימים אחדים והוא מציג קבוצה יוצאת־דופן של אמני רוק: קית ריצ'רד ומיק ג'אגר מזה ורוד סטיוארט מזה. התקליט הזה הוקלט לפני 11 שנה אבל נעלם, או נגנז, בשל סיבות מסתוריות ורק עתה הוחלט להוציאו.

מלחמה בהירואין

פעילות נמרצת של אמני רוק בריטים נגד השימוש הגובר־והולך של בני־נוער בסמים קשים ובעיקר בהירואין. להקת „תאומי תומפסון" (שמעט הופעות שלה נקלעו לצרות פיננסיות, ובוטל, הצ'יינה לאחר שהמקסם המקורי עלה על שרטון בעקבות תשישות גופנית של סולנה, תום ביילי), הקדישה את כל הרווחים ממכירות תקליטונה „אל תתעסק עם דוקטור חלום" לקרן המרכזת פעילות נגד השימוש בסם, חבורת אמנים אחרת, שגייסה לעזרה גם את הגברת הראשונה של המוסיקה הבריטית הקלה, וריה לין, אירגנה מופע שכל הכנסותיו קודש למטרה זו. המופע, אגב, הפסיד כספים, בסופו של דבר. גם „מוו והפגשיד" תרמו קונצרט מיוחד למלחמה בהירואין. למטרה חשובה זו התגייסו, כנפרה, גם להקת „בתולת הברזל" ופיט טאונסנד, יוצא להקת „המי", טאונסנד, בעבר משתמש קבוע בסם, חקים חרכב חרש, שיופיע איתו במספר הופעות מצומצם, לגיוס כספים עבור ארגון הנקרא „דאבל או." העוסק בהקמת מרכזי־גמילה בבריטניה. בין חברי הלהקה: דייויד גילמור, יוצא להקת „פינק פלויד". יש להניח כי טאונסנד יוסיף ויתרום מהכנסות אלבומו החדש „עיר לבנה". גם „בתולת הברזל", כאמור, החליטה לתרום למלחמה בהירואין. להקת הרוק־הכבד, ששכה ממסע־הופעות ארוך ומתיש, הוציאה תקליטון בשם „מקום מישלט" וכל ההכנסות, יוקדשו למספר ארגונים ושמטפלים בנושא הגמילה מסמים.

זה קורה

הפלישה הבריטית לארצות־הברית

מאת עופר ניר

יותר ממאתיים שנה עברו מאז הבריחו המושבות האמריקניות על ניתוק מן הכתר האנגלי ושלטון עצמי. עכשיו הם מוצאים עצמם תחת שלטון בריטי. הפעם, הכל נעשה בדרכי נועם. בלי דם, אבל עם הרבה יזע ותיחכום. שדה־המערכה הוא מצעדי הפזמונים, דירוגי המכירות, סרטוני הווידיאו. הפלישה של הפופ הבריטי, בשיא כוחה.

בסך־הכל, „נוקמים" הבריטים על הפלישה האמריקנית בשנות החמישים, ימי הרוק־אנד־רול של ג'רי לי לואיס, בארי הולי, ג'ין וינסנט, צ'אק בארי ובראש כולם המלך, אלביס פרסלי, שמעודו לא ביקר בבריטניה ואף־על־פי־כן, זכה שם להצלחה אדירה.

אחר־כך, בשנות השישים, חלה תפנית. הפופ הבריטי השתלט על ארצות־הברית, בדרך לכיבוש העולם כולו. בראש כוח המשימה המיוחד עמדו ארבעת החיפושיות מליברפול. בין השנים 67־1964 היו ללהקה המופלאה הזאת לא פחות מחמישים להיטים במצעד האמריקני. לצד החיפושיות, אבל עדיין במרחק של כבוד, באו להקות אחרות תוצרת בריטניה — „האבנים המתגלגלות", „מתבודדי הרמן" ועוד ועוד.

לקראת סוף שנות השישים שבו להקות הרוק האמריקניות והשתלטו על המגרש הביתי שלהן. אבל שוב, במחזוריות היפה הזאת, חזר הפופ הבריטי לומר את דברו בארצות־הברית. זה החל בסוף העשור הקודם, עם הגל־החדש הבריטי והלך והתמשך בראשית שנות השמונים. הוליכה את ההסתערות הזאת להקת „משטרה", שהצליחה לשבור את שיא מכירת הכרטיסים שהציבו „החיפושיות" לפני שנים, באיצטדיון „שי־" הענק בניו־יורק. תופעה מעניינת: להקות אנגליות שלא כל־כך הצליחו במולדת מצאו קהל גלהב דווקא בארצות־הברית. אחר־כך, משחבו לבריטניה, כבר היו במעמד של להקת־על, מגה־גרופ. „להק שחפים" למשל, או „הפיקס", שזכו להצלחה בקנה־מידה לא גדול בבריטניה והפכו, תוך זמן קצר, להצלחה אדירה בארצות־הברית. באמצע, הספיקו להופיע בישראל. היום יהיה קשה מאוד להשיג את הלהקה באותו מחיר... ועוד כוכב, בילי איידול. לשעבר סולן להקת הפאנק־רוק „דור איקס" וכיום זמר מצליח בארצות־הברית, פחות בבריטניה.

בשנתיים האחרונות הלך הגל הבריטי וגבר. רשת הטלוויזיה־בכבלים „אמ.טי.וי.", המשדרת מוסיקה בווידיאו נודסטופ, תרמה תרומה מכרעת לכך. הלהקות־הבריטיות ידעו לנצל את המדיום הזה בצורה הטובה ביותר. עמדו לרשותם במאים מעולים (גודלי וקרים, ראסל מלאקהי) ותקציבים גדולים של חברות התקליטים. זו היתה השקעה משתלמת. השוק האמריקני והיפאני נחשבים לחשובים ביותר. חשוק חסיני, כמובן. גדול יותר, אבל בינתיים עוד לא חדרו אליו. עובדים על זה...

„דוראן דוראן" ו„מועדון תרבות" הן הבולטות ביותר מבין הלהקות הבריטיות שהשתמשו ב„אמ.טי.וי." כדי לחדור אל שוק התקליטים האמריקני. קודם וידיאו, אחר־כך הופעות ואחר־כך, אל הבנק. מדברים כאן על כסף גדול. הפופ הבריטי הוא חלק מן המשחק הזה. הוא לא יכול להרשות לעצמו לוותר על ארצות־הברית.

„וואם" – חוד החנית של הפלישה

בדירוג עשרים הלהיטים הגדולים ביותר בארצות־הברית לשנת 1984 הופיעו ארבעה אמנים ולהקות מבריטניה ועוד דואט אחד, אנגלו־אמריקני (פול מקארטני ומייקל ג'קסון ב„אמרי אמרי אמרי"). השנה נראה, כי בסיכום הסופי ייכללו הרבה יותר.

כדי לסבר את האוזן, נעיין בדירוג מצעדי הפזמונים והתקליטים ארוכי־הנגן בארצות־הברית, בסוף אוגוסט. במקום הראשון צמד בריטי, „דמעות לפחדים", בתקליט „שירים מן הכיסא הגדול". אחריו, מן המקום השלישי ועד לחמישי, עוד שלושה תקליטים של מבצעים מבריטניה ובסך־הכל, 11 תקליטים בריטיים בין 40 הראשונים. בחישוב זה לא נכללה להקת „תחנת כוח", בה חברים שלושה בריטים ואמריקני אחד. סדר צריך להיות... במצעד הפזמונים, שלושה להיטים בין עשרת הראשונים — „צעק" של „דמעות לפחדים", „אם אתה אוהב מישהו" של סטינג ו„בכל פעם שאת הולכת" בביצוע פול יאנג. מלבדם, עוד שמונה להיטים בביצוע בריטי, בין ארבעים הראשונים.

ייתכן שתמונה זו, בסוף אוגוסט, נראית „בסדר", אבל אין בה כדי להראות את עוצמתה של „הפלישה הבריטית". נרחיב מעט את היריעה. מאז ינואר ועד סוף אוגוסט, כמעט ולא היה חודש שבו לא ניצב להיט בריטי כלשהו בראש המצעד האמריקני. בשמונת החודשים האלה, צעדו בראש המצעד הבריטי לא פחות מתשעה להיטים בריטיים ועוד שניים שהם שיתוף־פעולה אנגלו־אמריקני (פיליפ ביילי ופיל קולינס עם „מאהבת קלת־דעת" ו„נוכרי" — בה חברים שלושה אנגלים ואמריקני אחד — בלהיט „רוצה לדעת מהי אהבה"). פיל קולנס הגיע עוד פעמיים לראש המצעד האמריקני, עם „עוד לילה אחד" ו„סוסודיו". גם „וואם" הגיעו, השנה פעמיים לראש המצעד. פעם עם „כל מה שהיא רוצה" ופעם בלהיט הסולו של ג'ורג' מייקל, „לחישה פזיזה". להיט נוסף, „העירי אותי לפני שאת רוקדת", עשה זאת עוד בשנה שעברה.

פיל קולינס, „וואם", „דוראן דוראן", „דמעות לפחדים", להקת „מחשבות פשוטות" — כולן הגיעו לראש מצעד הפזמונים בארצות־הברית. חלקם יותר מפעם אחת. זה אומר הרבה פירסום וגם הרבה תמלוגים. זה אומר, השוק האמריקני תלוי עתה יותר מתמיד בבריטניה לתצרוכת המוסיקה הפופולרית שלו. נכון, אין כמעט ספק כי מי שתעמוד בסיכום השנה הזאת, בראש מצעד המכירות תהיה זמרת אמריקנית, מדונה. אבל אחריה, יהיה משקל רב ללהקות הבריטיות. בין התקליטים, אגב, אין לבריטים הצלחה רבה. עד עתה הגיעו רק שתי להקות וזמר אחד למקום הראשון במצעד, אבל כשהגיעו שמרו על מקומם למשך זמן לא קצר. אלה הם, כמובן, פיל קולינס, „דמעות לפחדים" ו„וואם".

צריך הוכחה נוספת להשתלטות הבריטית על מצעדי הפזמונים בארצות־הברית? בבקשה. זה קרה בסוף חודש מאי השנה. כל שלושת המקומות הראשונים נתפסו בידי להקות בריטיות. בין עשרת הראשונים היתה רק זמרת אחת תוצרת אמריקה, מדונה. כל השאר היו בריטים וגרמני אחד (הרולד פלטרמייר) לתוספת עניין...

מאתיים שנה ויותר אחרי שהשתחררו מעול הכיבוש הבריטי, שבים האמריקנים ונכנעים. הם אוהבים את זה.

קצת היסטוריה

אקדחי סקס ומוסיקה קלאסית

מאת עמית רוט

האלבום "Never Mind the Bollocks, Here's the Sex Pistols" היה אלבום הרוק הטוב ביותר שיכול להיווצר אי פעם", אמר ג'והני ליידון (ג'והני רוטן), סולן להקת הפאנק האנגלית „סקס פיסטולס": „קים אמרסון היה איש התקליטים האקסטרווגאנטי הטוב ביותר שהיה לרוק מאז ג'ימי הנדריקס", אמרה אנציקלופדיית רוק על נגן הקלידים של להקת הרוק „אמרסון, לייק אנד פלמר". התקליט הגיל נולד חשבוע לפני שמונה שנים, אמרסון נולד לפני 41 שנים, וכאן מסתיים המשותף, או אולי בעצם לא. בתולדות הרוק־נ־רול נרשמת תנועת הפאנק, שהתפשטה באמצע שנות השבעים בעיקר באנגליה, (שכבת בישתון כלחדים, שיער עומד באוויר, צלבי קרס, מוסיקה ואלימות). בהתקוממות ברוק נגד אותה שקיעה תרבותית מלאת זוהר ובכסף ש„אמרסון, לייק ופלמר" הושיבו לייצג בשנות ה־70.

הפאנק פתח את השערים המוחבאים של חברות התקליטים, שערים שהראשים הסתומים של מנהלי תעשיית המוסיקה סגרו בפני מאות להקות חדשות. „אני שיניתי את תעשיית המוסיקה. אני פתחתי דלתות והקלתי על להקות חדשות. באותו זמן היה מונופול של להקות כמו הרולינג סטונס על כל העסק. חברות תקליטים לא החתימו הופעות חדשות, והיה צריך המון כסף בשביל ההפקות (הגראנדיוזיות) שעשו באותו זמן". זה עשה את המוסיקה חסרת שימוש ותוקף. אני החזרתי את זה שוב לשורשים, לאדמה. (אבל) עכשיו תעשיית המוסיקה נראית עוד יותר מבולבלת ממה שהיתה אז", — אמר ג'וני ליידון, היום מנהיג להקת „תדמית ציבורית בערבון מוגבל".

„אני חלק מדור שלם. בוא נאמר, שבמקרה קרה שאני הייתי הדובר הטוב ביותר של הדור". ליידון — רוטן (הרקוב) — שונא את האופנה שעשו מהפאנק, את התלבושות שהפכו למדים ואת הפוליטיקה הימנית.

*

כשה„סקס פיסטולס" הוציאו את אלבומם היחיד הוא היה בן 17. הלהקה החמה ביותר באנגליה הוחרמה בכל אמצעי התקשורת, בגלל שירים כמו „אנארכיה בממלכה המאוחדת" ו„אל נצור את המלכה", ואולמות הקונצרטים נסגרו בפניהם בגלל החרס שנגרם ואלימות הקהל. „הכל היה מאד אלים ומסוכן", מספר ליידון „במצעתי די הרבה. היינו שנואים, מתועבים לגמרי. לא היה לנו בשום מקום קהל. מכרנו מעט תקליטים ברפובליקה בננות קטנה שנקראת בריטניה. התקליטים לא שינו באמת את העולם. עד שאנחנו חדלנו להתקיים, עתה הכל נראה באור אחר, וזה לא הוגן. זה לא נוער להיות תנועה. לא רצינו לשנות את העולם. רצינו לשנות את עצמנו".

„בימים של קיום הלהקה הסתדרתי המון חוזי הקלטות בגלל שכל מיני שמות גדולים, שותפים בחברות התקליטים, היו מרימים טלפון לבוס (ואומרים: אני מצטער, אני לא רוצה להיות באותה חברה כמו הלהקה המסוייטת ההיא. זה היה, נורא. כשהכל נעשה גדול הרגשתי באמת נורא, בגלל שאנחנו היינו אז חסרי פרוטה בזמן שאנשים חשבו שאנחנו עושים זאת רק בשביל הכסף.

„זו הבדיחה, אתה מבין... אתה יכול לקבל את כל הכיסוי העיתונאי שאתה רוצה וזה לא משפר את מצבך הכלכלי. ואז אתה מוצא שאנשי מעמד־הפועלים, שממנו באת ולמענו אתה רוצה לשפר את הדברים, יכולים להיות ואוייב. הגרוע ביותר שלך, וזה לימד אותי משהו אל תניף דגלים למען אף אחד חוץ מעצמך, זה כואב".

המוסיקה של ה„סקס פיסטולס" באותו תקליט היא אחד הדברים הטובים שנעשו ברוק. אנרגיה רצופה, רוק מצויין, מלים חכמות, אנארכיה אפקטיבית. אחר כך באו בעיות, ושיתוף־פעולה עם שודדי הרכבות רונאלד ביג, וסצינת המוות המכוערת של סיד וישיוס (האכזר — נגן הבאס שמת ממנת יתר).

שנת 77 נשקה גם את נשיקות הפרידה להרכב להקות רוק גדולות ולסגנונן המוסיקאלי. ביניהם „אמרסון, לייק אנד פלמר", אחד מצוותי הנגנים המובחרים שקמו אי פעם. קיטי אמרסון בקלידים, גרג לייק בבאס וגיטארות וקרל פלמר המרחים — בכלי הקשה ותופים. „הסופר גרופ" האנגלי הזה נולד משלוש להקות: „תרנגול אטומי", שבה ניגן פלמר, „קינג קרימזון", בה שר וניגן בשני התקליטים הראשונים גרג לייק, ולהקת „נייס" — של אמרסון, בה פיתח את התכונות הבולטות שלו: שליטה מרהימה באורגאנים וכלי מקלדת אחרים, שילוב של מוסיקה אמנותית (קלאסית) אידוטית. ג'ן הרוק, אישיות מופרעת, התעללות חסרת רחמים בכלי הנגינה שלו. הוא זכה לביקורת חריפות, כאשר הצית את הדגל האמריקני בעת ביצוע „אמריקה" של ליאונרד ברנשטיין, דבר שאף מנע מהלהקה להוציא את היצירה בתקליט בארה"ב.

מה שאמרסון עשה אז היה מהרבה בחינות חדשני, מעניין, נועז ואפילו מוצלח. הדוגמה השלימה ביותר להצלחתו הוא תקליט הבכורה של השלישיה, E.L.P., עם ציור היונה, תקליט נפלא באמת, ובאופן מפתיע, נעים מאד לשמיעה. שיכתוב ההיסטוריה של הרוק בספרים ומאמרים מעמיד כיום את הלהקה הזאת באור הלא־סימפאטי של הלהקות הגדולות והמנופחות, עם היומרות המפוצצות, התקציבים המנופחים והניתוק מהמציאות הרלוונטית לרחוב ומרוח הרוק האמיתית. חלק מזה נכון וחלק לא. היו דברים רקובים בתעשייה בשיטות, כרזות. אבל אף אחד לא ייקח מ־E.L.P. את המיומנות הנהדרת בנגינה ואת היצירות היפות שיצרו לכבם, בתקליטיהם הבאים ובמיוחד ב„ניתוח סלט מוח BRAIN-SALAD SURGERY" והביצועים המחודשים ליצירות של מוסורגסקי (תמונות בתערוכה) ואהרון קופלנד „בולרו" — „תרועה לאדם הפשוט".

כשהעסק נעשה גדול מדי ותקליטים כמו „עבודות" הפכו למיני יצירות סימפוניות, הלהקה חדלה לאיטה להתקיים. היום אמרסון מלחין ומנגן, במסגרות „קלאסיות" (עם תזמורות סימפוניות) ובצימצום יותר, לבד עם הקלידים, בפסקול לסרטים. על אמרסון לא שומעים היום יותר מאשר על ג'והן ליידון ולהקתו „תדמית ציבורית". אחרי החלום והמהפכות, הם פועלים בפחות פירסום ורעש. הפירסומים והמיתוסים שצמחו עליהם מאז מרגיזים. השלילה המוחלטת של להקות כמו E.L.P. והמוסיקה שיצרו מקוממת לא פחות מהנסיון להציג את ה„סקס פיסטולס" כתעלולי מכירות מוצלח של אמרגנם מלקולם מקלרן, כפי שהיה מי שהסיק מהסרט שנעשה עליהם, „תרמית הרוק־נ־רול הגדולה". בשני המקרים, אם יש לך שכל טוב ואוזניים בריאות, מספיק שתשמע את התקליטים שיצרו כדי שתבין במה מאכילים אותך אנשים שבויים במיקסמי שווא ובדיעות קדומות, אבל אם בכל זאת בילבלו אותך כל מיני אנשים, ג'וני ליידון יבלבל אותך־בחזרה.

ג'והני ליידון – „רוטן" – „הייתי הדובר הטוב ביותר של הדור"

בן אדם, אם אתה מתעניין ורוצה לשמוע מוסיקה טובה, תקשיב לתקליטים של החבורות האלה. שונים או דומים, יש הרבה דברים חסרי טעם מסביב, אבל יש גם מה לשמוע:

E.L.P.–NICE/P.I.L.–SEX–PISTOLS

מחר – תרגיל הג"א
במרחב המועצה האזורית הגליל־העליון

מחר, יום רביעי, 6 בנובמבר 1985, יהיה תרגיל הג"א במרחב המועצה האזורית הגליל־העליון. במהלך התרגיל יושמעו צפירות וישתתפו בו כוחות־הצלה, מגן־דוד־אדום, כיבוי ומערך מל"ח של הרשות המקומית.
אם תהיה אזעקת־אמת, יושמעו צפירות עולות־ויורדות.

מן תעשיית שמורי מזון ודגים בע"מ

ניתנת בזאת הודעה כי ביום ג', י"ג כסלו תשמ"ו 26 בנובמבר 1985, בשעה 9.45 בבוקר תתקיים באולם הישיבות של הפניקס הישראלי ברחוב לבונטין מס. 30, תל־אביב, אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי המניות בנות ".5 שקל ע.נ. של החברה.

על סדר היום:

קבלת החלטות מיוחדות לשנוי הרכב הון המניות של החברה על ידי הפיכת כל מניה רגילה אחת בת ".5 שקל ע.נ. ל־5 מניות רגילות בנות ".1 שקל ע.נ. כ"א.

ניתן להשתתף באסיפה על פי יפוי כח בתנאי שיפוי הכח יופקד במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות לפחות 48 שעות לפני מועד קיומה של האסיפה האמורה.

יחזקאל נחום — מזכיר
בשם דירקטוריון החברה

מן תעשיית שמורי מזון ודגים בע"מ

ניתנת בזאת הודעה כי ביום ג', י"ג כסלו, תשמ"ו, 26 בנובמבר 1985, בשעה 9.00 בבוקר תתקיים באולם הישיבות של הפניקס הישראלי, ברחוב לבונטין מס. 30, תל־אביב, האסיפה הכללית השנתית של החברה.

על סדר היום:
א. אשור דו"ח הנהלת החברה.
ב. אשור הדו"חות הכספיים של החברה ליום 31 במרץ 1985.
ג. בחירת מנהלים.
ד. בחירת רואה החשבון של החברה.
ה. כל עניין אחר, אשר לפי תקנת ההתאגדות של החברה יש לעסוק בו באסיפה הכללית השנתית.

ניתן להשתתף באסיפה על פי יפוי כח בתנאי שיפוי הכח יופקד במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות, לפחות 48 שעות לפני מועד קיומה של האסיפה האמורה.

יחזקאל נחום — מזכיר
בשם דירקטוריון החברה

מן תעשיית שמורי מזון ודגים בע"מ

ניתנת בזאת הודעה כי ביום ג' י"ג בכסלו, תשמ"ו, 26 בנובמבר 1985, בשעה 9.30 בבוקר תתקיים באולם הישיבות של הפניקס הישראלי, ברחוב לבונטין מס. 30, תל־אביב, אסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי המניות בנות ".1 שקל ע.נ. של החברה.

על סדר היום:

קבלת החלטות מיוחדות לשנוי הרכב הון המניות של החברה על ידי הפיכת כל מניה רגילה אחת בת ".5 שקל ע.נ. ל־5 מניות רגילות בנות ".1 שקל ע.נ. כ"א.

ניתן להשתתף באסיפה על פי יפוי כח בתנאי שיפוי הכח יופקד במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות, לפחות 48 שעות לפני מועד קיומה של האסיפה האמורה.

יחזקאל נחום — מזכיר
בשם דירקטוריון החברה

מן תעשיית שמורי מזון ודגים בע"מ

ניתנת בזאת הודעה כי ביום ג', י"ג כסלו תשמ"ו, 26 בנובמבר 1985 בשעה 10.00 בבוקר תתקיים באולם הישיבות של הפניקס הישראלי ברחוב לבונטין מס. 30, תל־אביב, אסיפה כללית שלא מן המנין של כל בעלי המניות של החברה.

על סדר היום קבלת החלטות מיוחדות בנושאים כדלהלן:
א. לשנות את הרכב הון מניות החברה על ידי הפיכת כל מניה רגילה אחת בת 5 שקל ע.נ. ל־5 מניות רגילות בנות "1 שקל ע.נ. כ"א.
ב. לאשר את שנוי תנאי ההלוואה בסך בשקלים השווה ל־1,400,000 $ שניתנה על ידי החברה ביום 13.1.85 לעסיס החזקות בע"מ, מתנאי הצמדה למדד המחירים לצרכן לתנאי הצמדה לדולר בתנאים שלא יפחתו מתנאי השוק המקובלים לגבי הלוואות דומות.

ניתן להשתתף באסיפה על פי יפוי כח בתנאי שיפוי הכח יופקד במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות, לפחות 48 שעות לפני מועד קיומה של האסיפה האמורה.

יחזקאל נחום — מזכיר
בשם דירקטוריון החברה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי

פתח תקוה

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' פת/1262" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות התכנית: לערוך רשימת בניינים וקרקעות שיש בהם שמוש חורג עפ"י פרק ד' שמוש חורג, לחוק התכנון והבניה. לקבוע את תקופת המקסימום בה מותר עוד להמשיך ולהשתמש בבנינים או בקרקעות. באמור שמוש חורג, ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 6399 חלקות 94, 95, 96. כל המעונין בתכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

תאריך: 15.10.1985
א. זהבי, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

09.15 חשבון סט"ס ד' — מדוע אסור להלק באפס. 08.40 בלי סודות. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 ברחי הטבע הזה: הגבעה. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 הגיל הרך: רחוב סומסום. 11.00 צרפתית. 11.15 חשבון ה': היבור בספרים. 11.30 גיאוגרפיה י"ט: אפריקה הכרופית. 12.00 ארץ מולדת: בין חומות ירושלים. 12.25 ספרות ועלי־טוריב העז והגרי. 13.00 מוסיקה עי — העקרה — הכבולים המוסיקלי: סגנוני הבינגר. 14.00 ההיפוך נגד הברבורות: סיפורם של הצברים ונפיחור סיפורה של נמרה שגודלה ע"י אנשי שמורת כנע. שהתחלפה מחדש בתי הג'ונגל. 15.00 רחוב סומסום — לו הייתי אפעיק לקיפי מבעצם בלילה לבדו והוא מחליט לאסף את. נראה במי יבחר ואילו הליכות ילמד במנו. 15.30 קשת וענן — אור הבבת: המשדר מציג את נרות השבת כסמל לקדושת השבת לעומת ימי החולין. 16.00 פרפר נחמד — „הבה נתפייסה: שלומית כועסת על עוזי שלא הטביה על הדיסה שעל האש וגרם לה בכך נזק. עוזי מפייס אותה בפרחים ושלומית מעניקה לו נשיקה. שבי רוצה לעבור את תורות המיס והוא מנסה להרגיז את אוזה על מנת להתפיים עמה לאחר מכן. 16.30 איוים — פרק 11: טרמפיסטיות: הום אינה שומעת לאזהרות ונוסעת כטרמפים. היא נוסעת עם צ'ארלי, נהג פזיז ביותר, וכניהם נקלעים לסכנת דריסה תחת הרכבת. איוים נחלצת לעזרה. 17.00 ערב חדש — מגאזין כשידור חי. מנחה: גדעון רייכר.

טלוויזיה כללית

17.30 „הדגורות מאיה" — סידרה לגיל הרך. מאיה ווילי רואים איך הפרפרית לילי בוקעת מן הפקעת. כן הם פוגשים את הפרפר ג'ק, להפתעתה של מאיה ג'ק שוכב לישון עם הזריחה ומתעורר עם החשכה, משום שהוא פרפר לילה. 18.00 „באתו עניך" — סידרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון כדרך של פסיכודרמה (משחקי תפקידים. מנחה יעקב נאור. 18.32 „השכלה גבוהה": סידרה להכוונה למוסדות להשכלה גבוהה. והפעם: אוניברסיטת באר־שבע (ערבית) 18.45 „רוצה פתרון" האם הבוגרת — ילדה שראתה את אמה בוגדת באביה אינה יודעת כיצד לנהוג לספר זאת לאביה או לאו 19.00 „העוזים" — פרק אחרון כסדרה: פיטר האבלר (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.02 „מישהו מטפל בך?" — סידרה אנגלית, שם הפרק: „המוכר". נוסף על עבודתו בכלבו מר גולדברג מנהל סוכנות תעסוקה למוכרים מוכשרים. 20.30 „כולבוטק" 21.00 מבט לחדשות 21.40 מבט שני 22.20 „בחוול בשם ההגנה" — רואצות, כהפקת הב־ב־סי. 23.50 „פסוקו של מקום" מבט אל חברון. חדשות.

רדיו

קול־המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב". סקרלטי: 3 סונטות לפסנתר. באך: פרלוד ופוגה. מתוך „הפסנתר המשוכלל". 07.30 „שחרית מוסיקלית" (+ רשת א'א כיוה „משחקי ילדים", יאנאצ'ק: סינפונייטה, מוצרט: קונצ' מס' 3, בסול מג'ור, לכנור ותז. דבוז'אק: סימפ' מס' 9, במי מינור, „מן העולם החדש", שוברט: אמפרומטו במי במול מינור. 09.30 „קונצרט בוקר: בטהובן שלישיה בסי במול מג'ור, לפסנתר, כנור וצ'לו, „ארכידוכס". בוהמס: וריאציות על נושא של היידן. דבוז'אק קונצ' בסי מינור, לצ'לו ותז. בטהובן המוסיקה ל„חורבות אתונה". 11.57 „מגישים שיר". 12.05 „מוסיקה קמרית": היידן: קאסאציון ללאוטה, כנור וצ'לו. בטהובן סונטה מס' 3, בלה מג'ור, לצ'לו ופסנתר. ויוואלדי: שלישיה לכנור, לאוטה ובס. 13.00 „קונצרט צהריים": פרקופייב: סימפ' מס' 4... רביעיה בסי במול מג'ור, לפסנתר וכלי־קשת. שומאן: „אהבת אשה וחייה", מחזור שירים למלים של שמיסו. בטהובן סונטה מס' 5, בפה מג'ור, לכנור ופסנתר. מוצרט: קונצ' בסי במול מג'ור, ל־2 פסנתרים ותז' ק' 365 קורלי: קונצ'רטו גרוסו ברה מג'ור, ל־2 פסנתרים ותז. קורלי: קונצ'רטו גרוסו ברה מג'ור. 15.00 „מילון מוסיקלי". 15.05 „מעדף התקליטים". 16.00 „קונצרט מנחה": באך: סוויטה מס' 2, בסי מינור, בטהובן חמישית. בליקשת ברה מג'ור, רכיסי סוויטה זעירה. פרטנסו קטע קונצרטי בסול מג'ור, לנבל בליווי תזמורת. סואר פרנק: נוקטורן לקונטראלט ותז'. ביזה סימפ' ברה מג'ור. „רומא", סטרווינסקי: „ציפור האש", סוויטה. 18.30 „הקונצרט הקמרי" — מיזה זכאי — (אלט, מייקל אליאסן (פסנתר) פרסל, „אלות, מה הארמה". אלגר: „תמונות ים", מחזור 6 שירים, מאייה 6 שירים ספרדיים 20.05 „ערב טוב"; שופן ואלס ברה מינור, קוראיי מחולות גאלאנטה. 20.37 „מגישים שיר", 20.50 „מאלפי הקונצרטים שלנו": מאהלר סימפ' מס' 9. 22.25 „מילון מוסיקלי". 22.30 „מעם ושיר" — כרנר אלויס צימרמן סונטה לצ'לו סולו (מנגן מעמיים). 23.00 „התזמורות ויידע עם שחר" — סיפורו של גוסטאב מאהלר 8. „משל בכיפה — גוסטאב מאהלר בוינה".

רשת א'

07.30 „שחרית מוסיקלית" (העברה מרשת „קול־המוסיקה"). 09.30 „מגאזין" — מגוין בשידור חי. 10.30 „רדיו קל". 11.10 השידור הזמני לבתי־הס' שירורים לחינוך המיוחד. 11.30 „השכלה הדעת לכל"; „קהילות ישראל", והפעם: „דרום־אפריקה". 12.05 „מעשי ומאורה" חלק שני. 14.06 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים. („טוב לי בקבוץ" ב) „שמונה בעקבות אחד" — מאת יעימה סטרנבורן (ג) „בר אלמן מלאך" — סטר מאת יעקב שביט. 14.45 לילדים הגדולים: „חתול בשק" — ילקוט בליבגו. 16.25 „השכלה הדעת לכל", „מרחואה" — שערים בערבית. 16.35 „ססף חדש" 16.05 „המישים שנה לחוקי נירנברג". 17.12 „מגישים שיר". 17.20 „האוניברסיטה

רצועה: „בלות לקיבוצים" 19.06 „מינות עיבי" — כבדר ימי להדי רתי וכמרות 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 „מעיר בתלבוד". 19.10 בירורים לעליה. 22.05 „שבני ביחד וכל אחד לחוד".

רשת ב'

05.05 „כני לשלום". 09.05 „בקר בית". עם רבקה מיכאלי. 10.10 „כל צבעי הקשת" — בנדין יפה. 12.10 „גלי־צהל" — תוכניות ושונתים. 13.00 „ברזי היום". 14.06 „יש קנין". עם גבי גזית. 15.05 „רגעי ספס" — בירים יקרים ואהובים. 16.10 „סעי לשלום" — בנהה גדעון זהר. 17.10 „יומן בלגלה". 17.10 „על ספרים ואנשים" - מגזין הספרות והתרבות. 18.06 „אבבע על הדופק" — שבועון בעניני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.15 „עולם חדש" — מגזין הרעיוני לעניני האדם והבינתו. 20.05 פרקי חזנות „בבקשתך" — מזמור קיר. 22.05 „שבשבת", עם בני הגרל. 23.05 „כפר ואבר" — ודרונים מנותנים עם שבוליק רווה.

רשת ג'

14.06 „לי ולך — שיר וברכה". 15.05 „חדש חדש ומהורים". עם שוש עברי. 16.05 „מוסיקה לענין". 17.05 „רצוה יפוית". עם יקיר אביב. 18.06 „מקום בנמות" — מצעד הפזמונים הישראליים. 21.05 „אדום עתיק" — שירים קלא נם ליום. 23.05 „מניני גאה" עם לאה ליאור.

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פיתוו של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה: עולם של תצפיות ומסקנות: מגמה ומצודה. מרצה: פרופ' עמנואל מזור. 07.07 שבע אפס שבע, עם איתן ליפשיץ. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעה אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף. 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאטרון. 13.05 כסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 ספק זמן. 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי — פיתוו של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 כוונת — מגאזין גלי־צה"ל לעניני צבא ובטחון. 17.50 יומן ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה, עם שמואל נתנזון. 18.35 כוכב הערב. 19.05 „רדיו דדיו", עם יואב שטנה. 20.05 „לא רק רוק". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה: עולם של תצפיות ומסקנות. (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחברה אוהבים. 23.05 אהבה קלאסית, עם מנחם עידן. 24.05 ציפורי לילה, עם יובל מסקין. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אורלי: קולתל רדל, בכורה ארצית
מוצ"ש וחול 6.00—9.00
אסתר: בית ספר לאסירים מתחילים
7.15 ,9.30
בית לסין: ורים — מוצ"ש וחול 23.00

בן־יהודה: עירית - אירית 4.10, 7.15, 9.30
גורדון: רציחות מעוסות 4.10, 7.15, 9.10
גת: אהבתו של סיאן 4.30, 7.15, 9.45
דקל: בין החיכות, בכורה ארצית 4.30, 7.15, 9.10
דרייב־אין: קרקן 7.15—9.30
מכורים לתאוה 12.00
הוד: תף מפשע 4.30, 7.10, 9.10
מדיאנץ ת"א: לרקוד עם זר 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: הער 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 2: מסכה 4.30, 7.15, 9.10
פאר: 1001 עקרים על פיקאסו
כוכ"ש 7.15—9.30 4.30, 7.15, 9.10
פאריס: בנירות בטריאסטה
כוכ"ש 7.15—9.10
פרט מטוגן מוצ"ש 11.45
הרפתקאה היא הרפתקאה.
חול: 11.30, 14.00, 14.15, 7.30, 9.30

רב־חן:
חן 1: הנוקם 5.00, 7.30, 9.40
חן 2: רוכן על בטוח 5.00, 7.20, 9.40
חן 3: ראל 5.00, 7.25, 9.40
חן 4: נשים בעורף 5.00, 7.20, 9.40
נרקי ברווז 10.50, 15.30
חן 5: השוטר מגנב סטור 5.00, 7.25, 9.35
צוותא: כחול הזקן ואני 20.00
שחף: שושנת קהיר הסגולה 4.30, 7.15, 9.30
תכלת: יער האיזורגר 4.30, 7.15, 9.30
תל־אביב: גינג'ה אמריקני 4.10, 7.15, 9.30
לימור חרש: אמריקאית בפאריס 4.30, 7.15, 9.10

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: בית ספר לעבירות תנועה 5.00
לילי: אמריקאית בפאריס 7.15, 9.30
ארמון: הנוקם 5.00, 7.30, 9.40
רב־גן:
גן 1: השוטר מגנב סטור 5.00, 7.20, 9.40
גן 2: ברדי 5.00, 7.15, 9.35
גן 3: יער האומרגר 7.20, 9.40
פנטסיה 10.30, 12.30, 2.45
גן 4: נשים בעורף 5.00, 7.15, 9.40

ירושלים

אוריון: גינג'ה אמריקאי 4.10, 7.00, 9.10
בית אגרון:
16.00 עליסה בארץ הפלאות
18.00 ספור בזיג זג
19.45 שובו של מרטין גר
21.45 מונטנגרו
24.00 ספור בזיג זג
בנייני האומה: רציחות משונות
חול: 4.30, 7.00, 9.00
כפיר: הביוכוו הגדול 4.10, 7.30, 9.30
הבירה: בית ספר לעבירות תנועה
4.00, 6.45, 9.30
אורגיל: בית ספר לאסירים מתחילים
7.15, 9.30

ספיר: המעות של עקיקה 4.10, 6.10, 9.15
אורנע: העורים 4.30, 7.00, 9.00
מורשל: תגיל לברגל בחחיל 4.30, 7.00, 9.00

חיפה

אירמון: הנוקם 4.30, 6.45, 9.00
אורה: הביזכון הגדול 4.30, 7.00, 9.15
אמפי: הגאטיה הסיציליאנית 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: אל נורמה 6.45, 9.00
חן: רוכן בהשבים 4.30, 7.00, 9.15
עצמון: קוד השתיקה 4.30, 7.00, 9.15
פאר: בית ספר לאסירים מתחילים 4.30, 6.50, 9.15
רון: תף מפשע 4.00, 6.45, 9.00
קרן אור הפורום: ראסטי ג'יימס
מציצים יום ה' 4.30, 7.30, 9.30, 11.30

קרית חיים

סינמה 1: עירית אירית 7.00, 9.15

נתניה

שרון: יער האיזורגר 7.00, 9.15

חולון

סבוי: הנינג'ה האמריקאי 4.30, 7.15, 9.30
מגדל: השוטר מגנב סטור 7.15, 9.30

בת־ים

עצמאות: הנינג'ה האמריקאי 7.30, 9.30

הרצליה

היכל: הנינג'ה האמריקאי 7.15, 9.30
מלון דניאל: מרק מרווז
יום ה' 21.30, 19.15

באר־שבע

חן: עירית אירית 7.15, 9.30

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ג', 5.11
תיאטרון הבימה:
פירוד ומני: 20.30
רובינזון קרוזו – באנגלית: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
קסטנר: 20.30
קידוש – בצוותא: 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
הלוי – בלפור 9
חולון
המרכז – כיכר ויצמן
ירושלים
אורה – המלך ג'ורג' 27
נתניה
גבע – שער הגיא 14
פתח־תקוה
מרכז השרון – אהרון קציר 40
רמת־גן
פינצ'י – חיבת ציון 43
תל־אביב
יהודה המכבי – יהודה המכבי 42
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 83

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 2444, חדרה – 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● שערי צדק – ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים
● בקור חולים – פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—8.00, בימי ו' 13.00—08.00. טלפונים: 03־435300, 03־435500.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הדסתד' לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 14.00—16.00. בשבתות וחגים בין השעות: 21.00—15.00.
המרכז: רח' קרליבך 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 525564, פתוחה בכל יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 20.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
ריינגוף מוסר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טלפון 394849, 01־385833.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרשות הציבור, טל' 03־5234819 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057־41111
ער"ן נתניה — טל' 053־33612
סילוק מטוררים
מוקד עז"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, רמלה — טל' 03551 חולון — טל' 03551.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30
בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק לחיפה:
בימים א'—ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00
מבני ברק 8.18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
ובימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 14.00

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'—ו': 7.00
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38
לירושלים 5.35

לי ג'ונסון: אין עצירה!

מכבי ת"א חגגה זכייתה באליפות הסיבוב בנצחון־ענק על קרית־אונו 82:129 ● תגליל – מכבי ר"ג 101:109 בקרב מרתק ● הפועל ר"ג גברה על בית"ר ת"א 80:84 ● הפועל חיפה נכנעה ב־30 השניות האחרונות לאליצור נתניה 81:76

● כדורסל

קבוצת מכבי תל־אביב חגגה אמש ביד־אליהו זכייתה באליפות הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורסל בהצגה מצויינת, בה הביסה את אליצור קרית־אונו — 82:129.

הפועל חיפה סיימה אחרונה כשנוצחה ברוממה ב־30 השניות האחרונות על־ידי אליצור נתניה — 81:76.

הפועל הגליל־העליון גברה באולמה בקרב מרתק על מכבי רמת־גן 101:109. והפועל רמת־גן זכתה בנצחון־חוץ נאה על בית"ר ת"א — 80:84.

במשחק המוקד של המחזור ה־10, שלשום, גברה הפועל ת"א על הפועל חולון — 92:99.

מכבי ת"א: עוד טיול

מכבי תל־אביב — אליצור קרית־אונו 82:129 (40:57)

11 דקות לבד החזיקה אליצור קרית־אונו מעמד נגד האלופה, מכבי תל־אביב, ואף הוליכה 26:29. אולם אז נטלו לי ג'ונסון וקווין מאגי את המושכות ותוך כדי משחק מצויין מוטטו את יריביהם — 82:129, לאחר 40:57 במחצית.

סיפור המשחק החל והסתיים בדקה ה־5. בדקה זו ספג מלך־הסלים של הליגה, ג'ון ויילי עבירה שלישית, הפסיק לשמור על לי ג'ונסון, שחגג מתחת לסל קרית־אונו.

דורון ג'מצ'י היה בכושר קליעה מצויין — 33 נקודות, מהן 6 סלי שלוש־נקודות, וכן מיקי ברקוביץ — 23 נקודות (שני סלי שלוש־נקודות).

קרית־אונו הוליכה בפתיחה, לסירוגין, בהפרשים בין 3 ל־5 נקודות. רק בדקה ה־11 החלו ג'ונסון ומאגי לשחק ברצינות, ויילי שותק. ברקוביץ ניטרל את קרן ואילו ג'מצ'י ניסה להצר את צעדיו של פייגנבאום. עד להפסקה צמח יתרון מכבי ת"א במהירות — 40:57.

במחצית השנייה המשיכה מכבי להלום: 54:76 בדקה ה־26, 75:103 בדקה ה־35, ובסיום — 82:129.

שיפוטם של נמרוד ברין ואלי נעים היה חלש. 1000 צופים חזו במשחק ביד־אליהו.

● קלעו למכבי ת"א: ג'מצ'י 33; מאגי 32; ג'ונסון 32; ברקוביץ 23; ארואסטי 4; לאסוף 3 ונלסון 2.

● קלעו לאליצור קרית־אונו: ואלאס 27; פייגנבאום 17; ויילי 12; קריין 9; קרן 8; מרקוביץ 7 ואגמי 2.

יצחק ויסהוף

קליין: מכבי ת"א הטובה באירופה

מאת יצחק ויסהוף

אורח במשחקה של מכבי תל־אביב אמש ביד־אליהו היה מאמנה לשעבר, רלף קליין, המאמן כיום בגרמניה את קבוצת סטורן קלן.

קליין הגיע לישראל לביקור־בזק בעקבות מחלת אימו. קליין, שהחל את העונה בקלן בצליעה, זכה לאחרונה בשישה נצחונות ליגה רצופים.

קליין שיבח את משחקה של מכבי ת"א, שגברה על אליצור קרית־אונו 82:127, ואמר כי זו הקבוצה הטובה ביותר כיום באירופה.

לוח הסל נשבר בשניית הסיום

הפועל הגליל־העליון — מכבי רמת־גן 101:109 (57:57)

1200 הצופים שבאו אמש לכפר־גלעדי חזו באחד המשחקים המעניינים והמרתקים שנערכו בגליל־העליון. בסיום היתה הנאת הצופים שלמה מנצחון הפועל הגליל־העליון על מכבי רמת־גן — 101:109.

המשחק היה שקול ברוב שלביו, ובמחצית הורה לוח התוצאות על שוויון — 57:57.

שחקני הגליל־העליון חבים את נצחונם ליריביהם מרמת־גן שבדקות הסיום איבדו כדורים רבים, שהפכו לסלים קלים מידי ליף ובראון.

ברד ליף היה אמש מספר 1. הוא צלף 34 נקודות לסל מכבי ר"ג, ושיתק כמעט לגמרי את ג'ים תומאס, כוכב האורחים. מורי בראון הצטיין במחצית השנייה כשקלט 14 כדורים חוזרים.

במכבי רמת־גן היה גרג קורנליוס המצטיין במחצית הראשונה. הוא קלע במחצית זו 20 נקודות. ניר רכליס, שחזר משביתתו, היה יעיל ביותר, ואילו השלישי שבלט ברמת־גן היה נורמן אנקרם, שהצטיין בקליטת כדורים חוזרים.

מכבי רמת־גן הוליכה 17:25 — (8), אולם הגליל הפך את התוצאה ל־49:54, בדקה ה־19. במחצית היה שוויון — 57:57.

במחצית השנייה נע פער הנקודות לטובת הגליל בין 4 ל־6 נקודות.

אקורד הסיום שייך לקורנליוס ואנקרם, שבנסיון הטבעה, ניפצו את לוח הסל.

שפטו: זלינגר ופישר, באולם כפר־גלעדי.

● קלעו להגליל־העליון: ליף 34; בראון 26; זיסמן 16; סימס 12; ר. כהן 10; מנקין 9 וחזן 2.

● קלעו למכבי ר"ג: אנקרם 25; קורנליוס 23; רכליס 21; תומאס 20; גורן 9 ושורצמן 5.

עמית גל

סימס ונברסון הטביעו

אליצור נתניה — הפועל חיפה 76:81 (43:47)

סל של שלוש נקודות, שקלע ווילי סימס, שחקנה של אליצור נתניה, 30 שניות מסיום המשחק, במצב של שוויון, העניק לקבוצתו נצחון על הפועל חיפה — 76:81.

סימס קבע 76:79, ועם שריקת הסיום הצליח קארל נברסון להטביע כדור נוסף, ואיתו טבעה הפועל חיפה במקום האחרון. במחצית הוליכו שחקני אליצור נתניה 43:47.

היה זה סיום מרתק למשחק שקול, שבו ניצבה הפועל חיפה על סף הפתעה. עד לדקה ה־35 הוליכו החיפנים — 71:73, של ג'ונתן דלול, שקלע 26 נקודות (6 סלי שלוש־נקודות) ולירוי קומבס. אך כאן נכנסו לפעולה שני חיפנים אחרים, דן פרדמן וקסקי, שהחטיאו כטירונים, דבר שנוצל היטב על־ידי שחקני נתניה.

אליצור נתניה הציגה משחק בלתי־מאורגן ומשחקה היה מסורר. היחידים שבלטו היו טרי פייר וג'ימי הול. סימס ונברסון התעלו רק בסיום.

בסיום הזילו שחקני הפועל חיפה דמעות על הפסדם.

שפטו צבי שגב ומשה וולף, לעיני 1500 צופים, ברוממה.

● קלעו לאליצור נתניה: פייר 21; הול 17; נברסון 16; סימס 15; סאל 9 וברכה 3.

● קלעו להפועל חיפה: דלול 26; קומבס 21; פרדמן 12; נחמיאס 5; קסקי 5; אוסיר 4 ושביט 3.

יוסף גלזר

המצוקה הכספית לא מנעה נצחון

הפועל רמת־גן — בית"ר תל־אביב 80:84 (41:45)

על אף שגילו עצבנות רבה, בגלל בעיות כספיות חמורות, הצליחה קבוצת הפועל רמת־גן לנצח את בית"ר תל־אביב — 80:84.

הפועל רמת־גן, הגם שלא הציגה משחק גדול, הצליחה לגבור על יריבתה שבשורותיה בלטו רק שני שחקנים פנחס חוזז ומל הווארד. שאר שחקני בית"ר גילו חולשה, במיוחד איכזבו ג'ונסון וג'ונס.

שחקני הפועל רמת־גן התבססו על יכולתו המצויינת של קיט בנט, שהיה הקלעי הבולט במשחק, עם 29 נקודות. מקיפיים ושלכטר לחמו היטב מתחת לסלים כאשר מאחור ריכז היטב את המשחק אביגדור מוסקוביץ.

שפטו במשחק שאול קניג ושלום וולצר, לעיני 300 צופים, באולם הפועל תל־אביב.

● קלעו להפועל רמת־גן: בנט 29; מקיפיים 14; שלכטר 14; מוסקוביץ 12; בן־ארי 7; טאונסטיל 6 וקאשי 2.

● קלעו לבית"ר תל־אביב: חוזז 23; גדנס 16; הווארד 18; שם־טוב 13; גדנסון 11 וגינזבורג 4.

אריה גיטליס

● טבלה לאומית

1.	מכבי ת"א	10	10	—	831־1157	20
2.	הפועל ת"א	10	8	2	947־1012	18
3.	אליצור נתניה	10	7	3	899־931	17
4.	הפועל חולון	10	5	5	824־907	15
5.	הגליל־העליון	10	5	5	926־943	15
6.	מכבי רמת־גן	10	5	5	875־947	15
7.	הפועל רמת־גן	10	4	6	1013־857	14
8.	אלי. קרית־אונו	10	4	6	1050־970	14
9.	בית"ר ת"א	10	3	7	946־859	13
10.	מכבי חיפה	10	3	7	923־887	13
11.	הפועל חיפה	10	1	9	995־806	11

מלך הסלים

1. ויילי (קרית־אונו) 286
2. מאגי (מכבי ת"א) 292
3. ואלאס (קרית־אונו) 274

במחזור הבא

(ראשון, 10.11.85) מכבי רמת־גן — אליצור נתניה; הפועל חיפה — הפועל ת"א; הפועל חולון — אליצור קרית־אונו; מכבי ת"א — הפועל רמת־גן; בית"ר ת"א — מכבי חיפה. הפועל הגליל־העליון — חופשית.

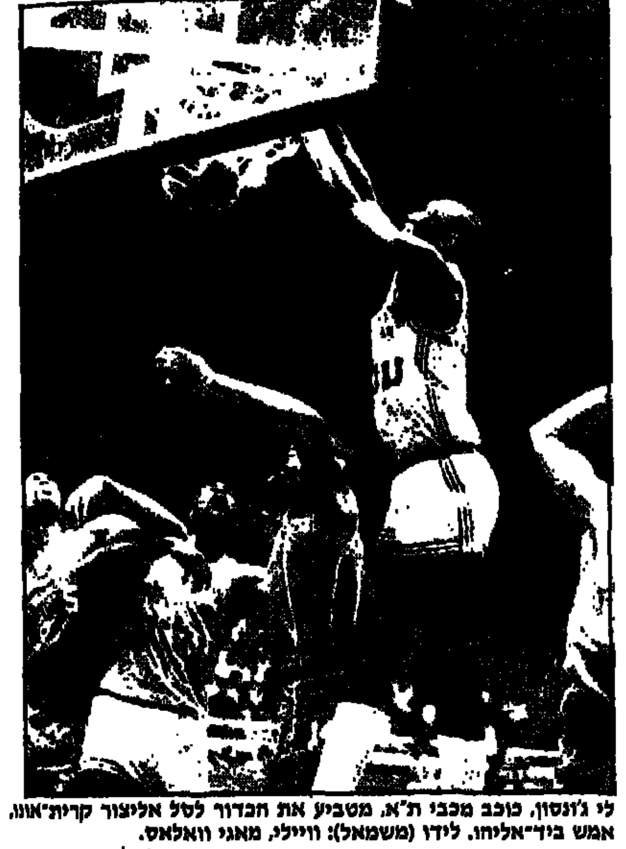

לי ג'ונסון, כוכב מכבי ת"א, מטביע את הכדור לסל אליצור קרית־אונו, אמש ביד־אליהו. לידו (משמאל): ויילי, מאגי וואלאס.
צילם: אריה קנפר

ראשי המשלחת המליצו: אוחנה לדין!

דו"ח חסר אומץ

כך הגיבו ראשי ההתאחדות לכדורגל על הדיווח בכתב של מנחם אריאב וצבי וייצנר ● מירמוביץ: „טעויות כאלה בהגנה לא זכורות לי" ● „עתונאים סיכסכו בין השחקנים" ● ראשי המשלחות: הפסדנו לפחות טובים

● כדורגל

מאת ראובן חנניה

„שחקנים שהם הסמל של הכדורגל הישראלי לא נתנו במשחקים נגד אוסטרליה וניו־זילנד את הנשמה על המגרש. המוטיבציה היתה ירודה והתוצאה מכך ירדה יכולת הנבחרת. טעויות, כמו שעשו שחקני ההגנה, לא זכורות לי במשך כל הקריירה הארוכה שלי כמאמן" — דברים חמורים אלה נכללים בדיווח של המאמן יוסף מירמוביץ אתמול, בפני הוועדה המקצועית והמזכירות ההתאחדות.

מירמוביץ הוסיף: „אני נוטה להאמין כי הטעויות בהגנה נבעו מטרגדיה אישית ויום־שחור של השחקנים. זה יכול להיות ההסבר היחידי לכשלון".

לדעתו של המאמן הלאומי הנפילה הגדולה ביכולת הנבחרת החלה לאחר שובה ממסע האימונים בגרמניה ובהולנד. המאמן סבור שעתונאים שנלוו למסע סיכסכו בין השחקנים והמוטיבציה של הכדורגלנים ירדה. הוא גילה שביקש מהנהלת ההתאחדות להרחיק את העתונאים מהנבחרת במסע האחרון לאוסטרליה ולניו־זילנד אולם בקשתו נדחתה.

מירמוביץ הוסיף כי „דברי הבלע שאני שומע כיום, לאחר כשלון הנבחרת, דוגמתם לא שמעתי במשך שנה של ההכנות. עכשיו כולם חכמים ונותנים עצות לאחר מעשה".

לא לחמו

מזכירות ההתאחדות שמעה אתמול את דברי ראשי המשלחת, מנחם אריאב וצבי וייצנר, וכן דו"ח של מנהל הנבחרת, אברהם בנדורי, אולם לא דנה בדו"חות ותעשה זאת רק ביום שני הקרוב לאחר המשחק האחרון עם ניו־זילנד ברמת־גן.

ראשי המשלחת הגישו דו"ח משותף, ובו התייחסו למסע מבחינה ארגונית ובעיות המשמעת. הם נמנעו מביקורת מקצועית על המאמן.

על סוגיית המוטיבציה צויינו בדו"ח הכתוב: „לא ראינו רצון עז ללחום למען נבחרת של מדינה, למען הכדורגל הישראלי אשר יכול היה להשיג נצחונות במשחקים אלה, שהיו בה הבריחיים".

השניים המליצו להעמיד את אלי אוחנה לדין בפני ועדת המשמעת של ההתאחדות לכדורגל: „שחקן זה הוצא מהמשחק במלבורן בתחילת המחצית השנייה כשהוא בשיא הכושר. בבירור שערכנו אתו ניסה השחקן להכחיש מעשיו כלפי הקהל, או השופט, אך לאחר שצפינו בסרט הטלוויזיה התבררה לנו חומרת המצב. גם השופט, בשיחה אתנו אחרי המשחק, אישר כי אכן כך היה. גם בעת הוצאתו מהמגרש המשיך השחקן במעשיו ודווקא כלפי המושבים בהם ישבו יהודים ובתוכם כמה צופים שצעקו לנו בוז. במעשיו אלה גרם אוחנה להוצאתו מהמגרש והוא החליש את הנבחרת במשחקה הקשה נגד אוסטרליה. נשארנו בעשרה שחקנים. הוא גם גרם להתלהטות יצרים נגדנו מצד הקהל המקומי. הנהלת המשלחת לא נקטה בצעדים נגדו כי המתנו להחלטת פיפ"א, שהגיעה אלינו רק בדרך ארצה. לכן אנו ממליצים להעמידו בפני ועדת המשמעת על מעשיו אלה: סימונים מגונים כלפי קהל במשחק בינלאומי רשמי; החלשת הנבחרת במשחק בינלאומי קובע בגין הוצאתו מהמשחק".

שני ראשי המשלחת לא ציינו בדו"ח את עבירות המשמעת האחרות של אוחנה, לפני ואחרי המשחק באוסטרליה: ההתקצפות כלפי חבר המשלחת, צבי וייצנר, בחניית הביניים בבאנגקוק.

„המאמן הלאומי יוסף מירמוביץ שיתף אותנו בהתלבטויותיו האישיות אחרי המשחקים במלבורן ובאוקלנד ורמז לנו — ביותר מרמז — כי הוא מסיים את חוזהו ובכך נפסקת עבודתו. לא היה בסמכותינו להחליט בנושא זה ורצונו של אדם כבודו, על מזכירות ההתאחדות להחליט בנושא זה. השקענו מאמצים רבים כדי לשמור על המסגרת. לאחר הכשלון הקשה נותר עוד שבוע לשובנו ארצה. זה לא היה קל, אך בסיוע ראש הקבוצה, אבי כהן, חזרנו במסגרת אחת והופעת השחקנים בפני אנשי התקשורת ובני משפחותיהם הוכיחה זאת".

בסיכום הדו"ח נאמר: „כולם רצו בהצלחת הנבחרת אך בספורט יש לדעת כי הלוחמים יותר, הנאבקים יותר — מנצחים. ובספורט יש גם מפסידים, למרות שהפסדנו לפחות טובים מכל הבחינות.

„דו"ח פארווה"

מ"מ יו"ר ההתאחדות לכדורגל, עוזיקס מילצין, אמר כי הדו"ח שהוגש ע"י ראשי המשלחת הוא פשטני ביותר וחסר אומץ־לב ואינו מתייחס לקלקולים של נושאי משמעת שידועים לו מהמסע.

אריה קרמר, סגן יו"ר ההתאחדות, אמר: „הדו"ח הוא פארווה: לא לכאן ולא לכאן וקשה יהיה להגיע למסקנות לגבי המסע עצמו".

רומניה מציעה לשחק נגד ישראל

התאחדות הכדורגל של רומניה ביקשה אתמול לשגר את נבחרתה הלאומית בחודש מארס הקרוב למשחק בין־ארצי בארץ עם נבחרת ישראל.

ההתאחדות לא השיבה עדיין לפניית הרומנית מאחר שלא ברור איזו נבחרת תוכל להתמודד עם הרומנים.

רפי שמואל ונסים כהן התאמנו בבני־יהודה ת"א

מאת נפתלי כהן

כדורגלן הפועל ת"א, רפי שמואל, הצטרף אתמול לנסים כהן מבית"ר ת"א, והשניים ישחקו בבני־יהודה ת"א.

אוהדים רבים של הקבוצה משכונת־התקווה באו לחזות אתמול באימון שקיימו השניים.

רפי שמואל הושאל לבני־יהודה לשתי עונות תמורת 7500 דולאר.

לא יחולו שינויים לקראת ניו־זילנד

מאת ראובן חנניה

נבחרת ישראל בכדורגל תתכנס ביום שישי הקרוב בשפיים לקראת משחקה ביום ראשון ברמת־גן נגד ניו־זילנד, משחק שלא ישנה מאומה לשתי הנבחרות.

ברור כבר עתה כי המאמן יוסף מירמוביץ לא יזמן את אפרים ארביב, אלי בנלייבנר ומוטי איווניר, היכולים להופיע במדי הנבחרת האולימפית, בעוד שנתיים. גד מכנס פרש מהנבחרת ודרור פינטי לא יוזמן מגרמניה.

היום יקבע מירמוביץ סופית את הסגל.

לקראת המשחק יוכלו כל שחקני הקבוצות המסונפות להתאחדות לכדורגל, חוץ מילדים ועד לנוער, להיכנס חינם למשחק ביום ראשון.

לאחר התבוסה בספליט – הערב גומלין ברוממה

מכבי חיפה תנסה להפתיע את יוגופלסטיקה

מאת יוסף גלזור

כדורסלני מכבי חיפה יסיימו, קרוב לודאי, את הופעתם בגביע־אירופה למחזיקות גביע בשעות המוקדמות הערב ב־8 בהיכל הספורט ברוממה בגומלין עם הקבוצה היוגוסלבית החזקה, יוגופלסטיקה ספליט.

במשחק הראשון ניצחה יוגופלסטיקה, המאומנת ע"י כוכב העבר היוגוסלבי הבין־לאומי, זוראן סלביניץ — 78:114.

הקפטן החיפני הפצוע, ארי רוזנברג, יוסר גם הערב והמאמן פרץ אוחנלן יפתח בחמישייה: עדי גורדון, דורון שפע, יעקב דוד, אלברט כאטס וקני פיפלס.

החיפנים מקווים לזכות בנצחון יוקרתי שיהווה זריקת־עידוד מוראלית לקראת המשך משחקי הליגה.

במשחק ישפטו פיורינו (איטליה) וריילוד (אנגליה). המשקיף יהיה הישראלי אליהו עמיאל.

כדי לעודד את הצופים לבוא הערב, לרוממה נקבעו מחירי כרטיסים מוזלים: 5000 שקל למבוגר; 2000 שקל לילדים; נוער וחיילים ולנשים — כניסה חופשית.

אליצור ת"א גברה על הפועל חיפה 57:61

מאת יוסי הכם

במשחק המרכזי במחזור השישי בליגה הלאומית לנשים בכדורסל גברה אמש אליצור תל־אביב על הפועל חיפה — 57:61, לאחר 30:36 במחצית הראשונה.

בגבעתיים נחלה הקבוצה המקומית של בני־יהודה תל־אביב הפסד ראשון העונה להפועל גבעתיים — 71:43 (39:18). בגבעתיים הירבו לקלוע: אלונה גורן 22 ורות רון 21 נקודות. בבני־יהודה בלטה סיגלית טרבלסקי 14.

באולם צאייהן בקרית־אונו גברה קבוצת הפועל ירושלים על אליצור קרית־אונו — 77:80, לאחר הארכה (72:72, 31:29). בירושלים הצטיינה הגר בצלאל (17). בקרית־אונו בלטה בתיה מישען (22).

שאר התוצאות: הפועל תל־אביב — אליצור ראשון־לציון 63:84 (29:40); מכבי דרום/רמת־חן — הפועל גליל־תחתון 52:66.

לאוואן מרסר בראיון ראשון לאחר זימונו לנבחרת:

אני מרוצה לשחק עם ברקוביץ, ארואסטי וג'מצ'י

אשחק עם כל הלב ● כיום אני ישראלי ובתי הולכת לגן שכל הילדים מדברים עברית ● רק בנו תלוי אם נעבור את סרגוסה

מאת יצחק ויסהוף

לאוואן מרסר, שחקן־הציר המצטיין של הפועל תל־אביב, הוא כיום התקווה החדשה של נבחרת ישראל בכדורסל.

מרסר, בן ה־28, שגובהו 2.10 מטר, זומן ע"י המאמן הלאומי, צבי שרף, לאימוני הנבחרת הישראלית ויערוך את הופעת־הבכורה שלו ב־21 בנובמבר, נגד נבחרת שווייץ, במשחק במוקדמות הגביע העולמי.

מרסר ישחק בשורות הנבחרת לאחר שהשלים שלוש שנות התאזרחות. נבחרת ישראל, החסרה שנים רבות שחקן־ציר בעל־יכולת, סומכת על מרסר שיהיה מסוגל לשאת בתפקיד, ויתרום מיכולתו הרבה מתחת לסלים.

מטרתה הגדולה של נבחרת ישראל; יחד עם לאוואן מרסר, לחזור לדרג א' באליפות אירופה, ממנו נשרה בתום האליפות האחרונה שהתקיימה במערב־גרמניה. אליפות אירופה, דרגה ב', תתקיים בחודש יוני 1986, בבלגיה.

הראש לא פנוי

בעוד 16 יום הופעת־הבכורה שלך במדי נבחרת ישראל נגד שווייץ האם זה מרגש אותך?

● בוודאי שאני נרגש. זה כבוד גדול להופיע במדי נבחרת ישראל, ואעשה את כל המאמצים כדי להצליח. אבל כיום מה שנמצא אצלי בראש זה המשחק נגד סרגוסה, בספרד. אחרי שנעבור את המשחק הזה הראש שלי יהיה פנוי יותר לקראת הנבחרת.

האם העובדה שאתה שחקן־העור הראשון המשחק בנבחרת ישראל תגרום לך מבוכה?

● אני יודע שלכמה אנשים לא יהיה מצב־רוח מרומם מהעובדה שאני משחק בנבחרת ישראל, אך אני מקצוען ומתגורר בישראל, ואם קראו לי לייצג את המדינה אעשה זאת עם כל הלב.

ביצד את רואה את השתלבותך במשחק עם מיקי ברקוביץ, מוטי ארואסטי ודורון ג'מצ'י?

● כל השלושה שציינת, יחד עם שאר שחקני הנבחרת, הם כדורסלנים מצויינים. אני מקווה כי המאמן צבי שרף יידע למצוא את השילוב בינינו. תמיד דמיינתי את עצמי משחק עם מיקי ומוטי. זה יהיה ללא ספק משהו מעניין: אני מקווה שלא לאכזב.

האם אתה חושב שאתך תחזור הנבחרת לדרג א' באירופה?

● אינני רוצה לחשוב כל־כך. קודם כל מצפה משחק נגד שווייץ במוקדמות הגביע העולמי. לאחר־כך אנגליה. נעבור את שני המשחקים ונהיה חכמים יותר.

צריך להספיק

האם אתה רואה את ישראל כביתך?

● אני נמצא בארץ כמעט ארבע שנים. הבת שלי מתחנכת בגן שכל הילדים בו הם ישראלים. כבר קלטתי את המנטליות של ישראל. נכון לעכשיו, אני תושב ואזרח ישראלי. ייתכן שבעוד מספר שנים ישתנו דברים. אני חי את ההווה, וקשה לי לחשוב מה יהיה בעתיד.

אם יקראו לך לצבא כיצד תגיב?

● לא הגבתי לפני שקראו לי לנבחרת ישראל, אז למה לי להגיד עכשיו מה יהיה אם ניתן לזמן לעשות את שלו, ואז נראה.

מחר תשחק קבוצתך, הפועל תל־אביב, נגד סרגוסה, האם הפרש 16 הנקודות יספיק לכם?

● באופן תיאורטי ההפרש צריך להספיק. אבל אתה יודע מה זה אולם ביתי, ובמיוחד בספרד. אם נשחק בצורה ממושמעת ומסודרת, אז אנו יכולים לעבור את הספרדים. כיום יש להפועל תל־אביב את הכלים להסתדר עם הספרדים, ועם כל קבוצה אחרת. אפשר לומר שהכל תלוי בנו.

תשעה מתאגרפים יפרשו בגלל פגיעה מוחית

מאת שבח פלברם

תשעה מתאגרפים יפאנים מקצוענים יאלצו לפרוש מפעולות בעקבות בדיקה רפואית שהוכיחה כי הם סובלים מפגיעה מוחית.

התאחדות האיגרוף היפאנית הורתה עוד בחודש יוני לכל 828 המתאגרפים המקצוענים של המדינה לעבור בדיקות רפואיות.

היומון היפאני „אסאי" מסר כי 28 מתאגרפים לוקים בפגיעה במוח, ונשלל מהם רשיון ההופעה בזירה.

* * *

הוקי־קרח – מחוץ לתחום הנשים

זה קרה בצרפת. בית־משפט בעיר שטרסבורג פסק והחליט כי משחק ההוקי־קרח הוא מחוץ לתחום לנשים.

כיצד התגלגל מקרה מוזר זה לכותלי בית־המשפט?

הורי נערה בת 16, אנג'לה לזיורה, הגישו קובלנה לבית־המשפט על שהמועדון המקומי בהוקי־קרח אינו מאפשר לבתם להשתתף במשחקי הנערים.

בית־המשפט שמע את תביעת ההורים וכן את נציגי המועדון. השופט לא רק שפסק לטובת המועדון אלא שהורה להורים לשלם 1000 פרנק (כ־122 דולאר) הוצאות המשפט.

החלטת בית־המשפט נתמכה על־ידי התאחדות ההוקי־קרח של צרפת, האוסרת על נשים ליטול חלק במשחק — בנימוק שזהו ספורט קשה. אולם כמה מועדונים צרפתיים הגישו בקשות לשנות את „התקנון המיני" ולאפשר גם לנשים להפגין את כוחן במשחק הגברי.

* * *

אוהד נרגז ירה במשחק כדורסל

אוהד נרגז ירה באוויר כדי להפסיק משחק בין שתי קבוצות כדורסל במנילה, שבפיליפינים. מאחר והמשחק חסר בדיקות האחריותיות פרצו שלף האוהד את אקדחו וירה כדי להפסיק את ההשתוללות.

ההתכתשות שעוררה את זעמו של האוהד החלה כאשר שני כדורסלנים רבו ביניהם במשחק חצי־הגמר בגביע הפיליפיניים, בין קבוצות „גרייט טייסט קופי" ו„מאגנוליה".

אחיו של אחד המתקוטטים, שגם הוא כדורסלן, הצטרף לאחיו, שהלם בחברו של בנו מאותה קבוצה. שאר הכדורסלנים התערבו, הלמו ובעטו איש ברעהו. חיש הצטרפו גם הצופים לתגרת־המכות, הם פלשו למשטח והשופטים ניסו להרחיקם אך לשווא.

הרוחות נרגעו רק כאשר נשמעו יריותיו של האוהד שירה באוויר מאקדח בקוטר 45 מ"מ.

קבוצת „הקפה" ניצחה 101:106, וההתאחדות הורתה לערוך חקירה בשערוריה.

מחר הגומלין בקוראץ'

בעוד שקבוצת הפועל ת"א תתמודד מחר בשמינית־הגמר בגביע־קוראץ' בכדורסל [illegible], קיימו ברחבי אירופה אמש משחקים במסגרת זו.

במשחקים הראשונים היו התוצאות: טורינר־ספרסק סלווה, בולגריה 90:96 (בסלווה); קאזארטה, איטליה — שטיינר אנטסיק בייריוט, גרמניה 80:86 (בגרמניה); פרטיזן בלגראד — שרלוטנבורג ברלין 89:96 (בברלין); סי.בי.סי. שאלאן, צרפת — א.א.ק. אתונה 77:103 (בצרפת); ק.ק. זאדאר, יוגוסלביה — פאניוניוס אתונה 87:97 (באתונה); קאקאלואט גראנולרס, ספרד — באסקה. בנשה, בלגיה 92:94 (בספרד); [illegible] — סטנדרד ליאז' 83:97 (בליאז'); וילהבאן, צרפת — קאחה ויטוריה, ספרד 84:94 (בספרד).

המשחק בין הקבוצה הגרמנית ואגן ואולימפיק אנטיב, הופסק בדקה ה־9 לאחר שהסל נשבר, גם סל שני שהורכב — נשבר.

וארזה האיטלקית, [illegible] בלגראד, אזלד צרפת, באנקו רומא, בוסנה סאראייבו וסי.בי. לוגו ספרד עלו כבר לרבע־הגמר.

בריה"מ – ארה"ב 2:4

נבחרת האיגרוף של ברית־המועצות ניצחה בניו־יורק את ארצות־הברית 2:4 וגמלה לה על ההפסד באטלנטיק־סיטי — 5:8. כל הקרבות היו במשקל כבד.

...וכן הושגו בסך־הכל 20 מערכות לעומת 16 אפשריות. רק קבוצה אחת, הפועל רמת־אביב, זכתה בנצחון־חוץ לעומת חמישה נצחונות־בית בשאר המיפגשים.

המאבק המשמעותי התנהל בכפר־סבא, בו זכו המארחים בנצחון ראשון העונה, חלק, על הקבוצה... הקבוצות הביתיות.

הרשקו – שחקן החודש

אין ראוי לתואר שחקן חודש אוקטובר מאשר קפטן הפועל בת־ים, יעקב הרשקו, „סמלה המסחרי" של הקבוצה, שהיה מהגורמים הישירים להצלחותיה.

נבחרת המחזור

● עמדה 11 יוסי לישטין (הפועל רמת־אביב).
● עמדה 12 ארנון עמיר (הפועל המעפיל).
● עמדה 13 יעקב הרשקו (הפועל בת־ים).
● עמדה 14 גיל פישל (הפועל כפר־סבא).
● עמדה 15 דני גלילי (הפועל בת־ים).
● עמדה 16 ליאור קנטור (הפועל כפר־סבא).

הטבלה

1.	הפועל המעפיל	3	0–9	6
2.	הפועל בת־ים	3	1–9	6
3.	הפ. רמת־אביב	3	4–8	5
4.	הפ. קרית־אתא	3	3–7	5
5.	הפועל מטה אשר	3	4–8	5
6.	הפועל שריד	3	5–5	5
7.	הפ. עין־המפרץ	3	6–6	5
8.	הפ. כפר־סבא	3	6–5	4
9.	אליצור ת"א	3	7–3	4
10.	הפועל עין־שמר	3	9–1	3
11.	שער־העמקים	3	9–1	3
12.	הפועל העוגן	3	9–0	3

צ'ילי ופאראגואי יתמודדו על הכרטיס למקסיקו

נבחרות הכדורגל של צ'ילי ופאראגואי יתמודדו ביניהן על הכרטיס הנוסף מהאיזור הדרום־אמריקני לגמר במקסיקו.

במשחקי הגומלין שהתקיימו אור לאתמול ניצחה צ'ילי גם בלימה את פרו — 0:1, משערו של אראבנה, בדקה ה־63. במשחק הראשון ניצחה צ'ילי — 2:4.

בעיר קאלי גברה קולומביה על פאראגואי — 1:2 (0:1).

רק עשרות אלפים צופים חזו במשחק בקאלי.

צ'ילי הופיעה בגמר בספרד ב־1982, בעוד שהופעתה האחרונה של פאראגואי בגמר היתה ב־1958 בשבדיה, לאחר שהדיחה במוקדמות את אורוגוואי.

● ליגות באירופה

● שוויץ: מחזיקת הגביע השוויצרי, אראו, סיימה במחזור ה־13 בתיקו 3:3 עם פ.צ. ציריך, קבוצתם של האחים הניו־זילנדים, וינסטון ושיין רופר. נוישאטל מוסיפה לצעוד בראש עם 21 נקודות, לאחר שהביסה את לוזאן 0:4, ומקדימה בשלוש נקודות את גרסהופרס ציריך ולוצרן. גרסהופרס הכניעה את לוצרן 0:3, והאלופה, סרבט ג'נבה גברה על ווטינגן 1:3.

● ברית־המועצות: קבוצת דינאמו קייב מוליכה בטבלת הליגה הסובייטית עם 45 נקודות מ־30 משחקים, לאחר שגברה על ארארט ירבאן 0:1. השנייה בטבלה, דנייפר, סיימה בתיקו 3:3 עם צ'רנומורץ אודיסה. דינאמו מינסק, שלישית, עם 39 נקודות, ניצחה את רוסטוב 0:1. בעוד שהאלופה, זניט לנינגראד, נוצחה בדונצק על־ידי שחטיור 0:1.

● פורטוגל: במשחק הגדולות גברה האלופה, פורטו, על המוליכה, ספורטינג ליסבון 1:2. תודות לנצחונה עלתה פורטו לראש הטבלה עם 16 נקודות.

● רומניה: האלופה, סטיאווה בוקרשט, ממשיכה להוליך בליגה עם 20 נקודות מ־12 משחקים כשניצחה את פוליטכניקה טימישוארה 2:4. דינאמו בוקרשט — טירגומורש 1:1, בראשוב — ראפיד בוקרשט 1:3, קורבינול — קראיובה 0:1.

תורכי ניצח במרתון

הרץ התורכי מהמט טורצי ניצח במרתון אירופה־אסיה השלישי, באיסטנבול, כשעבר את המרחק בשעתיים ו־12:50 דקות.

הבריטי יוד ג'ונס ניצח בריצת 10,000 מטר על כביש, בזמן של 34:55 דקות.

מה נראה הערב?

● אליצור ת"א — הפועל עין־שמר/בריקאי (7; שופטים: אהרון קמל, פיני שמפלינרא) גם אחרי משחק זה תישאר עין־שמר/ברקאי ללא נצחון.

● הפועל עין־המפרץ — הפועל בת־ים (7; עוזי ברצבי, האריזכורשטיאנו): אחד המשחקים הקשים של בת־ים. על־אף זאת נראה שהפסד בת־ים יהיה הפתעה גדולה.

● הפועל העוגן — הפועל כפר־סבא (7; נתנאל, תרום, אמנון נשרי): כפר־סבא תמשיך בתנופת נצחונותיה, שהחלה לפני שבוע.

● הפועל שער־העמקים — הפועל קרית־אתא (7; אלכס רוזנברג, אריה פרקש): נצחון ברור לקרית־אתא לפני יציאתה לברלין, למשחק־הגומלין בגביע ההתאחדות האירופית.

● הפועל שריד — הפועל הניתח/מטה אשר (7; אלכסנדר בוקור, עזרא כחן): מאבק צמוד. כל תוצאה לא תפתיע, יתרון קל לביתיות של שריד.

● הפועל רמת־אביב — הפועל המעפיל (8; גבי לושן, הרעקנתי): כל מה שרמת־אביב יכולה לצפות זה להקשות מערכה מהמעפיל, שתמשיך להוליך בטבלה.

מסיבת עיתונאים לקראת ועידת ההסתדרות (מימין לשמאל) פרופ' שלמה בן־עמי, יו"ר הוועדה המכינה; המזכ"ל קיסר; נחום פסה. והדובר שלמה סולר. (צילום: י.פ.פ.א)

המתנחלים מסיתים

(המשך מעמוד ראשון)

ולהעמיד לדין את המתנחלים המסיתים למלחמת אזרחים בריש גלי. אתמול הפיץ פלד בכנסת, תצלום „מאלף יוד", „עתון התושבים ביו"ש והביקעה". בעתון זה, היוצא לאור אחת לשבועיים באריאל, והמופץ חינם, מופיע מאמר ראשי מאת מ. בן־ישראל, הנושא את הכותרת „שרות יש"ע לא תיפול", והקורא למלחמת אחים, אם הממשלה תחליט להחזיר שטחים מהגדה.

להרים הנשק

„יהיה, ולא אחד, שיאמר על גוסתי המתה, ויפעל בהתאם. יכין כל אחד את עצמו נפשית לעמוד ביש"ע ולהרים את ידו, ואת נשקו, נגד אחיו. עלולים אנו להיות עדים למחזה מחריד ביותר פעילות מחתרתית נרחבת ומגוונת. מרידה בצה"ל, מחתרות בתוך שרותי הבטחון, התקוממות מזויינת, לחימת יהודי ביהודי".

לעצור העורך

פלד מציין במכתבו, כי „אלף יוד" מודפס בכעשרת אלפים עותקים. לדעתו יש לעצור את עורך העיתון יעקב רחמים, ואת כותב המאמר הראשי, „המסתתר מאחורי השר מ. בן־ישראל".

בהצעה דחופה לסדר־היום, דורש פלד לדון בדברי הסתה אלו במליאת הכנסת.

מציע רשות לשיקום המושבים

מאת אתי רונאל,
כתבת „על המשמר"

ראש המחלקה להתיישבות, נסים זווילי, מציע הקמת רשות משותפת לסוכנות היהודית ולממשלת ישראל, שתשקם את המושבים במצוקה. „החלטת הממשלה לסייע למושבים היא צעד בכיוון הנכון, אבל לא תפתור את הבעיה" — אמר אתמול ראש־המחלקה להתיישבות נסים זווילי.

„80 מושבים נמצאים במצוקה קשה וחובותיהם מגיעים ללמעלה ממאה מליון דולר. וכל צעד חלקי, שלא יכנס לטיפול מעמיק בשורשי הבעייה רק יחריף אותה ויסבך אלפי משפחות ללא תקנה" — מזהיר זווילי.

להחזיר

(המשך מעמוד ראשון)

פתיחה חגיגית

בפתיחה החגיגית יטלו חלק ראש עיריית ירושלים טדי קולק ואורחים רבים מחוץ לארץ ביניהם נציג סולידריות הגולה בבירת בלגיה, בריסל. לאחר הברכות ייערך מופע אמנותי „יש לי חלום". מספר הצירים לוועידה הוא 1501 לפי חלוקה זו: מערך 1041 (63.3 אחוז) ליכוד 353 (23.5) חד"ש 66 צירים (4.4) ור"ץ 41 צירים שהם 2.7 אחוזים. פרטים על הארגון נמסרו בידי יו"ר הוועדה המארגנת נחום פסה.

„בייט וניט"

צירי סיעת הליכוד יחרימו את הפתיחה החגיגית ויקיימו באותה עת כנס נפרד באולם בית המלון „הילטון" הסמוך. יעקב שמאי שמסר על כך נימק החלטה זאת בסירוב קיסר להזמין לפתיחה נציג או נציגות מצמרת הליכוד. שמאי הזים את הטענה כי הועברה הזמנה רשמית לסגן ראש־הממשלה דוד לוי, העושה עתה בחו"ל. צירי הליכוד גם יתכנסו מחר אחרי הצהריים כדי להחליט כיצד לנהוג בעת שראש־הממשלה שמעון פרס ישא את דבריו בפני באי הוועידה מחר בערב.

דובר ההסתדרות, שמואל סולר, הגיב אתמול על ההחרמה הצפויה על ידי צירי ליכוד: „אין אלא להצטער על צעד חפוז והפגנתי כגון זה. ההעדרות בפגנתית מטקס הפתיחה, יש בו כדי לפגוע בחיים הרצוג ובמוסד הנשיאות", דברי סולר.

שמור הזמן

בבירור שערך כתבנו נמצא שמ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר הוזמן לפתיחה ואף הבטיח כי ישתתף. על פי המקובל נושאים את דבריהם בפתיחה: נשיא המדינה, מזכ"ל ההסתדרות, ראש העיר המארחת וכן מזכיר המועצה המקומית, מקור בכיר בהסתדרות הוסיף אמש כי יהיה זה גם טעם לפגם לתת לשמיר לדבר בפתיחה, וזאת בעקבות הכרזתו: כשהיה ראש־הממשלה, כי יש לכופף את ידיה של ההסתדרות.

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

תיק בנין 1484

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 78 בגוש 6017 רח' מלאכי מס' 7 חולון, הכוללת הקלה של 3% משטח המגרש (569/2 מ"ר) בקומת הקרקע לבד, לשיפור תנאי הדיור. החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים א'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.

עו"ד חיים שירן, יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה—חולון

עירית פתח־תקוה
הוועדה המקומית לתכנון ולבנית פ"ת

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה פ"ת בקשה לאישור תשריט חלוקת קרקע בסטיה מתוכנית מאושרת בגוש 6712 חלקה 18 ברח' בן גוריון. הסטיה היא בצורת חלוקת המגרשים.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הוועדה הערבית במרכז השלטון המקומי משותקת

מאת קאסם זייד,
כתב „על המשמר"

הוועדה לעניינים ערבים במרכז השלטון המקומי, משותקת מאז הקמתה. בזאת הודה אתמול יו"ר מרכז השלטון המקומי, דב תבורי.

נדחתה בכורת מחזה פסבינדר; יהודי פרנקפורט ימשיכו להיאבק

פרנקפורט. — התיאטרון העירוני של פרנקפורט, החליט לדחות עד ה־18 בחודש את הצגת הבכורה העולמית הרשמית של המחזה מאת ריינר וורנר פאסבינדר, שנמתחה עליו ביקורת חריפה שהוא מחזה אנטישמי מובהק.

מנהל התיאטרון גונטר רוהלה אמר לכתב רויטר, כי הניסיון להעלות את המחזה אמש, בוטל מחשש להפגנות אלימות ושילהוב נוסף של יצרים.

26 מפגינים, אנשי הקהילה היהודית בפרנקפורט, פרצו לבמה ביום חמישי שעבר, דקות ספורות לאחר עלות המסך וכפו על מנהל התיאטרון לבטל את ההצגה הראשונה של המחזה „אשפה, העיר והמוות".

היהודים קנו כרטיסים

המחזה מתרכז בספסר קרקעות מפוקפק הידוע רק בכינוי „היהודי העשיר", והעלאתו על הבמה עוררה סערה של מחאה חריפה מצד הקהילה היהודית בפרנקפורט ומצד ארגונים דתיים שונים.

רוהלה אמר, כי התיאטרון החליט לקיים את הצגת הבכורה ב־13 בנובמבר וכי ישוחח עם הקהילה היהודית, כדי שזו תאפשר את הצגתו הסדירה.

בינתיים הודיע דובר הקהילה היהודית בפרנקפורט מישל פרידמן, כי יהודי העיר קנו מראש מספיק כרטיסים לכל ההצגות, והם ישתלטו על הבמה לפני תחילת כל הצגה.

סימן שאלה

יו"ר הקהילה היהודית במערב־גרמניה וורנר נחמן, שלח איגרת גלויה לראש עיריית פרנקפורט ולטר וולמן, בה הוא אומר, כי המשך העלאת המחזה יעמיד בסימן שאלה את מגמת הפיוס בין העם הגרמני לעם היהודי.

יו"ר הקהילה היהודית בפרנקפורט, איגנאץ בוביס, אמר לכתב רויטרס, כי הוא מקדם בברכה את דחיית ההצגה. אולם הודיע, כי יהודי פרנקפורט ימשיכו להילחם נגדה עד אשר תבוטל לחלוטין. (עפט"א. ע"צ. ע"ר)

לה־פן שוב מסית נגד מהגרים צפון אפריקניים

פאריס. — מנהיג „החזית הלאומית" בצרפת, ז'אן־מארי לה־פן, אמר אתמול, כי הוא מטיל ספק בנאמנותם של המהגרים הצפון אפריקנים.

בנאום הנעילה שלו בוועידת המפלגה השנתית השביעית בוורסאי, טען לה־פן, כי המהגרים — המונים 4.5 מיליון — מוצצים את לשד האומה הצרפתית בגלל ההוצאות הגדולות של הסעד שהם מקבלים.

המהגרים מצרפת היו, בעקבות תעמולת הימין הקיצוני, אחד הנושאים העיקריים במערכת הבחירות לאסיפה הלאומית הצרפתית. לקראת הבחירות הכלליות בחודש מארס הבא. (ע"צ ע"ר)

תומכי המפלגה הרדיקלית של הנשיא אלפונסין, חוגגים בחוצות בואנוס־איירס את נצחונם על הפרוניסטים, בבחירות המוקדמות שנערכו בארגנטינה. (צילום: איי.פי)

אזרחי ארגנטינה אמרו „כן" לראול אלפונסין

בואנוס איירס — נשיא ארגנטינה, ראול אלפונסין, זכה לתמיכה נרחבת ביותר במדיניותו, לרבות תוכנית הצנע הכלכלית, בבחירות מוקדמות שהתקיימו בסוף השבוע ואשר חיזקו את הרוב של המפלגה הרדיקלית שהוא עומד בראשה.

מרסלו שטוברייון, המועמד של המפלגה בבואנוס־איירס, אמר, כי הרדיקלים זכו בבחירות שהתקיימו מפני שהם „האלטרנטיבה המתקדמת, העממית והלאומית היחידה".

מצב־רוח

לרדיקלים של אלפונסין 44 אחוז לעומת 25 אחוז שקיבלו סיעות שונות של הגוף המרכזי באופוזיציה, התנועה הפירוניסטית.

הבחירות התקיימו בצל מצב חירום עליו הכריזה הממשלה בשבוע שעבר, כדי לעמוד בגל איומים ופיצוצים עם התקרב מתן פסק הדין נגד המנהיגים הצבאיים ששלטו בארגנטינה.

רימוני גאז

רויטר עתי"ם ע"צ — הבחירות עברו בארגנטינה ללא תקלות, אולם פרצו תיגרות בין קבוצות פוליטיות יריבות, לאחר שכמה מהם התחילו לחגוג את התוצאות. המשטרה בבואנוס־איירס נאלצה להפעיל רימוני גאז מדמיע ותותחי־מים, כדי לפנות את הרחובות.

השר בממשלה האחראי לניהול מו"מ עם הנושים של חוב המט"ח של ארגנטינה, מאריו ברודרזאוזן, אמר, כי ניצחון המפלגה הרדיקלית מוכיח, כי קיימת תמיכה עממית נרחבת בתיכנות האנטי אינפלציונית שהופעלה לפני חמישה חודשים ואשר ראשי האופוזיציה מתחו עליה ביקורת קשה.

קרע בפירונסטים

תוכנית הצנע קיצצה באינפלציה, אשר בשנה שעברה הגיעה ל־1,100 אחוז, עד לשיעור חודשי של שני אחוז בלבד.

הפירוניסטים פתחו את מערכת הבחירות תוך קרע לשני אגפים מצד אחד הבוסים הוותיקים של המפלגה, ומאידך, דורשי הרפורמות שהחליטו לרוץ לבד. במחוזות בחירה חשובים בבירה ובאזורים הסובבים את בואנוס־איירס, הרפורמים יצאו מן הבחירות כשידם על העליונה. (ע"ר־ע"צ)

ה„תאים הקומוניסטיים" שוב פוצצו מטענים בערי בלגיה

בריסל. — שני מטעני חומר־נפץ התפוצצו אתמול וגרמו נזקים לבנקים בבריסל ושארלרואה.

הארגון הטרור הבלגי „התאים הקומוניסטיים הלוחמים", נטל על עצמו האחריות לאחד מהפיגועים האלה.

שומר נורה ונפצע לאחר שהפתיע שני אלמונים שהשאירו מכונית ממולכדת ליד המשרד הראשי של „בנק בריסל לאמבר" לפנות בוקר.

אזהרה ברמקול

הייתה זו מכונית מסחרית שצויידה ברמקול אשר שידר אזהרה מוקלטת לפנות את האיזור. המכונית התפוצצה זמן מה לאחר מכן וגרמה נזקים ניכרים.

שמונה שעות לאחר מכן התפוצץ מטען נוסף ליד הבנק „סוסייטה ג'נרל" בעיר שארלרואה. אדם אחד נפצע בפיגוע זה.

הבניין פונה דקות לפני כן, לאחר שנתגלה שם כרוז של ארגון הטרור אשר נאמר בו, כי יש לפנות את הבית תוך 30 דקות.

אוטו מוכר

עדי ראייה מסרו, כי מטען חומר־הנפץ וגנה במזוודה שהייתה קשורה בשרשרת לעמוד באולם תצוגה בקומה הראשונה של הבנק. המשטרה הודיעה אחר כך, כי איש לא נפגע בפיגוע בשארלרואה.

איש טרם נטל על עצמו האחריות לפיגוע ליד בנק ברסיל לאמבר. אולם סוכנות הידיעות הבלגית מסרה, כי הפיצוץ הזה נשא אופי של פיצוצים קודמים של „התאים הקומוניסטים".

בתאי האחסנה

מטען חומר־נפץ התפוצץ אור־לאתמול בתחנת הרכבת המרכזית של דיסלדורף. נגרם נזק רב לאולם בו נמצאים תאי האחסנה האישיים אולם לא היו נפגעים.

דובר משטרתי אמר אתמול, כי באותו פיצוץ גם נגרם נזק לגשר העובר מעל מסילות הברזל של התחנה. עד כה לא טען שום גורם שהוא לאחריות לפיצוץ זה, אמר הדובר המשטרתי.

● מספר מחבלים נהרג אתמול ושלושה לוחמים של צבא השיחרור העממי (המוסלמי השמאלני) נפצעו בחילופי ירי ארטילריים עזים, בחזית כפר פאלוס — עין אל מיה, ממזרח לצידון, בין צבא השיחרור העממי לבין צד"ל — מסרו כתבים מקומיים.

קדאפי רוצה מיג־29

מאת כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — שליט לוב, מועמר קדאפי, ביקש בחודש שעבר מברית־המועצות לספק לו מטוסי־קרב מתקדמים מדגמי מיג־27, מיג־29 ומיג־31, רשת מכ"ם חדישה ומתוחכמת, ספינות־מלחמה מכמה סוגים וטילי אוויר־אוויר, אוויר־קרקע וקרקע־אוויר — מדווח „וושינגטון טיימס".

היום אמורה ועדת־החוץ של בית־הנבחרים, לאשר נוסח דומה להחלטת הסנט, שדוחה עד למארס 1986 את עיסקת הנשק האמריקנית־ירדנית.

הולנד פורסת טילי שיוט — נאט"ו מברכת

בריסל. — המזכיר הכללי של נאט"ו, לורד קארינגטון, קידם אתמול בברכה את החלטת ממשלת הולנד להסכים לפריסתם של 48 טילי שיוט אמריקניים בשטחה.

הדברים נאמרו, לאחר שממשלת הולנד המורכבת ממפלגות ימין מרכז, בראשותו של ראש־הממשלה רוד לוברס, אישרה תוכנית לפריסת טילי שיוט ביום שישי שעבר. החלטה זו הפכה את הולנד למדינה החמישית בנאט"ו שאישרה פריסת טילי שיוט בשטחה.

אולם בהודעה לפרלמנט, מסרה הממשלה, כי היא מתכוונת לסיים את המשימות הגרעיניות שביצעו מטוסי אף־16 הולנדים, במסגרת פריסת הטילים העומדת להתחיל ב־1988.

דובר נאט"ו אמר, כי המזכיר הכללי של הברית קידם בברכה את החלטת הולנד ובאשר להפסקת יתר המשימות הגרעיניות, זהו עניין להתייעצות בתוך ברית נאט"ו, הוא אמר. (ע"ר).

טלקס

● פיסגת אסד־חוסיין – החודש

ביירות.– העיתון „אלאסבוע אלערבי" הלבנוני מאתמול, מסר, כי בקרוב צפויה פיסגה בין המלך חוסיין והנשיא אסד.

לדברי העיתון, תיערך הפיסגה עוד בחודש נובמבר, זאת לאחר שירדן וסוריה הגיעו באופן עקרוני לסיכום לחדש את היחסים התקינים ביניהם. (ע"מ)

● לוב: ניסיון הפיכה בעיראק

טריפולי.– רדיו לוב מסר בשם „מקורות ערביים במפרץ", כי שלטונות עיראק הוציאו להורג 24 קצינים שניסו לאחרונה לבצע הפיכה. ההפיכה הייתה צריכה להתחיל בהתנקשות בשיירת המכוניות של הנשיא, באחד הכפרים הגדולים.

השלטונות לדברי הרדיו, הרסו את הכפר ובעקבות גילוי ניסיון ההפיכה, נתמנה בנו של סאדאם חוסיין למנהל במודיעין הכללי. (ע"מ)

● „אוניטה" עדיין נאבקת

ליסבון.– מורדי ארגון „אוניטה" באנגולה, הודיעו אתמול כי אנשיהם הרגו 93 חיילי צבא ממשלה וכן חייל קובני אחד, בהתקפות רצופות בשבועיים האחרונים, במארבים ובהתקפות על מכרה יהלומים.

ההודעה של המורדים מאשימה את חיילי הממשלה בהריגת 73 אזרחים בהתקפה מן האוויר על העיר ולה דה־גאלאנגה, בשטח המוחזק על־ידם.

מחתרת אוניטה המתבססת בדרום אנגולה, מקיימת מאבק ממושך נגד הממשלה המרכסיסטית של אנגולה מאז 1975. (ע"ר)

● המורדים באוגנדה „תופסים" עצמאות

ניירובי.– המורדים באוגנדה הודיעו אתמול, כי הם מקיימים ממשל עצמאי זמני משלהם בשטחים עליהם הם שולטים, לקראת שיחות על הסכם שלום עם הממשלה הצבאית בקמפלה.

המורדים המקיימים שיחות שלום בניירובי עם נציגי הממשלה הצבאית באוגנדה, הודיעו, שהממשל הזמני הוקם „באזורים אשר שוחררו על־ידם והוא נועד להעניק שירותים לציבור לקראת הסכם עם הכת הצבאית בקמפלה". (ע"ר)

● גמישות באופ"ק?

ג'קרטה.– קרטל אופ"ק ידון בחודש הבא במערכת מחירים גמישה – מסר אתמול שר הנפט האינדונזי, סוברוטו.

„במקום לקבוע רמת מחירים אחת אנו נקבע מרחב של מחירים עם גבולות מינימום מכסימום", אמר סוברוטו, שהוא עתה היושב־ראש התורן של הקרטל, המורכב מנציגי 13 מדינות מפיקות נפט.

בהקשר זה אמר שר הנפט של האמירויות המאוחדות, מאנע סייד אל־עותייבה, כי מאז החודש שעבר, המדינות החברות חופשיות לקבוע את המחירים לנפט שלהן. אולם שרי אופ"ק אחרים הכחישו שינוי כלשהו במדיניות המחירים של הקרטל. (ע"ר)

● ואלדהיים ירוץ לנשיאות

וינה.– מזכיר האו"ם לשעבר, קורט ואלדהיים, קיבל אתמול מינוי למועמד בבחירות לנשיאות באוסטריה, שיתקיימו בחודש מאי.

ואלדהיים, 67, היה מזכיר האו"ם בשנים 1972־1981. הוא ירוץ כמועמד בלתי־תלוי אולם בתמיכת המפלגה השמרנית האוסטרית, מפלגת העם, הנמצאת באופוזיציה.

יריבו העיקרי בבחירות שיתקיימו ב־4 במאי, יהיה מי שמכהן כיום כשר הבריאות ואיכות הסביבה, קורט שטיירר, מן המפלגה הסוציאליסטית האוסטרית. (ע"ר)

אסד התמוטט והבריא באוגוסט

לונדון. — כתב־העת הבריטי „פורין ריפורט" מסר, כי החרפה במצב בריאותו של אסד באוגוסט, הזעיקה את מומחיו הרפואיים הסובייטים והשוויצריים — וגרמה לאלה החושקים לתפוס את מקומו לאחר מותו לעמוד במצב הכן.

מזה זמן רב, סובל אסד ממחלת דם מסתורית המשפיעה על מחזור הדם שלו, ובבריאותו יש עליות ומורדות דרמטיות.

לדברי „פורין ריפורט", יצא אסד לחופשת אוגוסט השנתית שלו בלאדקיה במצב טוב, כשהוא מסוגל לעבוד 16 שעות ביום. אך ב־12 באוגוסט הוא התמוטט, [illegible]

צבירת כוח אחרי מות אסד. [illegible] את המשק בחצי השני של אוגוסט.

מדינות החוץ של סוריה הושפעה אף היא [illegible] עם חברו חוסיין ריפעת אסד, על פיוס אפשרי עם עיראק וירדן, לפני הפיסגה הערבית שאמורה להיערך בירדן בחודש זה.

ריפעת דחה את רעיון הפיוס עם עיראק. אך סבר, כי יש סיכוי טוב יותר לירדן. [illegible]

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 4.11.85

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
דולר אמריקאי	1	1448.17	1513.34	1472.31	1490.68	1480.6
לירה שטרלינג	1	2084.99	2184.06	2122.34	2148.82	2137.5
מרק גרמני	1	558.13	584.65	568.13	575.22	571.33
פרנק צרפתי	1	180.58	191.58	186.16	188.49	187.39
גילדן הולנדי	1	495.09	518.61	503.95	510.24	506.62
פרנק שוויצרי	1	679.38	711.66	691.55	700.18	696.10
כתר שבדי	1	185.34	194.15	188.66	191.01	189.64
כתר נורווגי	1	185.33	194.14	188.64	191.00	189.76
כתר דני	1	153.84	161.15	156.60	158.55	157.47
מרק פיני	1	259.58	271.92	264.23	267.53	265.75
דולר קנדי	1	1058.36	1108.65	1077.31	1090.75	1083.3
דולר אוסטרלי	1	993.92	1047.18	1009.05	1021.64	1012.5
ראנד דר' אפריקני	1	517.45	582.11	574.93	582.11	576.66
פרנק בלגי	10	271.13	288.03	280.49	283.99	281.91
שילינג אוסטרי	10	794.29	832.03	808.51	818.60	812.69
לירה איטלקית	1,000	824.19	876.29	841.01	851.50	845.88
ין יפני	1,000	699.25	732.48	711.77	720.65	—

טלקס

● הונגריה מחמשת את כווית

כווית.- שר־ההגנה הכוויתי הגיע להסכם עם שר־ההגנה ההונגרי, על קניית ציוד צבאי מהונגריה.

סוכנות הידיעות הכוויתית מסרה, כי הונגריה תספק לכווית ציוד צבאי הנדסי־אלקטרוני, אך לא נמסרו פרטים נוספים על סוג הציוד או היקף העסקה. (ע"מ)

● „סאם־2" לאיראן

כווית.- מקורות מערביים יודעי־דבר מסרו ל„אלקבס", כי איראן קיבלה לאחרונה ממדינה ערבית ידידותית טילים סובייטים מדגם „סאם־2", כדי להתמודד נגד פשיטות האוויר העיראקיות.

המקורות אמרו, שהטילים הגיעו בחשאי לאיראן לפני 12 יום ושהם הוצבו סביב האיחארג'. (ע"מ)

● איתות רוסי בקאהיר

כווית.- משלחת צבאית סובייטית תבקר בקאהיר בתחילת חודש דצמבר, כדי לקיים שיחות על ייצור חלקי חילוף לנשק סובייטי במצרים.

„אלראי אלעאם" הכוויתי מסר מקאהיר, כי משלחת בריה"מ תבקר במצרים ב־2 מפעלים העוסקים בייצור זה.

נמסר, כי משלחת מצרית בקרה לאחרונה במוסקווה, שם ניהלה שיחות שתוארו כמוצלחות. (ע"מ)

● חתרנות לובית בתוניס

תוניס.- סוכנות הידיעות התוניסית מסרה, כי משטרת תוניסיה תפסה כמות נשק וכרוזים לוביים במושב האיחוד האיזורי התוניסי, השייך לאיגודים המקצו־עיים בתוניס. (ע"מ)

● סטודנטים משפילים את מובארק

קאהיר.- סטודנטים וסטודנ־טיות מאוניברסיטת עין־שאמס, שנעצרו ע"י מחלקת חקירות ביטחון המדינה, הואשמו בהדפסת כרוזים שחתרו להתסיס את הסטודנטים תוך — ניצול המשברים הכלכליים והמדיניים — לארגן הפגנות עממיות ולהסית למעשי איבה נגד השלטון.

חלק מהנאשמים — נאמר בהודעת שלטונות הביטחון — השתתפו בהתקהלות בלתי־חוקית, במגמה לסכן את שלום הציבור ולפגוע בפעולות השלטונות הכלליים. הם השמיעו קריאות עוינות שהסיתו לאיבה נגד המשטר ולהשפלת נשיא המדינה.

הם השחיתו במתכוון רכוש ציבורי, הציתו אש בבניין הפקולטה למסחר, הסיתו להפגנות בתוך מכוני הלימוד ולהשבתת הלימודים בהם, וכן תקפו במכות את כוחות המשטרה. (ע"מ)

● עיראק: תקפנו ספינה

בגדאד.- עיראק הודיעה, כי מטוסי חיל־האוויר שלה, פגעו אתמול ב„מטרה ימית גדולה" ליד חוף איראן.

דובר צבאי מסר, כי ההתקפה בוצעה בשעות הצהריים וכל המטוסים חזרו בשלום.

בינתיים לא נתקבל אישור ממקור בלתי־תלוי להודעה זו. (ע"ר)

● געגועים לאמא־רוסיה

וושינגטון.- חייל סובייטי שנכ־נס לשגרירות האמריקנית בקאבול, ביום חמישי שעבר, והת־לונן שם על געגועים לביתו, עזב את בית השגרירות לאחר שהשג־ריר הסובייטי הבטיח כי לא יטילו עליו עונש — מסרו אתמול פקידי ממשל.

הפקידים שביקשו שלא להזדהות, אמרו, כי החייל בן ה־19, אלכסנדר סוחארוב, יצא משטח השגרירות לאחר שנפגש בפעם השנייה עם השגריר הסובייטי, אתמול בבוקר. (ע"ר)

„איזבסטיה" ראיין את ריי"גן וסתר את דבריו באותו עמוד

מוסקווה. — הנשיא רייגן קיבל הזדמנות נדירה להסביר את מדיניות ארה"ב במישרין לעם הסובייטי, כאשר בטאון הממשלה הסובייטית, „איזבס־טיה" פירסם אתמול ראיון ש־העניק ל־4 עיתונאים סובייטיים. במקביל פירסם איזבסטיה מאמר באותו אורך, שסתר את הנקודות שהעלה רייגן בשאלות שונות, החל מ„מלחמות הכוכבים" וכלה באפגניסטן. העיתון האשים אותו בסילוף האמת, באחיזת־עיניים באמצעות עיוות עובדות, ובחזרה על דברים שאינם חדשים כלל.

הראיון של רייגן היה ראשון של נשיא אמריקני עם עיתונאים רוסיים, מזה יותר מ־20 שנה.

מו"מ רציני?

אם כי העיתון השמיט כמה קטעים מתשובותיו של רייגן, הוא לא הסתיר, כי הנשיא האמריקני מאשים את בריה"מ בהפעלת כוח נגד מדינות זרות ובכך שהיא מקדימה את ארה"ב בפיתוח נשק גרעיני ונשק — חלל.

בדברו על הפיסגה שעומדת להתקיים החודש עם מנהיג בריה"מ, גורבצ'וב, אמר רייגן, כי מטרתו „להעלות את היחסים בין שתי המדינות שלנו על נתיב בטוח יותר".

רייגן הוסיף, כי פיסגת ז'נווה תוכל „לתת תנופה של ממש" לשי־חות על פיקוח הנשק בין שתי המדינות, אך זה יהיה תלוי בצמצום המתיחות וביצירת „אמון" ביכולתנו לנהל מו"מ רציני זה עם זה.

בכתב ובעל־פה

הראיון עם רייגן היה מזיגה של שאלות בכתב ובעל־פה, בו הגנו העיתונאים הסובייטיים על ההתערבות הצבאית הסובייטית באפגניסטאן ואמרו, כי פרוייקט „מלחמות הכוכבים" של רייגן יעניק לארה"ב את היכולת להנחית מהלומה גרעינית ראשונה על בריה"מ.

רייגן השיב, כי תוכנית מלחמות הכוכבים לא תבוצע עד אשר ארה"ב ובריה"מ יחסלו את כל הנשק הגרעיני שלהן.

„אם בריה"מ וארה"ב יודיעו שתיהן על חיסול הנשק ההתקפי, נפרוס פרוייקט הגנתי זה, מחשש שבאחד הימים ינסה מטורף, איש־שם בעולם, לשוב ולייצר נשק גרעיני" אמר רייגן.

לא מבינים את רייגן

„אני יכול להבטיחכם עתה, כי לא ננסה ליצור מונופולין שאם יפותח נשק כזה, כדי ליצור יכולת של מהלומה ראשונה", הוסיף.

הוא אמר: „בכנות אני מתקשה להבין מדוע אנשים מסויימים לא הבינו כהלכה את כוונתינו או פרשוה לא נכון... המחקר אותו אנו מנהלים בארה"ב לגבי הגנה אסטרטגית, הוא בדיוק באותם תחומים כמו המחקר המתנהל עתה בבריה"מ".

(ע"ר, ע"צ)

אלן מאפרט ודומיניק פרייה – אנשי הקומנדו הצרפתיים שפוצצו את אוניית הארגון הפציפיסטי „גרינ־פיס" – בעת משפטם באוקלנד, ניו־זילנד (צילום: אי.פי.)

בבקשו את אמון הפרלמנט לממשלתו

קראקסי הגן על מדיניותו בפרשת „אקילה לאורו"

רומא. — ראש־ממשלת אי־טליה, בטינו קראקסי, ביקש אתמול אישור הפרלמנט האי־טלקי, להקמת הקואליציה וממ־שלה במתכונת הקודמת באומ־רו כי ממשלה זו ניהלה את פרשת חטיפת אוניית השייט „אקילה לאורו" בצורה „הוגנת ויעילה".

בנאום שנמשך 75 דקות, גם דחה קראקסי את הביקורת בעניין היחסים עם ארה"ב ואמר, כי יחסי שתי המדינות אינם ניתנים לזעזוע. הוא גם הגן על עמדתה של איטליה הסבורה, כי יש לשתף את אש"ף בתהליך השלום במזה"ת.

הקואליציה תאושר

מצפים, כי שני בתי־הפרלמנט יאשרו ברוב קולות את הקואליציה במתכונת הקודמת, של חמש המפל־גות, אשר נפלה כאשר המפלגה הרפובליקנית פרשה במחאה על מדיניות קראקסי בפרשת האונייה החטופה.

קראקסי אמר בנאומו, כי קשרי איטליה־ארה"ב הם חזקים מכדי שניתן יהיה לזעזע אותם בגלל אי־הבנה בפרשת חטיפת האניה ויירוט המטוס המצרי. הוא תקף את מה שהוא כינה: הביקורת הבלתי־הוגנת בכלי התקשורת, שדיברו על קרע בין איטליה לבין בנות־בריתה בנאט"ו.

חוסר־מידע לארה"ב

קראקסי גם דחה את הביקורת בעיתונות האיטלקית, לפיה גילתה הממשלה מגמה אנטי־אמריקנית. הוא אמר, כי הוא דן עם הנשיא רייגן בפרשת החטיפה והשניים הסכימו, כי חוסר־מידע הוא שגרם ל„תגובות מסויימות". לדבריו, לארה"ב לא היה די מידע על עניינים מסויימים ובגלל כך הגיעה להערכות שונות מאלה של ממשלת איטליה.

קראקסי חזר על עמדתו, שאש"ף מהווה גורם שאין לוותר עליו בחתי־רה לשלום במזה"ת, אבל „בתנאי שהוא יוקיע את השימוש באלימות". (ע"ר)

● רחפת שתפעל בין עדידקה לשארם־אל־שיך, החלה לעשות נסיעות מבחן בין שתי הערים. הנסיעות הוכתרו עד כה בהצלחה. אחדים ממרכזי הצלילה החשובים בעולם נמצאים בעדידקה וראס־מוחמד, חובבי צלילה שמתכוונים לצלול בעדידקה, יוכלו גם לבוא לשארם־אל־שיך ואחר כך לראס־מוחמד.

הגבלת סמכויות הנשיא מעכבת את חתימת ההסכם הלבנוני

דמשק. — הגדרת הסמכויות החדשות של נשיא לבנון, מעכבת את חתימת ההסכם ע"י נציגי שלוש המיליציות הלב־נוניות העיקריות — מסר אמש מקור מוסמך בבירת סוריה.

הנוסח שגובש בדמשק ע"י המיליציות של הנוצרים, הדרוזים והשיעים, — נוטה להפוך את נשיא הרפובליקה למעין „בובה". הנשיא לא ישתתף עוד בישיבות הממשלה, אלא כדי לאשרר הכרזה על מלחמה, חתימה על הסכמים בין־לאומיים והכנסת שינויים לחוקה.

הסמכויות האקזקוטיביות המש־שיות יועברו למועצה מצומצמת שתהיה מורכבת משרים מוסלמים ונוצרים, בחלקים שווים.

מהפכה בנהלים

„ארגון־מחדש זה, מהווה מהפכה של ממש בנוהלים הפוליטיים השו־רים בלבנון מאז החתימה על האמנה ב־1943, שהבטיחה את חלוקת הסמכויות בין העדות הדתיות והעניקה למרונים את כהונת הנשיא, לסונים את ראשות־הממשלה, ולשיעים את תפקיד יו"ר הפרלמנט.

המוסלמים התלוננו, כי אמנה זו העניקה עדיפות לנוצרים, שכן הסמ־כויות האקזקוטיביות ניתנו לנוצרים ולסונים בלבד, על חשבון השיעים והדרוזים — ורבים ראו ב„הסכם" זה אחד השורשים למלחמת האזרחים המשתוללת בלבנון זה כמעט 11 שנה.

חילוקי סמכויות

על־פי דוגמת קודמיו, שמר הנשיא הנוכחי, אמין ג'מאייל, מאז בחירתו בספטמבר 1982, בקנאות על סמכויותיו, והשתתף בכל ישיבות הממשלה כדי להעביר את מדיניותו.

לפי שעה, אין וודאות כי ג'מאייל יסכים לשלילת חלק מסמכויותיו. אחד ממקורביו, מראשי מפלגת הפלנגות, אמר לא מכבר, כי אם רוצים לצמצם את תפקיד נשיא המדינה ולהפוך אותו ל„בובה", מוטב להעניק את תפקיד הנשיא למוסלמי ולהציע את ראשות־הממשלה לנוצרי.

הסורים חסרי־סבלנות

כדי להסדיר את הבעייה, ממשיך סגן נשיא סוריה, עבדול חלים חאדם, בסבלנות, במגעיו עם הצדדים הלבנוניים השונים, ייתכן כי נשיא לבנון יבוא בקרוב לדמשק, כדי להיפגש שם עם עמיתו הסורי.

סוריה מגלה סימנים של חוסר־סבלנות נוכח הסחבת בשיחות בין המיליציות הלבנוניות, רדיו דמשק אמר אמש, בדברי פרשנות, כי „ני־הול דיונים ביזנטיניים על בעיות שוליות, יוביל רק לקשיים ולחילו־קי־דעות נרחבים עוד יותר". (ע"צ)

יהודי ארה"ב העבירו תמיכתם לרפובליקנים

מאת כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — לראשונה בתולדות „ועדות פעולה פוליטיות" למועמדים לבחירות בארה"ב, תרמו השנה ועדות פרו־ישראליות למועמדים רפובליקנים, יותר מאשר למועמדים דמוקרטים — דיווח אתמול „וושינגטון פוסט".

חידוש זה שנוי־במחלוקת בקרב ארגונים יהודיים, הטוענים, כי התמיכה במועמד חייבת להיקבע גם לפי יחסו לסוגיות המעסיקות את הקהילה היהודית במקום, ולא רק לפי יחסו לישראל.

אך ועדות־הפעולה המובילות טוענות, כי האיתות החשוב ביותר לפוליטיקאים הוא: גמול על תמיכתם בעבר.

העברת מרכז־הכובד לתמיכה בחברי קונגרס רפובליקנים, מוסב־רת בשליטת סיעה זו בסנאט מאז 1980. סנאטורים רפובליקנים מרכ־זיים, העומדים לבחירה בשנה הבאה, דוגמת יו"ר תת־ועדת התקצבות לסיוע־חוץ רוברט קסטן, ויו"ר ועדת־הכספים, רוברט פאקווד, נתמכים בתרומות בסדר־גודל שני־תן בעבר לסנאטורים דמוקרטיים בולטים.

„יום המתים" תובע קורבנות

מאת כתבנו בצרפת

פאריס. — 135 הרוגים, 3000 פצועים — זהו המאזן הכבד של נפגעים בתאונות דרכים ב„יום הקדושים" הרצחני בצרפת.

מליוני צרפתים נדדו בכבישים ביום המתים, שבו מתאחדות המשפחות באזכרות למתיהם.

הם אוכלים ושותים ומשתוללים בכבישים. רוב התאונות נגרמות ע"י נהגים שיכורים, הנוהגים במהירות מופרזת, ובכמה מקרים נסעו מכוניות בכיוון ההפוך למהלך הנסיעה, אף בכבישים מהירים.

השלטונות הכריזו על סוף־השבוע כמבצע „הנהיגה הטובה", אך ללא הועיל.

נמשך מסע ההדחות של מיכאל גורבצ'וב

מוסקווה. — מסע ההדחות במפלגה הקומוניסטית הסובייטית נמשך אתמול, עם סילוקם של שני מנהיגים קומוניסטיים אזוריים בכירים ומינויו של מנהיג מפלגה חדש באיזור מוצאו של מנהיג הקרמלין, גורבצ'וב.

סוכנות הידיעות טאס מסרה, כי ולדימיר ציבולקו, מנהיג המפלגה באיזור קייב שבאוקראינה, מאז 1970, שוחרר מתפקידו בגיל 61, ובמקומו נתמנה גריגורי רבנקו.

ברפובליקה האוטונומית האקאו במערב סיביר, הועבר מנהיג המפלגה, ייסילייב, לתפקידים אחרים, ובמקומו נתמנה או שנין.

באיזור סטוורופול, שברוסיה האירופית, שם החל גורבצ'וב בקריירה שלו, נתמנה י. בולדירב כמנהיג המפלגה במקומו של ווסוולוד מורחובסקי, שנתמנה בשבוע שעבר כסגן ראשון לראש הממשלה במוסקווה. (ע"ר)

הצרפתים יקנו כבשים ומטבעי הספינה ישוחררו

מאת ארנון יפה, כתבנו בצרפת

פאריס. — השלטון הסוציאלי־סטי הגיע להסדר עם ממשלת ניו־זילנד, וצרפת לא תופיע כנאשמת בפעולת טרור — טיבוע ספינת הפאציפיסטים — בבית־המשפט באוקלנד.

עדיין אין יודעים את פרטי ההסדר. ששני הסוכנים משירות הביון הצרפתי יגורשו אחרי משפטם, מאחר והניו־זילנדים חזרו בהם ואינם מאשימים אותם ברצח בכוונה־תחילה, אלא ברצח בשוגג, מה שיאפשר לגרשם.

סגן מפקד יחידת לוחמי הקומנדו הימי, אלן מאפרט, וקפטן דומיניק פרייה, הודו אתמול באשמה במסגרת ההסדר.

בעיסקה התחייבו הצרפתים לקנות כבשים בניו־זילנד.

סחרוב שוחח בטלפון עם משפחתו בארה"ב

ניוטון. — חתן פרס נובל לשלום, אנדריי סחרוב, שוחח אמש טלפונית, לראשונה מזה 6 שנים, עם בני משפחתו בארה"ב.

סחרוב הביע דעתו, כי שביתת־הרעב שערך, שיכנעה אולי את הסובייטים להתיר לרעייתו לצאת למערב כדי לקבל טיפול רפואי. הוא ציין, כי איבד 20 קילו ממשקלו כתוצאה משביתת הרעב, וכי בסוף השביתה שקל רק 60 קילו.

עוד אמר סחרוב, כי שם קץ לשביתת־הרעב שלו כאשר נמסר לאשתו, ילנה בונר, כי תוכל לקבל אשרת־יציאה מבריה"מ ומורשה לחזור לארצה תוך שלושה חודשים.

אפרים יאנקלביץ, חתנו של סחרוב, אמר לאחר ששוחח עמו בטלפון, כי „בעיניו הוא היה נראה [illegible]" [illegible]

שחרוב ילנה בונר — שגם היא שוחחה בטלפון — מסרה כי משקלו של סחרוב שב עלה מאז הפסיק את שביתת הרעב. [illegible] (ע"ר)

טלקס

● שגריר אורוגוואי הגיש כתב האמנתו

שגריר החדש של אורוגוואי בישראל, ימנדו להגרדה, הגיש אתמול את כתב האמנתו לנשיא המדינה, חיים הרצוג, בטקס שהתקיים במשכן הנשיא בירושלים.

השגריר להגרדה הוא דיפלומט ותיק, ששימש בתפקידים בכירים בשגרירויות ארצו בארה"ב, קובה ומכסיקו.

בטקס השתתף משמר כבוד של חיל־הקשר ותזמורת משטרת ישראל ניגנה את ההימנונים. (עתי"ם)

● „אל־על" מגדילה תדירות הטיסות

„אל־על" מפעילה 27 קווים ליעדים שונים באירופה, ארה"ב ואפריקה ובעונת החורף היא מגדילה תדירות הטיסות ב־8%, כך נמסר מלשכת הדובר של החברה.

בעונת החורף מקדימה „אל־על" את הטיסות מאירופה. במקום טיסות יום ראשון יהיו טיסות לילות במוצאי־שבת. כך יגיעו הנוסעים לנתב"ג כבר בערב או בלילה ויהנו מיום שהייה נוסף בישראל.

בלוח טיסות החדש לחורף 1986/85 תכפיל „אל־על" את הקיבולת שלה בטיסותיה לאילת מיעדים שונים באירופה.

יוסף שמי

תצלומים מדעיים נדירים בתערוכת „מעבר לנראה"

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

תערוכת צילומים מדעיים בעלי ערך היסטורי ומדעי השייכת למוזיאון המדע הבריטי נפתחה אתמול לקהל במוזיאון למדע „הטכנודע" בחיפה. התערוכה, הנושאת את השם „מעבר לנראה", מוצגת לראשונה מחוץ לגבולות בריטניה.

בתערוכה מאה תצלומים נדירים, אשר לכל אחד מהם משמעות היסטורית וכל אחד מהם תרם או הנציח גילוי מדעי במאה וחמישים השנים האחרונות. התצלומים – ביניהם תצלום הרנטגן הראשון, הצילום הצבעוני הראשון של עובר ברחם אימו ותצלום ראשון של גלי הדף הנוצרים ממעוף פגז – הינם בקנה־מידה מיקרוסקופי ועד לקוסמי.

אוצר המחלקה לאסטרונומיה ומתמטיקה במוזיאון הבריטי למדע, ד"ר ג'ון דארימס, סיפר אתמול, כי הכנתו של אוסף התצלומים ערכה כשנתיים. במהלכן אסף כמאתיים תצלומים, מהם בחר את המאה המוצגים בתערוכה.

לדבריו, מלאכת האיסוף היתה קשה, שכן במקרים רבים התגלגלו צילומים באוספיהם של מדענים, אשר כלל לא ייחסו חשיבות לעובדה כי המדובר בתצלום ראשון אשר תרם לביסוס מחקר מדעי או לגילוייה של תופעה שלא היתה ידועה קודם לכן.

הצילומים נאספו מבריטניה, ארה"ב, גרמניה, שוודיה, פורטוגל, צרפת, אוסטרליה, פולין, יפן ובריה"מ. הוא סיפר, כי התערוכה התקבלה בהתלהבות על־ידי הקהילה המדעית, וציין כי התצלומים המופיעים בתערוכה קובצו לספר בהוצאת הספרים של אוניברסיטת אוקספורד בליווי ההסברים המדעיים שמאחרי התצלומים.

התערוכה תוצג בחיפה עד למחצית חודש דצמבר.

יצירת מופת בפרק זמן. במהלך שנה אחת תוות השמש את צורת הספרה שמונה – מתוך תערוכת „מעבר לנראה" המוצגת בחיפה

(צילום: קלאודיו נוטקיאביץ)

נאשם במעשים מגונים הסכים לסירוס — אך הרופאים סרבו

הנאשם, שהורשע ונידון ל־9 שנות מאסר, ביצע 14 מעשים מגונים בילדים קטנים.

אליהו בוזגלו מפתח־תקוה, אשר הואשם במעשים מגונים רבים בילדים וילדות, היה מוכן לעבור ניתוח (סירוס) כדי למנוע ממנו את הדחפים המיניים החזקים שמהם הוא סובל. אולם הרופאים לא רצו לקבל על עצמם אחריות לניתוח כזה — כך עולה ממשפטו של בוזגלו, אשר נדון אתמול ל־9 שנות מאסר בפועל.

בכתב־האישום, שהוגש לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, טענה התובעת, עו"ד שלומית אריאל מפרקליטות מחוז המרכז, כי בוזגלו, בן 34, עשה בעת האחרונה 14 מעשים מגונים, כולל מעשה סדום אחד, בילדים קטנים, הוא פעל בשיטה זהה — היה קושר קשרים עם הילד, או הילדה, ומכניסם לחדר־מדרגות, שם ביצע את זממו, לעתים תוך שימוש באלימות.

התובעת ציינה עוד, כי האיש הורשע כבר בעבר על מעשים דומים, ומאומה לא הועיל. לכן יש להרחיקו מן החברה לתקופה ממושכת.

הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו, וסניגורו, עו"ד אבי שיינפלד, אמר, שהוא רואה בו אדם חולה. מאז 1967 נכנס בוזגלו לבית־הסוהר ויוצא — ומאומה לא עזר.

הסניגור ציין, כי גם במדינות שלנו מתחבטים בשאלה של „סירוס או מאסר", והוא אף הגיש לבית־המשפט פרסומים שראו אור בעיתונות בנושא זה. „הנאשם מוכן לטיפול דרסטי, אבל הרופאים אינם מוכנים לקחת זאת על עצמם" — הוסיף הסניגור, וביקש שלא למצות עמו את הדין, אלא לשים דגש על טיפול תרופתי.

השופטים שלומית ולנשטיין (אב"ד), יעקב קדמי ועוזה שצקי, ציינו בגזר־הדין, כי הנאשם הטיל חיתתו בשכונת מגוריו — מקום מאוכלס במרכז הארץ. כן עמד בית־המשפט על הנזק הרב שנגרם לילדים הרכים בהם נעשו המעשים.

השופטים קבעו, כי אין מדובר במקרה זה ב„דחף לאי־בר־כיבוש", אלא ב„אישיות בלתי־בשלה, בעלת דחפים מיניים חזקים וקושי בדחיית סיפוק" — כפי שקבעה חוות־דעת הרופאים. הם ציינו, עוד, כי הנאשם לא ניסה באופן רציני לקבל טיפול מתאים — תרופתי או פסיכותרפי.

„בוזגלו ביקש מאתנו — הטעימו השופטים — שנצווה על ביצוע ניתוח בגופו, אשר ימנע ממנו את האפשרות לבצע עבירות כאלה. אך כידוע, אין אנו מוסמכים לתת צו כזה, וספק אם היינו רוצים בסמכות כזאת... מצדנו, אנו ממליצים, שלטונות בתי־הסוהר יבדקו את האפשרות למתן טיפול נאות במרכז לבריאות־הנפש הקיים בבית־הסוהר".

בית־המשפט גזר על הנאשם 7 שנות מאסר בפועל ושנתיים על־תנאי בתיק זה, וכן הפעיל שנתיים מאסר שהיו תלויים ועומדים נגדו מתיק קודם. (עתי"ם)

● הנהלת הקואליציה החליטה אתמול להגדיל את תמיכת הממשלה במכינות באוניברסיטאות ב־2.5 מיליון דולר, כתוצאה מכך ילמדו במכינות 5000 חיילים משוחררים במקום 2000 עד היום.

שודדים תקפו תכשיטן ירו ברגלו — ונמלטו

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

שני צעירים חמושים לבושים מדי צה"ל תקפו אתמול לפני הצהריים את התכשיטן יעקב מעלם, 30, מת"א. שודדו ממנו את תיקו, שהכיל תכשיטים יקרי ערך, ירו ברגלו ופצעו אותו, ואחר כך נמלטו במכונית מרצדס.

כוחות המשטרה הציבו מחסומים [illegible] השודדים. הגיעו לאחר מכן ל[illegible] צומת באר־טוביה, נתקלו בניידת משטרה שחסמה את דרכם והתנגשו בה. מההתנגשות נפצעו שני שוט־רים שישבו בתוכה.

התכשיטן והשוטרים הועברו לבית החולים ברזילי ומשם נמסר כי אין סכנה לחייהם. השודדים נמלטו מן הרכב הגנוב עם שללם.

כוחות משטרה גדולים ואנשי משמר־הגבול עורכים סריקות [illegible], אך עד שעת מסירת הידיעה טרם נתפסו.

הטור השבועי

י. קיסר בישיבת המרכז – בישיבת מרכז הסתדרות הגימלאים לקראת ועידת ההסתדרות בא לידי ביטוי זעמו של ציבור הגימלאים על הטלת מס־הכנסה על קיצבאות הזיקנה והשאירים של הביטוח הלאומי. יו"ר הסתדרות הגימלאים חח' אוריאל אברהמוביץ, הודיע כי ציבור הפנסיונרים ימשיך במאבק עד לביטול החוק הפוגע בחסכון של הקשישים ומהווה גביית כפל־מס. מזכ"ל ההסתדרות חח' ישראל קיסר, שהרצה על בעיות ההסתדרות לקראת ועידתה, הודיע כי תצביע נגד החוק והוא יעמוד בראש המאבק לביטולו של החוק הפוגע קשות ושלא בצדק בציבור הגימלאים. ההסתדרות הכללית תעמוד לימינה של הסתדרות הגימלאים במאמציה לתיקון המעוות.

הגימלאים למען צמיחה כלכלית ומניעת אבטלה – המזכירות הפעילה של הסתדרות הגימלאים החליטה עקרונית להמליץ בפני מוסדותיה להיענות לפנייתו של מזכ"ל ההסתדרות להשתתף בפעילות הקרן לעידוד הצמיחה הכלכלית ולמניעת אבטלה. המזכירות הטילה על ועדה מיוחדת בראשות חח' צבי שיפמן לעבד הצעות מפורטות על שעורי התרומות ודרכי הביצוע.

בארגון גימלאי קג"מ – מועצת הקרן – נציגי הארגון לקחו חלק פעיל במושב האחרון של מועצת קרן הגימלאות המרכזית. הדיונים הוקדשו לבעיות הקרן על רקע המצב הכלכלי והחברתי בארץ. מזכ"ל ההסתדרות השתתף בדיון. הובאו הצעות שונות לחיזוק הקרן לטובת חבריה המבוטחים, כן נמסר על הסקר שנערך בין 1400 חברי הקרן בגילים מעל 80.

פעולות תרבות ורווחה – נדונו הדרכים להגברת פעולות התרבות והרווחה במגמה להקיף את מירב החברים ולפעול במסגרת סניפי הסתדרות הגימלאים.

ועדת התרבות – של הארגון מטפלת בארגון טיולים מודרכים לגימלאים באיזור המרכז, מסלולי הטיולים: סדום וים המלח גבול הלבנון, כמו כן ניתן להשיג כרטיסים בהנחה ניכרת להצגות ב„הבימה" וב„קאמרי". המעוניינים יפנו למשרד הארגון בביאליק 155 רמת־גן.

צו מניעה זמני נגד גביית מס ע"י הקרנות – השופט הראשי של ביה"ד האיזורי לעבודה בת"א סטיב אדלר יחד עם נציגי הציבור הוציאו צו מניעה זמני, לפיו נאסרה על קרנות הפנסיה לגבות מס הכנסה מקיצבאות הזיקנה של הביטוח הלאומי. העתירה לביה"ד הוגשה ע"י משרדו של עו"ד קלמרו. הדיון בתביעה העיקרית יתקיים בביה"ד לעבודה בת"א ב־18 בנובמבר ש.ז. צו המניעה הזמני נתקבל בסיפוק רב בהסתדרות הגימלאים.

אספת גימלאים במועדון „משען" – אספה רבת משתתפים התקיימה במועדון מגדלי ב־30 באוקטובר ש.ז. מטעם מרכז הגימלאים הרצה חח' משה סמולר על בעיות הגימלאים בשעה זו. המשתתפים הביעו מחאתם נגד גביית מס הכנסה מקיצבאות הביטוח הלאומי.

מחוז השומרון – המושב הראשון של מועצת המחוז התקיים בחדרה ב־13 באוקטובר. השתתפו 31 צירים מהסניפים: חדרה, פרדס־חנה, זכרון־יעקב, בנימינה, אור־עקיבא, גבעת עדה. לאחר דברי הפתיחה של חח' ישראל שיוו התקיים דיון בהשתתפות רבים מחברי המועצה, בשם מרכז הגימלאים ברכו חח"ח אריה סריג ועזרא לביא. בסיום נבחרה מזכירות מחוזית בהרכב חח"ח ישראל שיוו (יו"ר), חנן פירסט מ"מ יו"ר, יעקב הולצמן סגן, אלברט עובדיה, יהודית קלינגר, מרדכי רובינשטיין, עטרי שמואל, פנחס קובו.

מחוז חיפה
קרית שפרינצק – אספת גימלאי קרית שפרינצק התקיימה ב־22 באוקטובר ש.ז. בהשתתפות נציגי מזכירות המחוז, חח' בן דור הרצה על בעיות הגימלאים בארץ ובמחוז. הוחלט לקיים פעולות במועדון 3 פעמים בשבוע, פתח והנחה חח' פנינה יחזקאלי.

קרית־חיים – אספת יסוד של ותיקי התנועה התקיימה בקרית־חיים לאחר דברי הסבר ודיון, נבחרה ועד סניף בהרכב חח"ח, מרדכי זילברשטיין, ישעיהו פנג רבקאי סימה, שיף יצחק והנלסמן. ניהל את האספה חח' גדעון דוניץ.

קרית־מוצקין – מכללת הגימלאים במקום נפתחה בטכס חגיגי בהשתתפות פעילי הסניף והמחוז.

רחובות – אספת גימלאים רבת משתתפים התקיימה ב־29 באוקטובר בבית שפרינצק, פתח והנחה האספה חח' יצחק בן־ארי. חח' יחזקאל גדעוני הרצה על בעיות הגימלאים ופעולות הארגון. לאחר ההרצאה התקיים דיון ערני בהשתתפות חח"ח אחבי יצחק, גולדרי יצחק, אילן ישראל, ולוסברג שלמה. בדיון הובעה תרעומת קשה על כך שההסתדרות ומרכז „משען" מזניחים הקמת בתי־אבות חדשים ולחברים נזקקים אין פתרון.

מחוסר מקום – אנו דוחים פרסום רשימות על עכו, כפר־סבא, נתניה, חולון ועוד. מקווים לפרסמם בטור השבועי הבא.

בפלילים

59 מנות הרואין נמצאו בנעליים ובאקדח־צעצוע

מאת אבי בניהו וניצה רימון, כתבי „על המשמר"

59 מנות סם הרואין נתפסו אתמול ביפו על־ידי היחידה המרכזית. אמש התקבל במוקד דיווח על חשד לפריצה ברחוב עג'מי ביפו. שלושה אנשי היחידה פתחו בסריקות ולפתע הבחינו באור באחת הדירות ובצעיר המריח סם הרואין. הם הורו לו לפתוח את הדלת ובינתיים הוא הספיק להשליך את הסם מתחת למיטתו.

בחיפוש נתגלו בנעליו 40 מנות הרואין ובתוך אקדח־צעצוע שהיה בארונו עוד 19 מנות. החשוד נעצר לחקירה.

300 מנות הרואין בסוללות טרנזיסטור

כנראה שאין גבול לכושר ההמצאה של העבריינים בנסיון להסתיר דברים. בלשי ושוטרי מרחב השרון נדהמו לגלות 300 מנות הרואין ארוזות ומוסוות כסוללות במכשירי רדיו.

בעקבות חקירה שהתנהלה במרחב השרון פשטו אמש בלשי היחידה על בתים של חשודים בסחר בסמים באיזור המשולש הקטן. נתפשה כנופיה של שבעה חשודים, ובבתיהם נמצא רכוש גנוב רב וסמים.

מאחד הבתים עליהם פשטו הבלשים הושלכה חבילת חשיש דרך החלון ונפלה ישר לידי השוטרים. בחיפוש מדוקדק נתגלו באותו בית 300 מנות הרואין מוכנות לסחר בשוק בשווי של 6000 דולר. מנות ההרואין היו ארוזות בנייר כסף ומוסוות כסוללות לרדיו־טרנזיסטור. החשודים שנתפשו, פנים מוכרות במשטרה, יובאו היום בפני שופט להארכת מעצרם.

השאיר רכבו פתוח עם 12 מיליון שקלים

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

יובל מהרשק, מנהל מפעל „התחול" במפרץ חיפה, התלונן אתמול כי מרכבו נגנבו 12 מיליון שקלים. הוא החנה את ריכבו בסמוך לכיכר אתרים בת"א על מנת לבצע קניות באחת החנויות שבככיכר, וכשהיה בתוך החנות נגנב הכסף שנגבה במשך היום מלקוחות המפעל שבבעלותו. כן נגנבו מהרכב פנקסי שקים ותעודות אשראי.

מחקירת המשטרה הסתבר, כי מלאכתם של הגנבים היתה קלה ופשוטה, כיוון שבעל הרכב לא נעל את רכבו.

החשוד בנסיון שוד קיצבאות הקשישים — עריק

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

משה לוי, שצו־הבאה נגדו הוצא בבית־משפט השלום בחיפה בשבוע שעבר כחשוד בביצוע נסיון שוד 62 מיליוני השקלים, שיועדו לקיצבאות קשישים בתל־חנן, נעצר אתמול על־ידי השופט חנוך שילוני ל־10 ימים.

בבקשה להארכת מעצרו הוברר, כי החשוד הינו עריק משרות צה"ל. בא־כח המשטרה סיפר בבית־המשפט, כי האליבי שמסר החשוד באשר למעשיו בבוקר נסיון השוד נבדק על־ידי החוקרים והופרך.

כזכור, על־פי החשד ניסה משה לוי בן ה־20 מתל־חנן לשדוד ב־28 באוקטובר את שלמה חן, איש הבטחון של חברת ש.א.ש, שהביא 62 מיליוני שקלים, כספי קיצבאות הקשישים, לסניף הדואר המקומי. איש הבטחון, שלא איבד את עשתונותיו, השליך את שק הכסף לתוך סניף הדואר, וכשהוא פצוע בראשו שלף את אקדחו וירה יריה באוויר, כדי להזעיק את חברו לעבודה. החשוד נמלט מהמקום.

אתמול הציג בא־כח המשטרה בפני השופט חומר חקירתי ומודיעיני חסוי, שיש בו כדי לקשור את החשוד לפשע.

נכה התמקח על גובה האתנן והותקף על־ידי סרסור

ויכוח בין נכה ופרוצה חופנית על גובה האתנן, הסתיים בליל יום א' באלימות. לאחר שהסרסור הגיח מן החשיכה, תקף את הנכה ושדד ממנו 40 אלף שקלים.

הנכה, בן 24, התייצב בתחנת המשטרה והתלונן על שהותקף ע"י אלמוני, ששדד ממנו 40 אלף שקל תוך איום בסכין. חוקרי המשטרה דובבו את הנכה ותחקרו אותו. ואז גילו כי הוא מסתיר אי־אלו פרטים הנוגעים לאירוע.

בהמשך נשבר הנכה וגילה, כי התייחד עם פרוצה. והרקע לשוד היה בסיכסוך שנתגלע ביניהם על גובה האתנן. במהלך הוויכוח בין השניים הגיח מן החשיכה גברתן, תקף אותו ושדד ממנו 40 אלף שקל. הוא הסכום שעליו נחלקו הדעות ביניהם.

המשטרה פתחה בחקירה והיא מתחקה עתה על עקבותיהם של הפרוצה והסרסור, החשודים בשוד כספו של הנכה. (עתי"ם)

איים על בתו בסכין: „אוציא לך את המוח"

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

אב למשפחה, שאיים בסכין על אשתו ובתו, נעצר אתמול ל־10 ימים בבית־משפט השלום בחיפה, מחשש שיבצע את איומו.

החשוד, שלמה זיתון בן 41 מקריית־אתא, הובא בפני השופט חנוך שילוני ובא־כח המשטרה טען, כי האיש כבר נעצר בעבר על עבירות דומות. הוא סיפר, כי החשוד איים על אשתו, כי ירצח אותה כשהוא מחזיק סכין מטבח בידו ולבתו אמר: „אוציא לך את המוח בסכין", על איומיו אלה חזר שלוש פעמים בשלושת הימים האחרונים.

בא־כח המשטרה טען, כי החשוד מסכן את בני משפחתו ועל כן מבקשת המשטרה את מעצרו. השופט נעתר, כאמור, לבקשת המשטרה.